

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

MADEN İŞYERLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
PROGRAMLI VE PROGRAM DIŞI TEFTİŞLER
SONUÇ RAPORU

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

**MADEN İŞYERLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
PROGRAMLI VE PROGRAM DIŞI TEFTİŞLER
SONUÇ RAPORU**

2015, Aralık

K. Atatürk

ÖNSÖZ

Anayasa'nın 49 uncu ve ilgili diğer maddeleri ile Devlet, çalışanların hayat seviyelerini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam oluşturmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır. Bu yükümlülük Devlet'in çalışma hayatına müdahalesini gerekli kılmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı olarak temel amacımız, kaynaklarımızı etkin ve verimli kullanarak çalışma barışının ve sosyal güvenliğin sağlanması yolunda sunduğumuz hizmetlerin uluslararası normlara, iş hayatının gereklerine ve değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve sürekli iyileştirilmesidir. Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının oluşturulması, çalışma hayatının öncelikli şartı ve tüm sosyal tarafların ortak sorumluluğudur. Maddi kayıplar, telafi edilebilse de kaybedilen yaşamların telafisi mümkün olmamaktadır.

Çalışma hayatını etkileyen ekonomik, sosyal ve siyasal koşullar, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve Avrupa Birliği ile Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun çalışmalar doğrultusunda 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Bu kanun ile birlikte yüksek istihdamın ve herkes için sosyal güvenliğin sağlandığı, çalışma şartlarının iyileştirildiği ve çalışma barışının hâkim olduğu dünya ölçeğinde model bir ülke olma yolunda hızla ilerlemekteyiz.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının çalışma hayatını denetlemeye yetkili birimi olan ve çalışma barışının tesisi ve çalışanların sağlık ve güvenliğinin sağlanması amacıyla görev yapan İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, sektör bazında, alan bazında ve risk esaslı programlı teftişlerini yeni yaklaşımlar ışığında, sosyal tarafların etkin katılımıyla yürütmektedir. Çalışanların sağlık ve güvenlik koşullarının iyileştirilmesi için programlar dahilinde denetim, bilinçlendirme ve eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. Her programlı teftişi sonunda bir değerlendirme raporu hazırlanmaktadır.

Bu çalışmaların yürütülmesinde, elinizdeki bu kitapçığın hazırlanmasında emeği geçen müfettişlere, katkı ve katılımı olan tüm taraflara, verilerin elde edilmesinde yardımcı olan işveren ve çalışanlara teşekkürü bir borç bilirim.

Saygılarımla.

Hulusi AY

İş Teftiş Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

KISIM I.

YERALTI KÖMÜR VE YERALTI METAL İŞLETMELERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ 2015 PROGRAMLI TEFTİŞLERİ

1. BÖLÜM

TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI

1.1. Teftişin Adı	13
1.2. Teftişin Amacı	13
1.3. Çalışma Takvimi	13
1.4. Görev Yapılan İller	14
1.5. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler	14

2. BÖLÜM

TEFTİŞİN TANIMI

2.1. Gerekçe	19
2.2. Yöntem	19
2.3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri	20
2.4. Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları	20
2.5. Faaliyet Alanı Bilgileri	20
2.5.1. İşyerlerinin Tanımı	20
2.5.2. Yeraltı Kömür ve Yeraltı Metal İşletmeleri	20
2.5.3. Yapılan İşler	22
2.5.4. Kullanılan İş Ekipmanları	22
2.5.5. Kullanılan Kimyasallar	22

3. BÖLÜM

TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

3.1. Hazırlık Aşaması	25
3.2. Teftiş Aşaması	25
3.3. İstatistikler	26
3.3.1. İş Kazası ve Meslek Hastalıkları	27
3.3.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri	27
3.3.3. Teftiş Sonuçları	28
3.3.3.1. İşyerlerine Uygulanan Yaptırımlar	28
3.3.3.2. Mevzuata Aykırılıklar	31
3.3.3.3. Mevzuata Aykırılıkların Değerlendirilmesi	31
3.3.3.4. Durdurma Kararlarının Değerlendirilmesi	51

4. BÖLÜM

SONUÇ

4.1. Sonuç	59
------------	----

4.1.1. Yapılan Tespitlere İlişkin Hususlar	59
4.1.2. Öneriler	62

Kaynakça **62**

KISIM II.

YERÜSTÜ MADEN İŞYERLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ 2015 PROGRAMLI VE PROGRAM DIŞI TEFTİŞLERİ

1. BÖLÜM

TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI

1.1. Teftişin Adı	65
1.2. Teftişin Amacı	65
1.3. Çalışma Takvimi	65
1.4. Görev Yapılan İller	65
1.5. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler	66

2. BÖLÜM

TEFTİŞİN TANIMI

2.1. Gerekçe	71
2.2. Yöntem	71
2.3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri	71
2.4. Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları	72
2.5. Faaliyet Alanı Bilgileri	72
2.5.1. Yerüstü Madenciligi İşletmeleri	72
2.5.2. Kullanılan İş Ekipmanları	73
2.5.3. Kullanılan Kimyasallar	73

3. BÖLÜM

TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

3.1. Hazırlık Aşaması	77
3.2. Teftiş Aşaması	77
3.3. İstatistikler	78
3.3.1. İş Kazası ve Meslek Hastalıkları	78
3.3.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri	78
3.3.3. Teftiş Sonuçları	79
3.3.3.1. İşyerlerine Uygulanan Yaptırımlar	79
3.3.3.2. Mevzuata Aykırılıklar	82
3.3.3.3. Mevzuata Aykırılıkların Değerlendirilmesi	82
3.3.3.4. Durdurma Kararlarının Değerlendirilmesi	90

4. BÖLÜM

SONUÇ

4.1. Sonuç	95
------------	----

Kaynakça **97**

TABLolar DİZİNİ

Tablo II 1-	Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) İstatistikleri	19
Tablo III 1-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayılarına İlişkin Tablo	28
Tablo III 2-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Mevzuata Aykırı Hususların Sınıflandırılması	31
Tablo IV 1-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlere İlişkin Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve Uygulana İdari Para Cezalarına Yönelik Değer Tablosu	60
Tablo IV 2-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlere İlişkin Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve Uygulana İdari Para Cezalarına Yönelik Değer Tablosu	60
Tablo III 1-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayılarına İlişkin Tablo	79
Tablo III 2-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Mevzuata Aykırı Hususların Sınıflandırılması	82
Tablo IV 1-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlere İlişkin Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve Uygulana İdari Para Cezalarına Yönelik Değer Tablosu	96
Tablo IV 2-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlere İlişkin Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve Uygulanan İdari Para Cezalarına Yönelik Değer Tablosu	96

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik I 1-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlerin İllere Göre Dağılımı	16
Grafik I 2-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlerin İllere Göre Dağılımı	15
Grafik I 3-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlerde İllere Göre Ulaşılan Çalışan Sayısı	15
Grafik III 1-	Yeraltı Kömür ve Yeraltı Metal Madeni İşyerlerinde Çalışan Sayısı Aralığına Göre Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftiş Sayısı Dağılımı	26
Grafik III 2-	2014 Yılı SGK Verilerine Göre 5510 Sayılı Kanunun 4-1/a Maddesi Kapsamındaki Sigortalılarda İş Kazası Sonucu Ölenlerin Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına Göre Dağılımı	27
Grafik III 3-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Program Dışı Teftiş Sayısı Dağılımı	28
Grafik III 4-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Uygulanan İdari Para Cezalarının Teftiş Türlerine Göre Dağılımı	29
Grafik III 5-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftişlerde Uygulanan İdari Para Cezalarının İllere Göre Yüzdesele Dağılımı	29
Grafik III 6-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftişlerde Uygulanan Durdurma Kararı Sayısı - Durdurmanın Kaldırılması Kararı Verilen İşyeri Sayısı - Durdurmanın Devam Ettiği İşyeri Sayısı	30

Grafik III 7-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Uygulanan Programlı ve Program Dışı Teftişlerde İllere Göre Uygulanan Durdurma Kararı Sayısı	30
Grafik III 8-	Yeraltı Maden İşletmelerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırı Hususların Tespit Yoğuluğuna Göre Dağılımı	31
Grafik III 9-	Yeraltı Maden İşyerlerinde Durdurma KararınaYönelik Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Dağılımı	51
Grafik I 1-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlerin İllere Göre Dağılımı	66
Grafik I 2-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlerin İllere Göre Dağılımı	66
Grafik I 3-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlerde İllere Göre Ulaşılan Çalışan Sayısı	67
Grafik III 1-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Çalışan Sayısı Aralığına Göre Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftiş Sayısı Dağılımı	78
Grafik III 2-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlerin Teftiş Konularına Göre Dağılımı	79
Grafik III 3-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Uygulanan İdari Para Cezalarının Teftiş Türlerine Göre Dağılımı	80
Grafik III 4-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftişlerde Uygulanan Durdurma Kararı Sayısı - Durdurmanın Kaldırılması Kararı Verilen İşyeri Sayısı - Durdurmanın Devam Ettiği İşyeri Sayısı	81
Grafik III 5-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Uygulanan Programlı ve Program Dışı Teftişlerde İllere Göre Uygulanan Durdurma Kararı Sayısı	81
Grafik III 6-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırı Hususların Sınıflandırılması	83
Grafik III 7-	Yerüstü Maden İşyerlerinde Durdurmaya Neden Olan Mevzuata Aykırı Hususların Sınıflandırılması	90
Grafik IV 1-	Yeraltı ve Yerüstü Maden İşyerleri Yüzdesel İyileştirme Oranları	95
Grafik IV 2-	Aylara Göre Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftiş Sayıları	97

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil II 1-	Yeraltı Kömür Madeni Üretim Akım Şeması	21
Şekil II 2-	Yeraltı Metal Madeni Üretim Akım Şeması	21
Şekil III 1-	Yerüstü Madenleri Üretimi	72

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

KISIM I.

YERALTI KÖMÜR VE METAL İŞLETMELERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROGRAMLI TEFTİŞLERİ

1. BÖLÜM

TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI

- 1.1. Teftişin Adı
- 1.2. Teftişin Amacı
- 1.3. Çalışma Takvimi
- 1.4. Görev Yapılan İller
- 1.5. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

KISIM I.

YERALTI KÖMÜR VE METAL İŞLETMELERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROGRAMLI TEFTİŞLERİ

1. BÖLÜM

TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI

1.1. Teftişin Adı

Yeraltı Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı ve Program dışı Teftişleri

1.2. Teftişin Amacı

Programlı ve program dışı teftişler ile maden işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği risklerine yönelik önleyici ve koruyucu teftişlerin yapılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda;

- Tarafların iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının yeni yaklaşımı ve uygulamaları konusunda bilgilendirilmesi,
- Uygulanacak “programlı teftişler” ile maden işyerlerinde, hedeflenen iyileştirmelerin sağlanması,
- Maden işyerlerinde çalışma ortamı risklerine karşı önleyici ve koruyucu önlemlerin alınmasını sağlayarak iş kazaları ve meslek hastalıklarında azalma sağlanması,
- İş kazalarına ait istatistikler hakkında veri toplayıp değerlendirerek sonraki teftiş programlarının hazırlanmasında ve şekillendirilmesinde kaynak oluşturulması,
- Bakanlıkça bu alanda yapılan denetimlerde uygulama birliğinin sağlanması, amaçlanmıştır.

1.3. Çalışma Takvimi

Teftiş programı için uygulama süresi ön hazırlık ve genel değerlendirme raporlaması da dâhil olmak üzere toplam 12 ay olarak belirlenmiştir. Programlı ve Program Dışı teftişler boyunca maden mühendisi, jeoloji mühendisi, elektirik-elektronik mühendisi, elektronik ve haberleşme mühendisi ve makine mühendisi branşlarından olmak üzere toplam 38 iş müfettişi görev yapmıştır.

1.4. Görev Yapılan İller

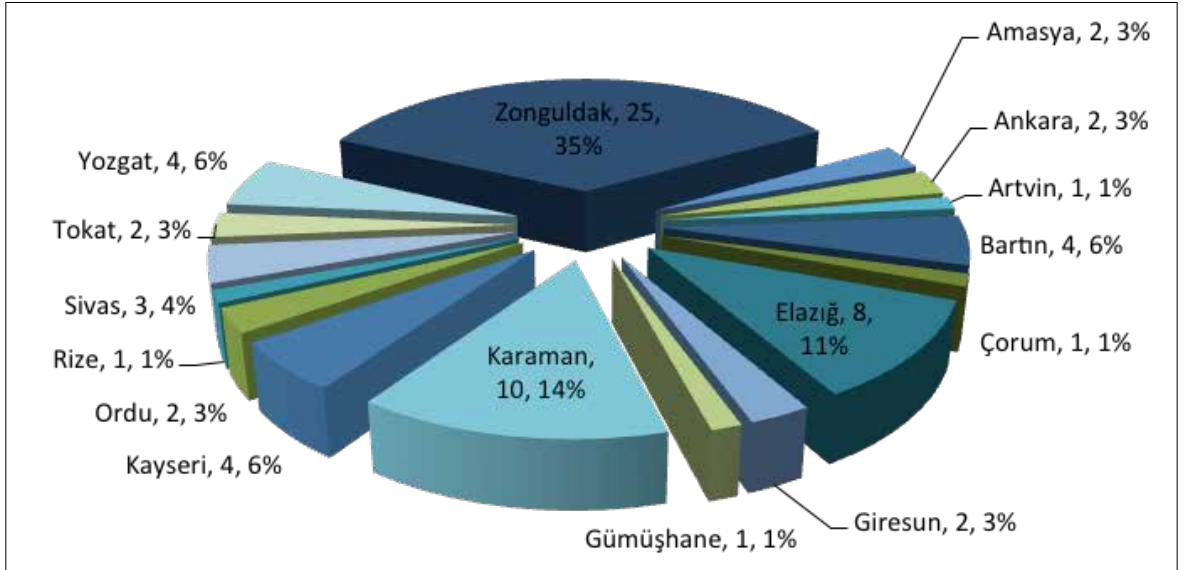
Programlı teftişler kapsamında Amasya, Ankara, Artvin, Bartın, Çorum, Elazığ, Giresun, Gümüşhane, Karaman, Kayseri, Ordu, Rize, Sivas, Tokat, Yozgat, Zonguldak olmak üzere toplam 16 ilde programlı teftiş yapılmıştır.

Programdışı teftişler kapsamında ise Adana, Amasya, Ankara, Bartın, Çorum, Bolu, Erzincan, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Nevşehir, Sivas Zoguldak olmak üzere toplam 16 ilde programlı teftiş yapılmıştır.

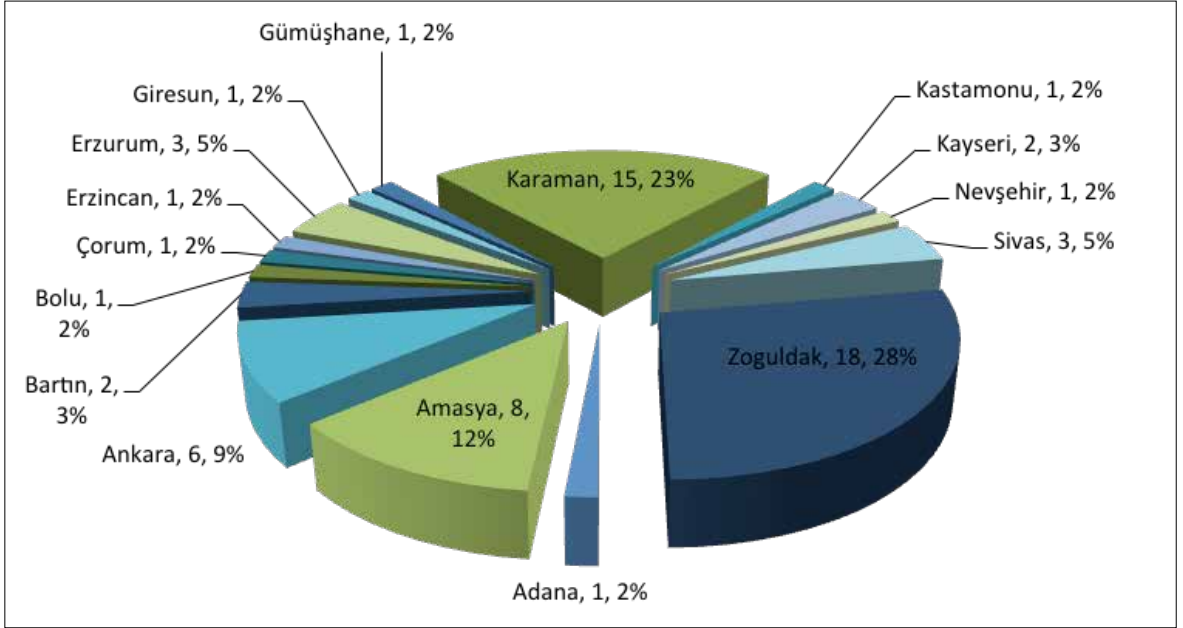
1.5. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

Programlı ve program dışı teftişler, madencilik iş kolundaki yeraltı kömür ve yeraltı metal işletmelerini kapsayacak şekilde, kamu ve özel sektörde, daimi veya geçici olarak faaliyet gösteren işyerlerinde uygulanmıştır. Uygulama yeraltı kömür ve yeraltı metal madenlerinde gerçekleştirilmiştir.

Yeraltı Kömür ve Yeraltı Metal Madeni işyerleri için 2015 yılında uygulanan programlı teftişler sonucunda toplam 72 işyerinin, program dışı teftişler sonucunda ise toplam 65 işyerinin teftişi yapılmıştır. Faal olan işyerlerinde teftiş yapılabilirdiğinden 2015 yılı içerisinde toplam 137 teftiş gerçekleştirilmiştir.

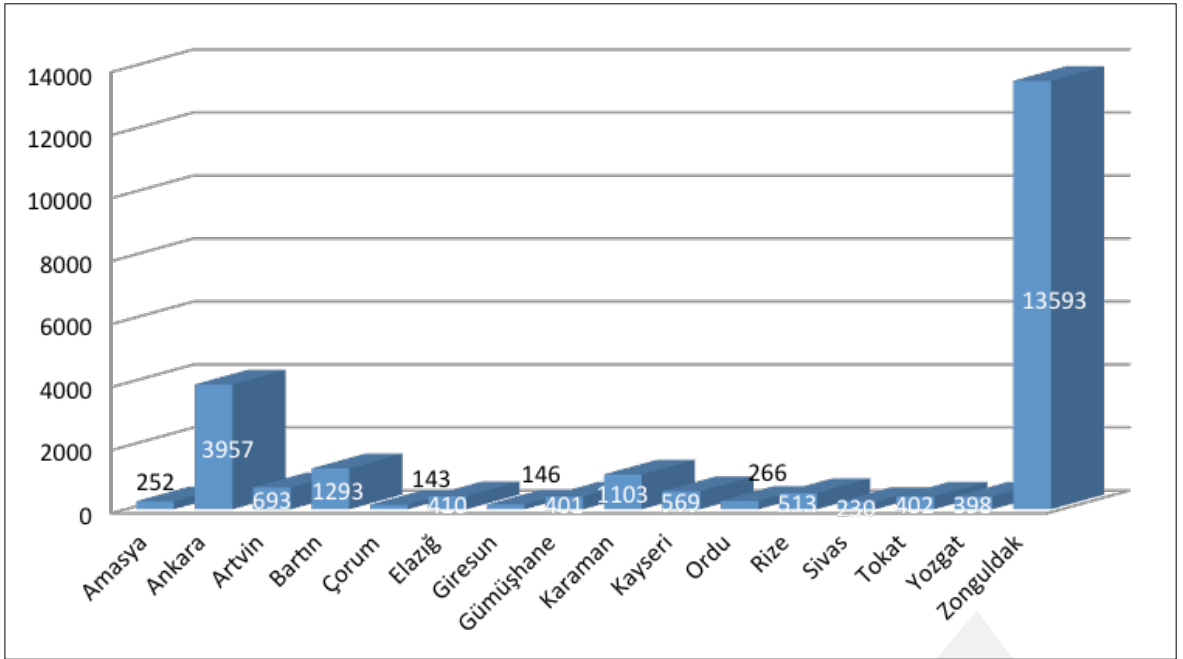

Grafik I 1- Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlerin İllere Göre Dağılımı

Grafik I 2- Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlerin İllere Göre Dağılımı

İşyerleri çalışan sayısına göre değerlendirildiğinde, yeraltı kömür ve yeraltı metal madenlerinde toplam 24.369 çalışan ulaşılmış olup gerçekleştirilen teftişlerde illere göre ulaşılan çalışan sayısı aşağıda bulunan grafikte belirtildiği şekildedir.

Grafik I 3- Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlerde İllere Göre Ulaşılan Çalışan Sayısı

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

2. BÖLÜM

TEFTİŞİN TANIMI

- 2.1. Gerekçe
- 2.2. Yöntem
- 2.3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri
- 2.4. Teftiše Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları
- 2.5. Faaliyet Alanı Bilgileri

2. BÖLÜM

TEFTİŞİN TANIMI

2.1. Gerekçe

Yeraltı kömür madenciliği çalışma şartlarının zorluğu nedeniyle hem dünya genelinde hem de ülkemizde iş kazalarının yoğun olarak yaşandığı bir sektördür.

Ülkemiz yeraltı kömür madenciliği sektöründe yaşanan iş kazası sayıları ve bu kazaların doğurduğu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde bu kazaların dünya ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir.

Ölümlle Sonuçlanan Maden İş Kazaları		Yaralanmayla Sonuçlanan Maden İş Kazaları	
2010	36	2010	158
2011	159	2011	273
2012	61	2012	246

Tablo II 1- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) İstatistikleri ¹

Ülkemizde yeraltı madenlerinde kömür üretiminin büyük oranda emek yoğun bir şekilde yapılmakta olması, çalışanların eğitim seviyesi, iş güvenliğine verilen önem, gerekli mühendislik faaliyetlerinin yapılmaması, yoğun üretim hedefleriyle çalışma vb. gibi daha birçok neden iş kazalarının meydana gelmesinde rol oynamaktadır.

Bu nedenler birlikte değerlendirildiğinde iş kazası riski taşıyan yeraltı kömür madenciliği iş kolunda iş güvenliğinin ana yaklaşımı olan çalışanın vücut bütünlüğünün korunması önceliği, işyerlerindeki sağlık ve güvenliğe ilişkin sorunların belirlenip bu sorunların giderilmesine katkıda bulunulması amacıyla teftiş programı yıllık olarak düzenlenmiştir.

2.2. Yöntem

2015 yılında yeraltı kömür ve yeraltı metal madenciliği iş kolunda yürütülen teftişler, programlı ve program dışı teftişler şeklinde gerçekleştirilmiş, uygulamada işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuat bütünüyle teftiş edilmiştir. İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının gerektirdiği yükümlülüklerin varlığı, uygunluğu ve yeterliliği değerlendirilerek, uygun olmayan durumlardan çalışanların yaşamı için yakın tehlike oluşturanlar için 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25'inci maddesi uyarınca idari tedbir (işyerinde işin durdurulması) uygulanmış, oluşturmamaları için

1- http://www.ilo.org/ilostat/faces/help_home/data_by_country/country-details/indicator-details?country=TUR, Erişim tarihi 28.01.2016 (2102 Yılı sonrası istatistik verileri mevcut bulunmamaktadır.)

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

ise, bunların teftiş süresi içerisinde giderilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Teftiş sonunda mevzuata uygun olmayan tespitlerin yapılması durumunda, tespit edilen husus ya da hususlar için idari yaptırım (idari para cezası) uygulanmıştır. 23.04.2015 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 6645 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 26’ncı maddesindeki değişiklik gereği 26’ncı madde 4’üncü fıkrada belirtildiği üzere 23.04.2015 tarihi sonrası gerçekleştirilen teftişlerde işyerinde durdurma kararına neden olan mevzuata aykırılıklar için idari yaptırım (idari para cezası) uygulanmamıştır.

2.3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri

Teftişi yapılacak işyerlerinin seçiminde İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığına bağlı iller ile İş Teftiş Adana Grup Başkanlığına bağlı illerde faaliyet gösteren yeraltı kömür ve yeraltı metal maden işyerlerinin teftişlerinin yapılması esas alınmıştır. Ancak gereklilik durumlarında farklı Grup Başkanlıklarına bağlı illerde bulunan maden işyerlerinde de teftiş yapılmıştır. Sağlık ve güvenlik risklerinin yoğunluğu, yeraltı kömür işletmelerine öncelik verilmesini gerektirmiştir.

2.4. Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları

Teftişe alınacak işyerlerinin belirlenmesinde, İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığı tarafından önceki yıllarda uygulanan teftişler sonucu oluşturulan işyerleri listeleri esas kaynak olarak kullanılmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumu’na ait elektronik veri tabanından yararlanılarak işyeri listeleri kontrol edilmiştir. Aynı zamanda sektör temsilcileriyle görüşülerek üretim faaliyetine devam eden işyerleriyle ilgili güncel bilgiler alınmıştır.

2.5. Faaliyet Alanı Bilgileri

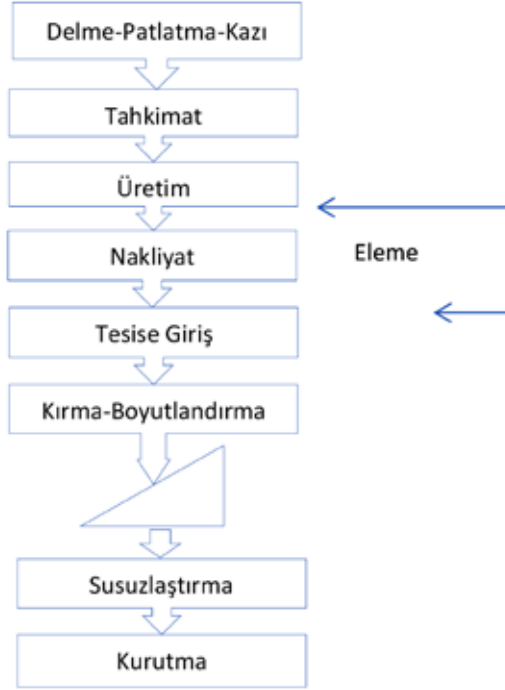
İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığı tarafından İş Teftiş Kurulu Başkanlığı’na önerilen 2015 yılı teftiş programları gereği, Grup Başkanlığına bağlı illerde kamu ve özel sektörde daimi veya geçici olarak faaliyet gösteren “02 -Madencilik” “1101 - Maden Kömürü İşletmeciliği” ve “1102 - Linyit Kömürü İşletmeciliği” “Metal Cevheri” meslek kodlarında, kamu ve özel sektörde daimi veya geçici olarak faaliyet gösteren işletmelerin teftişleri yapılmıştır.

2.5.1. İşyerlerinin Tanımı

Yeraltı kömür ve Yeraltı metal madenciligi konusunda faaliyet gösteren işyerleri, bunların yerüstü tesisleri, lavvar (kömür yıkama tesisi), yerüstü atölyelerinde ve sosyal tesislerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftişler yapılmıştır.

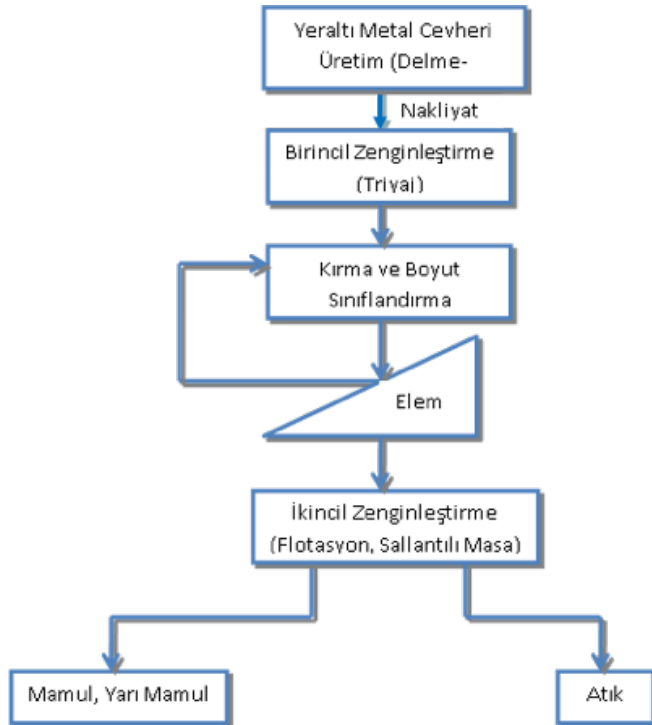
2.5.2. Yeraltı Kömür ve Yeraltı Metal İşletmeleri

Yeraltı kömür madeni işletmeleri için genel anlamda örnek oluşturabilecek bir üretim akış şeması gösterilmiştir.

Şekil II 1- Yeraltı Kömür Madeni Üretim Akım Şeması

Yeraltı metal madeni işletmeleri için genel anlamda örnek oluşturabilecek bir üretim akış şeması gösterilmiştir

Şekil II 2- Yeraltı Metal Madeni Üretim Akım Şeması

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

2.5.3. Yapılan İşler

Teftiş kapsamındaki maden işkolunda yer alan işyerlerinde üretimi tamamlayıcı kırma, eleme, öğütme, lavvar, konsantratör gibi tesislerin bulunması durumuna göre, yıkanmış kömür ve zengileştirme işlemine uğramış metal cevheri üretilmektedir. Makine, ekipman ve tesisler için gerekli olan üretim, bakım ve onarım için kurulu bulunan atölyelerde de ana işin dışında kalan çeşitli işler yapılmaktadır. Ayrıca çalışanların kullandığı idari ve sosyal tesisler (duş yerleri, soyunma odaları, yemekhane vb.) yardımcı tesislerdeki işlerdendir.

Üretimde yapılan işler ve kullanılan ekipmanlar, üretim yöntemine ve madene göre değişmektedir. Buna göre farklı türde ocaklar için yapılan işler aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Kömür ocakları için;

Sondaj, Delme - patlatma, Kazı ve yükleme, nakliyat, lavvarda kırma - eleme - yıkama, torbalama, stoklama ve satış.

Metal ocakları için;

Delme patlatma, iş makinaları ile kazı ve yükleme, kamyonla nakliyat, cevher zenginleştirme ile nihai ürün, stoklama ve satış.

2.5.4. Kullanılan İş Ekipmanları

- Vinç
- Vagon
- Martopikör
- Delici Makinalar
- Patlayıcı Madde (Ocak türüne uygun özellikte)
- Kamyon
- Kırma Eleme Öğütme Tesisi (Konkasör)
- Bantlı Taşıma Tesisleri
- Kompresör
- Jeneratör
- Kaldırma Araçları (Vinç, Caraskal, Forklift vb.)
- Atölyelerde Kullanılan İş Ekipmanları (Torna, Tesviye, Dikey Matkap, Daire Testere, Planya, Zımpara Taşı Tezgâhları, Sınai Gaz Tüpleri vb.)

2.5.5. Kullanılan Kimyasallar

- Cevher Zenginleştirmede Kullanılan Yüzdürücü, Bağlayıcı vb. Özellikte Kimyasallar
- Katı ve Sıvı Patlayıcı Maddeler
- Ateşleme Üniteleri
- Akaryakıt (Benzin, Mazot)
- Katı ve Sıvı İş Makinası Yağları
- Depolan Sınai Gazlar (LPG, Asetilen, Oksijen, Doğalgaz, Azot vb.)

3. BÖLÜM

TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- 3.1. Hazırlık Aşaması
- 3.2. Teftiş Aşaması
- 3.3 Teftiş Dışı Faaliyetler
- 3.4. İstatistikler

3. BÖLÜM

TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

3.1. Hazırlık Aşaması

Programlı teftişte görev alan ekipler, İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığı'nda görev yapan maden mühendisi, jeoloji mühendisi, elektrik mühendisi, elektrik ve elektronik mühendisi, elektronik ve haberleşme mühendisi, makine mühendisi iş başmüfettişleri, iş müfettişleri ve yetkili iş müfettişi yardımcıları ile refakatte görevlendirilmiş iş müfettişi yardımcılarında oluşturulmuştur.

Teftişlere başlamadan önce, programda görev alacak tüm müfettişlerin katılımıyla bir teftiş uygulama esasları toplantısı yapılmıştır. İşyeri çalışma ortamındaki sağlık ve güvenlik koşullarının iyileştirilmesi ile işyerinde çalışanlar açısından yakın hayati tehlike oluşturan koşulların belirlenmesi hedeflenmiştir.

3.2. Teftiş Aşaması

Teftiş ekipleri Grup Başkanlığı tarafından aylık olarak hazırlanan teftiş programlarını uygulamaya 2015 yılı Şubat ayında başlamışlardır. Programlı teftişlerde teftişe başlamadan önce işyerinin bağlı olduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ndeki dosyası incelenerek mevzuatın öngördüğü ve müfettişin gerekli gördüğü diğer bilgiler alınmıştır. İşyerlerinin teftişi;

- Tespit edilen mevzuata aykırı hususlardan çalışanların yaşamı için yakın tehlike oluşturanlar var ise hususun niteliğine göre işyerinde işin kısmen ya da tamamen durdurulması,
- Tespit edilen mevzuata aykırı hususların çalışanların yaşamı için yakın tehlike oluşturmaması durumunda, işverenin müfettiş tarafından tespit edilen mevzuata aykırı hususlardan kısa sürede giderebileceğini belirttiği hususlar için müfettiş tarafından uygun görülen bir süre verilerek teftişe ara verilmesi, söz konusu sürenin bitiminde teftişin tamamlanarak tespit edilen mevzuata aykırılıkların, giderilen mevzuata aykırılıkların ve gerekli görülen diğer hususların hazırlanan tutanakla kayıt altına alınması,

şekillerinde yürütülmüştür.

Teftişi yapılan her işyeri için ilgili ayda iş müfettişleri tarafından rapor yazılarak görev tamamlanmıştır.

Program kapsamında teftişi yapılan işyerlerinde iş kazası ve meslek hastalıkları istatistiklerine ilişkin veriler sorgulanmıştır. Ayrıca teftişler sırasında işverenler iş kazası istatistiği tutmanının önemi hakkında bilgilendirilmişlerdir.

Teftişler sırasında işveren, mühendisler ve teknik elemanlar ile diğer çalışanlar aşağıda belirtilen konularda bilgilendirilmişlerdir;

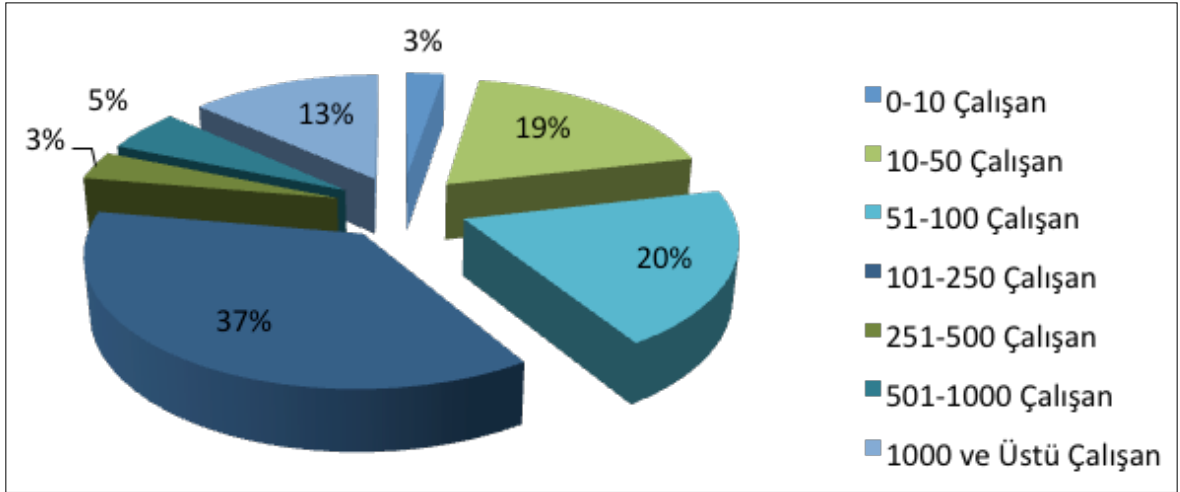
- İş Teftiş Kurulu Başkanlığı ve faaliyetlerinin tanıtılması,
- İş sağlığı ve güvenliğinin gerek işyeri gerekse ülke açısından anlamı ve önemi,
- Teftişin amacı, hedefleri, uygulama esasları.

Ayrıca işveren, mühendis ve diğer çalışanların teftişler ile ilgili görüşlerinin alınmasına özen gösterilmiş, çalışanların ifadelerine başvurulmuştur.

Program kapsamında teftiş için gidilen mahallin mülki amirliği ile gerekli görüldüğü durumlarda görüşülerek teftişlerin konusu, kapsamı, amacı ve uygulaması anlatılmış, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25'inci ve 30'uncu maddelerine dayanılarak çıkarılan İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik kapsamında olası acil durdurma uygulanması gereken işyerlerinde mülki amirlikçe yapılacak işler konusunda bilgi verilmiştir.

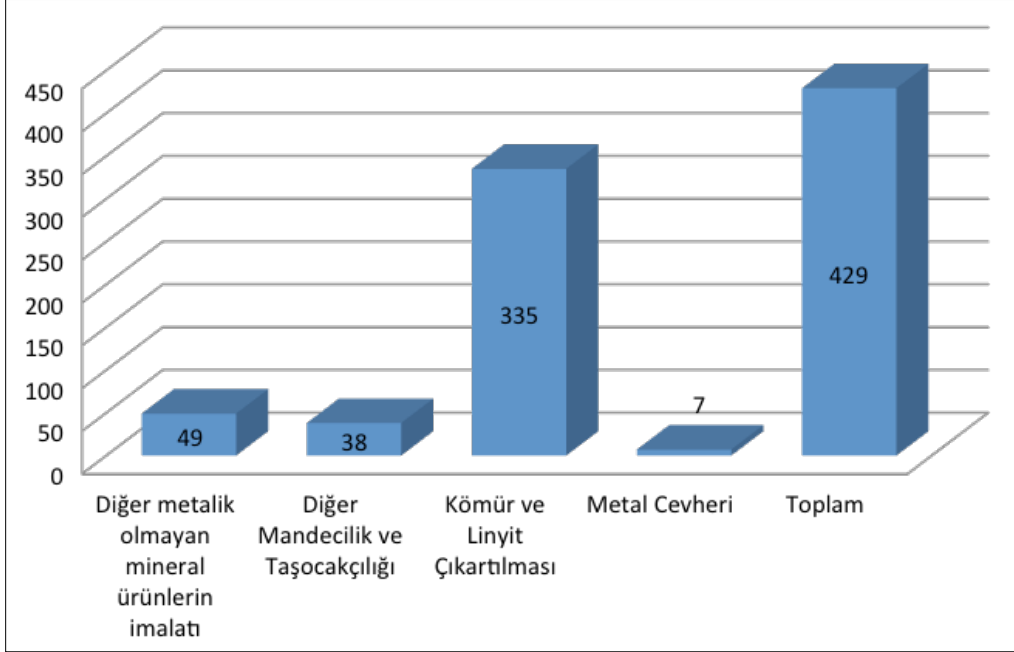
3.3. İstatistikler

Yeraltı kömür ve yeraltı metal madeni işyerlerinde gerçekleştirilen programlı ve program dışı teftişlerde çalışan sayısı aralıklarına göre gerçekleşen teftiş sayısı oranları, aşağıdaki grafiklerde belirtildiği gibidir;

Grafik III 1- Yeraltı Kömür ve Yeraltı Metal Madeni İşyerlerinde Çalışan Sayısı Aralığına Göre Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftiş Sayısı Dağılımı

3.3.1. İş Kazası ve Meslek Hastalıkları

Grafik III 2- 2014 Yılı SGK Verilerine Göre 5510 Sayılı Kanunun 4-1/a Maddesi Kapsamındaki Sigortalılarda İş Kazası Sonucu Ölenlerin Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına Göre Dağılımı

2014 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Verileri, madencilik kolları açısından değerlendirildiğinde; 2014 yılında meslek hastalığı sebebiyle hayatını kaybetmiş çalışan bulunmamakta olup iş kazası ile ne yazık ki toplam da 429 çalışanın hayatını kaybetmiş olduğu, bu çalışanlar arasından 335 çalışanın ise "Kömür ve Linyit Çıkartılması" faaliyet grubunda çalışmakta olduğu görülmektedir. Bu değer; ne yazık ki 2014 yılı Mayıs ayında, Manisa ili Soma ilçesinde meydana gelen ve 301 vatandaşımızın hayatını kaybetmiş olduğu elim kazada ki can kayıplarını da içermektedir. Yine aynı veriler baz alınarak; madencilik faaliyetleri ile diğer iş kollarında yaşanan iş kazaları neticesinde meydana gelen can kaybı sayısı değerlendirildiğinde; ne yazık ki en çok can kaybı sayısının yapı işyerlerinden sonra madencilik faaliyetlerinde yaşandığı görülmektedir.

3.3.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri

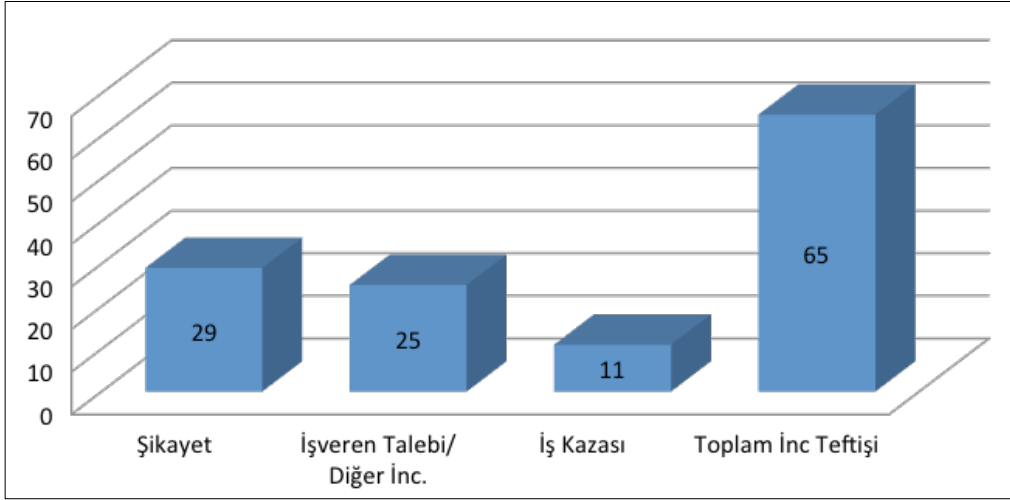
2015 yılı programlı teftişlerinde teftiş edilen 163 işyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri başlığında sınıflandırılabilir olan iş sağlığı ve güvenliği kurulu, iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve sağlık güvenlik birimlerinin tüm işyerlerinde kurulmuş olduğu, ancak yapılan teftişlerde bu birimlerin çoğunun yasal zorunluluklar yüzünden varlığını sürdürmediği, işyerinde meydana gelebilecek iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı ciddi önleme planları geliştirmede gözlemlenmiştir.

3.3.3. Teftiş Sonuçları

3.3.3.1. İşyerlerine Uygulanan Yaptırımlar

Bu maddede 2015 yılı boyunca yeraltı kömür ve yeraltı metal madenlerinde yapılan programlı ve program dışı teftişler ortak bir sonuca ulaşılması hedeflendiğinden birlikte değerlendirilmiştir.

Yeraltı maden işyerlerinde; gerçekleştirilen teftiş sayısı (gayr-i faal olan işyerleri dahil edilmediğinde) 137 olup, gerçekleştirilen programlı teftiş sayısı 72, program dışı teftiş sayısı ise 65'tir. Program dışı teftişlerin; teftiş türleri arasındaki dağılımı Grafik III 3'te belirtildiği şekildedir. Gerçekleştirilen 65 program dışı teftişin 29'u çalışanlardan veya üçüncü kişilerden Başbakanlık İletişim Merkezi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi – "Alo 170" ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri vasıtasıyla İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığına ulaştırılan şikayet dilekçelerine istinaden gerçekleştirilen teftişler olup, 25'i işyerlerinde yapılan denetimler sonucu 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25'inci maddesi uyarınca durdurma kararı uygulanan işyerlerinden, mevzuata aykırılıkların giderildiği ve işyerindeki durdurma kararının kaldırılmasına yönelik işverenliklere ait taleplerdir.

Grafik III 3- Yeraltı Maden İşyerlerinde Program Dışı Teftiş Sayısı Dağılımı

Teftiş sonuçlarını, tespit edilen mevzuata aykırılık sayıları yönünden değerlendirdiğimizde tabloda belirtildiği üzere toplam 1313 mevzuata aykırılık tespit edilmiş bunlardan 378'inin teftiş esnasında veya teftişe ara verilmesi neticesinde yapılan teftişler ile gidertilmiştir.

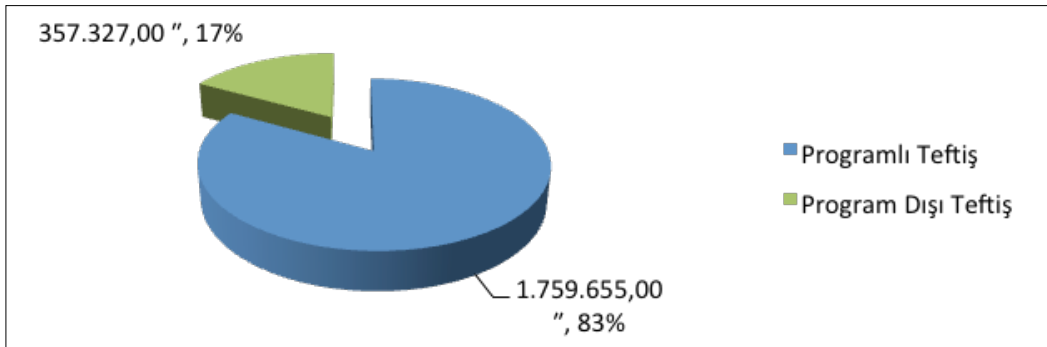
Yeraltı Maden İşyerleri Mevzuata Aykırılık Tablosu	23.04.2015 Öncesi		23.04.2015 Sonrası	
	Yıl İçerisinde Yeraltı Madenlerinde Gerçekleştirilen Teftişlerde Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	İdari Para Cezası ve Durdurma Kararı Uygulanan Toplam Mevzuata Aykırılık Sayısı	Durdurma Kararı Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayısı	İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayısı
378	499	158	278	

Tablo III 1- Yeraltı Maden İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayılarına İlişkin Tablo

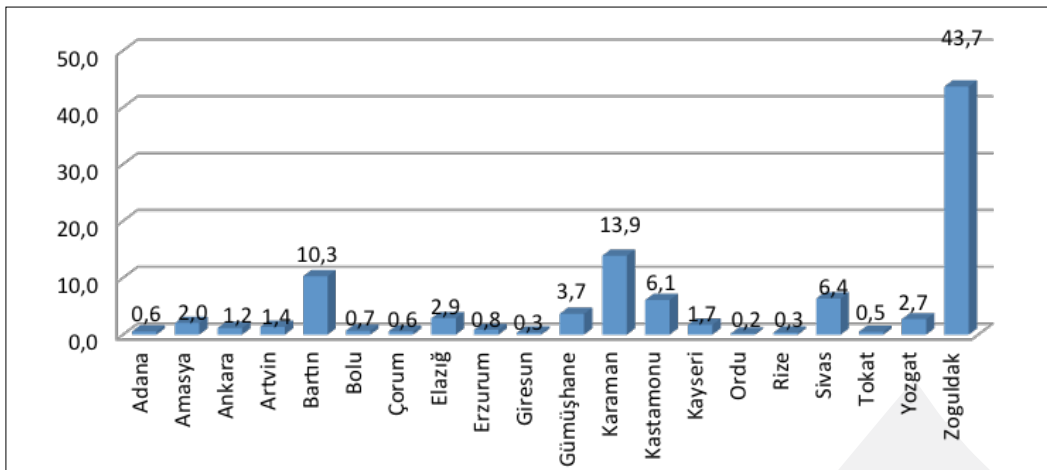
23.04.2015 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 6645 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 26’ncı maddesindeki değişiklik gereği 26’ncı madde 4’üncü fıkrada belirtildiği üzere 23.04.2015 tarihi sonrası gerçekleştirilen teftişlerde işyerinde durdurma kararına neden olan mevzuata aykırılıklar için idari yaptırım (idari para cezası) önerilmemiştir. 23.04.2015 tarihi öncesinde gerçekleştirilen teftişlerde toplam 499 mevzuata aykırılık için idari yaptırım uygulanırken, 23.04.2015 tarihi sonrası gerçekleştirilen teftişlerde 278 mevzuata aykırılık için idari para cezası uygulanmıştır.

Tablo III 1’ de belirtilen, işyerlerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar ile teftişe ara verilerek veya teftiş esnasında giderilmiş olan mevzuata aykırılık sayıları birlikte değerlendirildiğinde yeraltı kömür ve yeraltı metal madeni işyerlerinde %28.8’lik bir oran, iyileştirme oranı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sayılara, durdurma kararı sonrası, işverenlerce İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığına intikal eden “durdurmanın kaldırılmasına yönelik talepler sonucu yapılan teftişlerde” giderilmiş olduğu tespit edilen mevzuata aykırı hususlar dahil edilmemiştir.

Teftiş sonuçlarını uygulanan İdari para cezaları yönünden değerlendirdiğimizde ise grafikte belirtildiği gibi %83’lük bir kısım programlı teftişler sonucunda öngörülmüş olup, %17’lik bir kısım ise program dışı teftişler sonucunda öngörülmüştür.

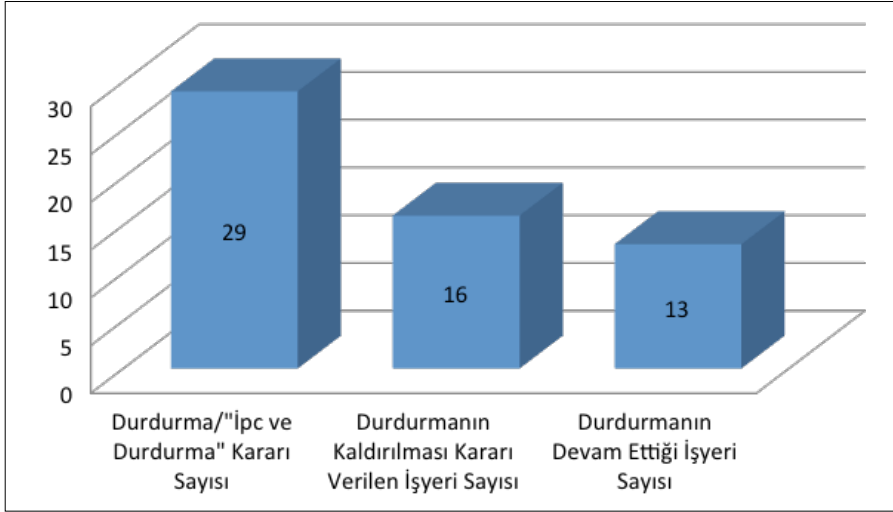

Grafik III 4- Yeraltı Maden İşyerlerinde Uygulanan İdari Para Cezalarının Teftiş Türlerine Göre Dağılımı

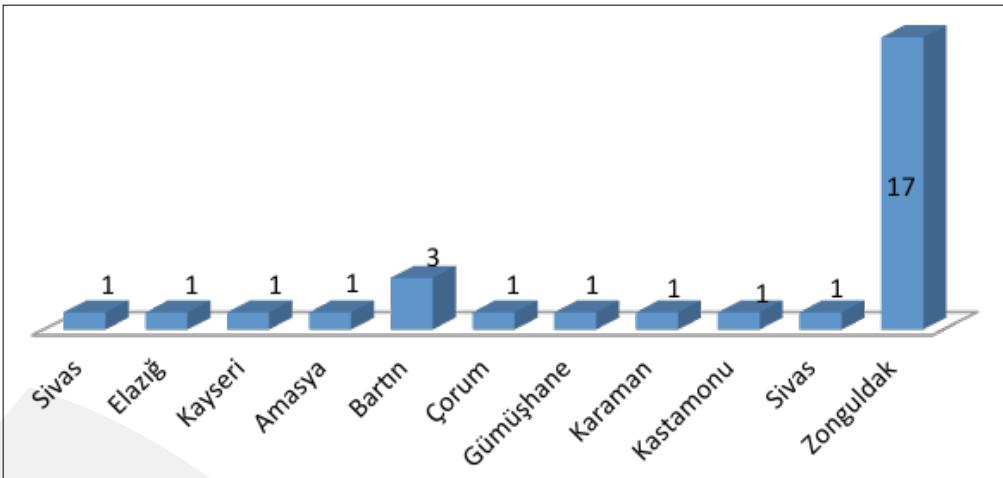
Grafik III 5- Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftişlerde Uygulanan İdari Para Cezalarının İllere Göre Yüzdeler Dağılımı

Yeraltı maden işyerlerinde gerçekleştirilen 72 programlı ve 65 program dışı toplam 137 teftiştten 23'ü işverenlerden intikal eden durdurmanın kaldırılmasına yönelik taleplerdir. Bu talepler dışında gerçekleştirilen 114 teftiştten aşağıda bulunan grafikte de belirtildiği gibi; 29'unda "durdurma"/ "idari para cezası ve durdurma" kararı uygulamış, bunlardan 16'sında ise işverenlik talepleri üzerine gerçekleştirilen teftişler ile "durdurmanın kaldırılmasına" yönelik karar verilmiştir.

Grafik III 6- Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftişlerde Uygulanan Durdurma Kararı Sayısı - Durdurmanın Kaldırılması Kararı Verilen İşyeri Sayısı - Durdurmanın Devam Ettiği İşyeri Sayısı

Teftişleri gerçekleştirilen 29 yeraltı kömür maden işyerinde, çalışanlar için hayati tehlike oluşturan hususlar tespit edildiğinden, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 25'inci maddesi ile aynı kanunun 25'inci maddesine dayanılarak çıkarılan "İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde, tespit edilen hususlar giderilinceye kadar işin durdurulmasına karar verilmiştir. Grafik III 7'de teftiş yapılan ve durdurulan işyeri sayısı belirtilmiştir. En çok durdurma kararı sektörde en fazla işyerini bulunduran Zonguldak'ta uygulanmıştır.

Grafik III 7- Yeraltı Maden İşyerlerinde Uygulanan Programlı ve Program Dışı Teftişlerde İllere Göre Uygulanan Durdurma Kararı Sayısı

3.3.3.2. Mevzuata Aykırılıklar

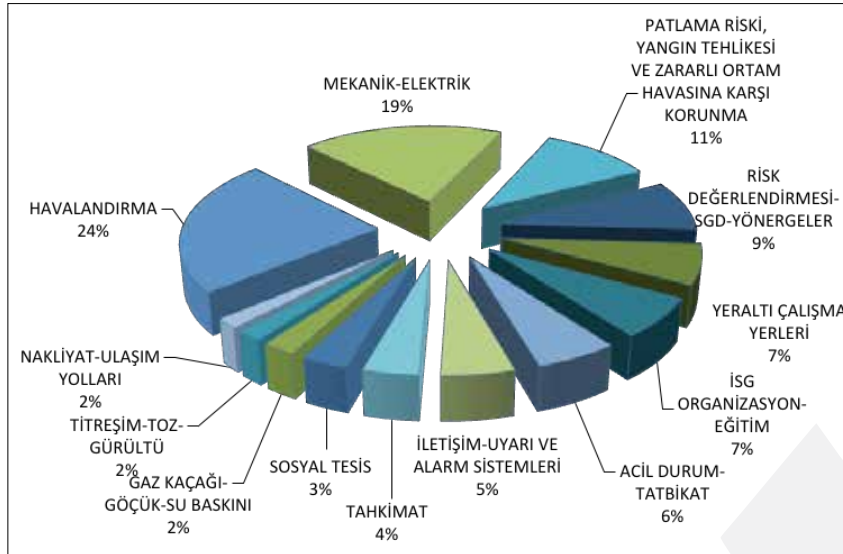
Teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıkların sistematik olarak değerlendirilebilmesi için 13 ana başlık belirlenmiş, teftiş sonrası yazılan raporlar tek tek değerlendirilerek tespit edilen hususlar bu 13 ana başlık altında sınıflanmış, yeni bir tespit olması veya bir önceki teftiştten devam etmesi durumu ile tespitlerin kapatmaya esas olup olmadığı da bu süreçte incelenmiştir. Aşağıdaki tabloda bu mevzuata aykırılıklara ait ana başlıklar yer almaktadır.

HAVALANDIRMA
MEKANİK-ELEKTRİK
PATLAMA RİSKİ, YANGIN TEHLİKESİ VE ZARARLI ORTAM HAVASINA KARŞI KORUNMA
RİSK DEĞERLENDİRMESİ-SGD-YÖNERGELER
YERALTI ÇALIŞMA YERLERİ
İSG ORGANİZASYON-EĞİTİM
ACİL DURUM-TATBİKAT
İLETİŞİM-UYARI VE ALARM SİSTEMLERİ
TAHKİMAT
SOSYAL TESİS
GAZ KAÇAĞI-GÖÇÜK-SU BASKINI
TİTREŞİM-TOZ-GÜRÜLTÜ
NAKLİYAT-ULAŞIM YOLLARI

Tablo III 2- Yeraltı Maden İşyerlerinde Mevzuata Aykırı Hususların Sınıflandırılması

3.3.3.3. Mevzuata Aykırılıkların Değerlendirilmesi

Programlı ve program dışı teftişler kapsamında toplam 137 işyerinde teftiş yapılmıştır. Bu işyerlerinde gerçekleştirilen teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırı hususların tespit yoğunluğuna göre dağılımı Grafik III 8'deki gibidir.

Grafik III 8- Yeraltı Maden İşletmelerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırı Hususların Tespit Yoğunluğuna Göre Dağılımı

Tablo III 2 ile gösterilen mevzuata aykırılık sınıflarına ait tespitler ve bu tespitlerin mevzuat dayanakları, tespit edilme sıklıklarına göre aşağıda belirtilmektedir;

1. Tespit Edilen Hususlar: Nefeslik ile ayak haricinde çalışma yapılan diğer kısımlarda sensör bulunmamaktadır. Hava dönüş yolunda sensör bulunmamaktadır. Hidrojensülfür ve sıcaklık ölçen sensörler mevcut değildir.

Mevzuat Dayanağı: Grizulu ocaklarda havalandırma ile ilgili değerler her vardiyada ölçülür, metan gazı ölçümleri bu ölçümlerle beraber yapılır. Havada % 1'den çok metan gazı tespitinde, bu oran % 1'in altına düşünceye kadar ölçümler aralıksız sürdürülür. Üretim ünitelerinden dönüş havası içinde ve üretim yerlerindeki gazların birikebileceği yerlerde metan gazı seviyesi sürekli olarak izlenir. Merkezi izleme sistemine bağlı sensörler; oksijen, metan, karbonmonoksit, hidrojensülfür, sıcaklık ve hava hızı değerlerini ölçecek şekilde, sayıları ve yerleri sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilerek yerleştirilir. Ancak, bu sensörler, asgari olarak, ocağın ana hava giriş yolunda, üretim bölgelerinin her birinin temiz hava giriş ve hava dönüş yollarında, hazırlık çalışması yapılan bölgelerin hava dönüş yollarında ve ocağın kirli havasının ocak dışına çıktığı nefesliklerde bulunur. Sensör ölçümleri; farklı ölçüm metodlarıyla doğrulanır. Bu ölçümler sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilen sıklıklara göre yapılır ve havalandırma defterine kaydedilir. Merkezi izleme sistemine bağlı sensörler ile bu sisteme bağlı diğer tamamlayıcı unsurların bakım ve onarımı İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği hükümlerine uygun olması sağlanır.(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.c Ek-3 Madde 10.3)

2. Tespit Edilen Hususlar: Yeraltında bulunan elektrikli ekipmanların Atex uygunluk belgesi bulunmamaktadır. Merkezi gaz izleme sistemi gaz ölçüm sensörü bağlantı yerleri izolasyonu koruyuculuğu kaybetmiştir. Yeraltı ocağında bulunan sondaj makinası, aydınlatmalar devre kesiciler, yol vericiler Atex uyumlu değildir.

Mevzuat Dayanağı: Yeraltı (Ek ibare:RG-10/3/2015-29291) kömür ocaklarında kullanılacak ekipman ve tesisatlar ile bu tip madenlerin grizu gazı ve/veya yanıcı tozlar tarafından muhtemel tehlike oluşturabilecek yerüstü tesislerinde kullanılan parçalar 30/12/2006 tarihli ve 26392 4 üncü mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik (94/9/AT)'te belirtilen I. Grup (Değişik ibare:RG-10/3/2015-29291) Teçhizatın uygun kategorisinde olmalıdır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-a, Ek I Madde:2.1.6 (Bakanlar Kurulu Kararı)

3. Tespit Edilen Hususlar: Ocak tahkimatında tavanda ve yan duvarlarda yer yer boşluklar mevcuttur. Kilit tahkimat yoktur. Kapaklı çalışılmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Bütün yeraltı işlerinde, taş, toprak, kömür, cevher vb. maddelerin kayma ve düşmelerini önlemek üzere, uygun ve yeterli tahkimat yapılır. Tavanlar, yan duvarlar ve tahkimat düzenli olarak muayene edilir. Çalışılan yerin güvenilir şekilde tahkimini, gereğinde derhal onarımını, değiştirilmesini veya takviyesini sağlayacak tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği

Yönetmeliği Madde:13, Ek-3 Madde: 7.1)

4. Tespit Edilen Hususlar: Galeride içinde kör başyukarı bulunmaktadır. Nefeslik bulunmamaktadır. Kör çalışma yapılmaktadır. Topuk 30 metreden azdır.

Mevzuat Dayanağı: Tüm yeraltı çalışmalarında, çalışanların kolayca ulaşabileceği, birbirinden bağımsız ve güvenli yapıda en az iki ayrı yoldan yerüstü bağlantısı bulunur. Bu yollar arasındaki topuk 30 metreden aşağı olmaz, bu yolların ağızları aynı çatı altında bulundurulmaz. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-c, Ek-3 Madde: 2)

5. Tespit Edilen Hususlar: Vantüplerin yer yer delinmesi ve bükülmesi sonucunda hava kalitesi azalmaktadır. Ana havalandırma sistemlerinin (vantilatör) istenmeyen devre dışı kalmalarını bildirecek otomatik alarm sistemi yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Şartların doğal havalandırma ile sağlanamadığı yerlerde, havalandırma bir veya daha fazla mekanik sistemle sağlanır. Havalandırmanın sürekliliğini ve kararlılığını sağlayacak tedbirler alınır. Mekanik havalandırma sistemi kullanılan ocaklarda hava akımı mümkünse doğal hava akımı doğrultusunda yönlendirilir. Havalandırma sistemlerinin devre dışı kalmaması için bu sistemler devamlı surette izlenir ve istenmeyen devre dışı kalmaları bildirecek otomatik alarm sistemi bulunur. Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13, Ek-3 Madde: 8.2

6. Tespit Edilen Hususlar: Galeride kesilen damarın kendiliğinden yanma riskine karşı gerekli tedbirler alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Kendiliğinden yanmaya elverişli madenlerde, bekleme barajları dahil olmak üzere gerekli tedbirler alınır. Yangın veya sızdırmazlık bekleme barajları üretimi biten panoların ya da herhangi bir yangın riskine karşı asgari olarak her üretim panosunun alt taban ve üst taban yollarında kurulur, bunlar dışında kurulacak bölgeler sağlık ve güvenlik dokümanında belirlenir. Ocağın ana hava giriş ve çıkışında bir yangın tehlikesine karşı, ocağın giriş ve çıkışını tamamen kapatabilecek miktarda malzeme bulundurulur. Üretimi biten eski imalat ve panolardaki kalıcı bekleme barajları hava sızdırmaz, basınca dayanıklı ve tahrip olmayacak şekilde kurulur ve ocak gazları yönünden sürekli kontrol altında bulundurulur. Bu barajlar, baraj arkalarında oluşabilecek gaz basıncı ve su baskınına karşı dayanımı hesaplanarak kurularak sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilir. Barajların arkasında bulunan oksijen, metan, karbonmonoksit, hidrojen sülfür vb. ocak gazları ile sıcaklık ölçümleri 10 günde bir, değişiklik tespit edilmesi halinde sürekli yapılır ve kayıt altına alınır. Barajların açılmasında gerekli güvenlik tedbirleri alınır. Bu barajlar hazırlanacak olan yeraltı çalışma planlarında gösterilir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-a, Ek I Madde: 5.4.6)

7. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içerisinde haberleşme sistemi, ocağı tümüyle kapsayacak şekilde değildir, ayrıca yerüstü merkezi gaz izleme sisteminin ocak içiyle haberleşme irtibatı yoktur.

Mevzuat Dayanağı: İşveren, işyerinin bütününde gerekli haberleşme ve iletişim sistemini kurar. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 9.1)

8. Tespit Edilen Hususlar: Yerüstü merkezi gaz izleme sisteminde gaz değerleri sınır değerlere ulaştığında uyarı verecek uygun nitelikte sesli ikaz sistemi yoktur. Merkezi gaz izleme sistemi yoktur. Seyyar ölçüm cihazı yoktur. CO2 sensörü bulunmamaktadır. Yeraltı ocağında CH4, CO, O2 sensörleri nefeslikte bulunmaktadır. Fakat bu sensörler ocak içerisinde yerleri itibariyle meydana gelen gaz yükselmelerini belirlemede yetersiz kalmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Ortam havasında sağlığa zararlı ve/veya patlayıcı maddelerin bulunup bulunmadığının tespit edilmesi ve bu maddelerin konsantrasyonunun ölçülmesi için gerekli tedbirler alınır. Sağlık ve güvenlik dokümanında gerekli görülmesi halinde, elektrikli tesisatlar ve içten patlamalı motorların gücünü otomatik olarak kesen aygıtlar, belirlenmiş yerlerdeki gaz birikimlerini otomatik ve devamlı olarak ölçen kontrol aygıtları ve otomatik alarm sistemleri sağlanır. Otomatik ve mekanik ölçüm sonuçları sağlık ve güvenlik dokümanında öngörüldüğü şekilde kayıt altına alınır ve saklanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-a Ek-1 Madde: 5.1.1)

9. Tespit Edilen Hususlar: Hava hızı ölçümü yapılmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Havalandırma ile ilgili değerler periyodik olarak ölçülür ve ölçüm sonuçları kaydedilir. Havalandırma sisteminin detaylarını kapsayan bir havalandırma planı hazırlanır, periyodik olarak güncellenir ve işyerinde hazır bulundurulur. (Ek cümleler:RG-10/3/2015-29291) Ocaktaki hava miktarı; temiz hava giriş yolu ve havanın ayrıldığı bütün kollarda dâhil olacak şekilde, hava ölçüm istasyonları kurularak, gerekli ölçümler yapılmak suretiyle takip edilir. Bu ölçümler sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilen sıklıklara göre yapılır ve havalandırma defterine kaydedilir. Hava hızı her halde 0,5 m/s'den az olamaz. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-c, Ek-3 Madde: 8.3)

10. Tespit Edilen Hususlar: Havalandırma sisteminin bağlı bulunduğu yedek güç kaynağı elektrik kesildiğinde otomatik olarak devreye alınmamaktadır. Yedek enerji kaynağı yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Ana vantilatör ve aspiratörler birbirinden bağımsız iki ayrı enerji kaynağına bağlanır. Bu enerji kaynaklarından birinin durması halinde diğer kaynağın ocak havalandırmasını aksatmayacak en kısa zamanda devreye girmesi sağlanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-c Ek-3 Madde: 8.8)

11. Tespit Edilen Hususlar: Güvenlik tatbikatı, acil durumlara ilişkin tatbikatların yapıldığına dair bir tatbikat görüntüsü ve tutanak/rapor bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: İşyerlerinde altı ayda bir acil durum planları yenilenir, tatbikatlar en geç altı ayda bir yapılır ve bu Yönetmeliğin Ek-1'inin 2.1.6 ncı bendinde belirtilen uygun ekipmanlar vasıtasıyla tatbikatların görüntüsü kaydedilerek gerekli tutanaklar düzenlenir. Bu tatbikatların amacı, acil durum ekipmanının kullanılması veya işletilmesi dahil acil durumlarda özel görevi bulunan çalışanların eğitim ve becerilerinin kontrol edilmesidir. Görevli çalışanlara, uygun yerlerde, bu ekipmanların doğru bir şekilde kullanılması veya işletilmesi hususunda da tatbikat yaptırılır. Tatbikatta kullanılan bütün acil durum ekipmanı test edilir, temizlenir ve yeniden dolumu yapılır veya yenilenir. Kullanılan bütün

taşınabilir ekipmanlar muhafaza edildikleri yerlerine geri konulur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13, Ek-1 Madde: 15)

12. Tespit Edilen Hususlar: Yeraltında meydana gelebilecek acil durumlarda, yardım, kaçış ve kurtarma işlemlerinin derhal uygulamaya konulabilmesi için yeraltında çalışanların tamamını derhal uyarabilecek bir sistem yoktur.

Mevzuat Dayanağı: İşveren, ihtiyaç halinde yardım, kaçış ve kurtarma işlemlerinin derhal uygulamaya konulabilmesi için gerekli uyarı ve diğer iletişim sistemlerini hazır bulundurur.(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 9.2)

13. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde nem ve sıcaklık ölçümü yapılmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Ocağın çeşitli kısımlarında, sıcaklık ve nem oranı düzenli olarak ölçülür. Nem oranı göz önünde bulundurularak hava sıcaklığının sağlığa zararlı düzeye yükselmemesi için gerekli tedbirler alınır. Bu düzeye yaklaşıldığında ölçme işlemi her gün gerekli görülecek aralıklarla yapılır ve ölçme sonuçları havalandırma defterine yazılır. Söz konusu şartların sağlık için tehlikeli olması halinde çalışma geçici olarak durdurulur.(Maden İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2.c Ek-3 8.9)

14. Tespit Edilen Hususlar: Ocak kaçamak olarak da kullanılan nefesliğin eğimi çıkış için uygun değildir. Nefeslik, acil durumlarda kaçamak olarak kullanılmak için güvenli yapıda değildir.

Mevzuat Dayanağı: Herhangi bir tehlike durumunda, tüm çalışanların işyerini derhal ve güvenli bir şekilde terk edebilmeleri için gerekli tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-a, Ek-1 Madde: 13.1)

15. Tespit Edilen Hususlar: Ocaklarda alev yürütmez vantüplere yanmaya elverişli ek vantüp bezleriyle ilerleme yapılmıştır.

Mevzuat Dayanağı: Tali havalandırma sadece ana havalandırma akışı ile bağlantısı bulunan hazırlık ve kurtarma çalışmalarının yapıldığı yerlerde uygulanır. Tali havalandırmada kısa devreyi önleyecek tedbirler alınır. Tali havalandırmada kullanılan vantüpler antistatik ve alev yürütmez özellikte olur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13-2; Ek III Madde 10.7)

16. Tespit Edilen Hususlar: Vantüp sisteminin hava iletim hattı ile ekipmanlara basınçlı hava sağlayan iletişim (stim) hattı yanıcı malzemedir (branda, muşamba vb.) imal edilmiştir. gaz sensörlerinin bağlantı yerleri sıyrılmıştır.

Mevzuat Dayanağı: Mekanik ve elektrikli ekipmanın seçimi, kurulması, uygun yerlere yerleştirilmesi, hizmete alınması, işletilmesi ve bakımında, çalışanların sağlık ve güvenliği için, bu Yönetmelik hükümleri ile 3/3/2009 tarihli ve 27158 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Makina Emniyeti Yönetmeliği (2006/42/AT) ile 25/4/2013 tarihli ve 28628 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği hükümleri dikkate alınır. Gazların, buharların veya buharlaşabilen sıvıların alev alarak tutuşması sonucu yangın veya patlama riski olan

bir ortamda kullanılacak iş ekipmanları, bu tür ortamlarda kullanmaya uygun özellikte olmalıdır. İş ekipmanları, gerektiğinde uyumlaştırılmış ulusal standartlara sahip, uygun koruma tertibatları ve arıza durumunda ekipmanın güvenli kalmasını sağlayacak sistemler ile donatılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13, Ek-1 Madde: 2.1.1)

17. Tespit Edilen Hususlar: Baca ağzında yedek havalandırma (üfleyci) yoktur. ocaklarda her biri tek başına ocağın havalandırılmasını sağlayacak güçte, birinin herhangi bir nedenle durması halinde diğeri derhal çalışacak durumda iki havalandırma grubu bulunur.

Mevzuat Dayanağı: Bütün grizulu ocaklarda her biri tek başına ocağın havalandırılmasını sağlayacak güçte, birinin herhangi bir nedenle durması halinde diğeri derhal çalışacak durumda iki havalandırma grubu bulunur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-c, Ek-3 Madde: 10.13)

18. Tespit Edilen Hususlar: Terk edilen ve çalışma yapılmayan kısımların girişleri, çalışanların girmesini önleyecek biçimde kapatılmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Terk edilen veya yeterince havalandırılmayan yerler çalışanların girmesini önleyecek biçimde kapatılır ve üzerlerine uyarı işareti konulur. Çalışmanın bittiği yerlerle terk edilmiş katlar, çalışılan yerlerden ve hava yollarından topuk veya gaz sızdırmaz barajlarla ayrılır. Buna imkân olmadığı hallerde buralardan gelecek kirli hava en kısa yoldan nefesliğe verilerek dışarı atılır. Buralar sorumlu kişilerce her vardiyada denetlenir.(Maden İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2.c Ek-3 8.6)

19. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içerisinde su ve gaz gelirine karşı 25 metreden kısa kontrol sondajları yapılmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Yeraltı kömür ocaklarında, 12.5.1'e göre gaz degaj riskinin belirlenemediği durumlarda veya yeraltı suyu ile eski çalışma yerlerinde biriken su akışlarının önlenmesi amacıyla; lağım, galeri ve bacalarda ilerleme yönünde 25 metreden az olmayacak şekilde kontrol sondajları yapılır. 25 metrelik kontrol sondajları, 15 metre topuk bırakılacak şekilde 10 metre ilerleme gerçekleştirildikten sonra her seferinde tekrarlanır. Ancak bu şekilde yapılan sondajın kömür damarı veya fayı kesmesi durumunda dört yönlü olacak şekilde ilave sondajlar yapılır. Önceden çalışma yapılmış olan bölgelerde ve/veya bu bölgelere 50 metre yaklaşıldığında, arından dört tarafa aynı ölçülerde kontrol sondajları yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-c Ek-3 Madde:12.5.3)

20. Tespit Edilen Hususlar: Ocakta kullanılan havalandırma sistemi gerektiğinde, hava akımını ters yöne çevirebilecek tipte düzenlenmemiştir. Yeterli temiz hava sağlanmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Çalışma yapılan bütün yeraltı işletmelerinde uygun havalandırma sağlanır. Üretime başlamadan önce, her ocakta, uygun bir havalandırma sistemi kurulur. Ocaklarda;

- Sağlığa uygun solunabilir hava sağlanması,
- Ortamdaki patlama riskinin ve solunabilir toz konsantrasyonunun kontrol altında tutulması,

c) Kullanılan çalışma yöntemi ve çalışanların fiziki faaliyetleri dikkate alınarak çalışma şartlarına uygun hava özelliklerinin sağlanması ve bu durumun sürdürülebilmesi için sürekli havalandırma yapılması zorunludur.(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13/2-c, Ek-3 Madde: 8.1)

21. Tespit Edilen Hususlar: Yeraltında ilkyardım odasının yoktur.

Mevzuat Dayanağı: İşyerinin büyüklüğü, yapılan işin niteliği ve kaza riskine göre işyerinde bir ya da daha fazla ilk yardım odası bulunur. Bu odalarda, kaza halinde yapılacak işleri belirten ilk yardım talimatı kolay görülebilecek şekilde asılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 Ek 1 Madde 16.2)

22. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde 25 metre uzunluğunda sondaj yapacak kapasitede sondaj makinası bulunmamaktadır. Bacalarda ve başyukarılarda kontrol sondajları ile ilerleme yapılmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Çalışılmakta olan yerler yakınında, basınç altında birikmiş tehlikeli ve zararlı gazların veya yeraltı suyunun tehlikeye neden olabileceği durumlarda veya eski çalışma yerlerinde su veya gaz birikme ihtimalinde kontrol sondajı yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-c, Ek-3 Madde:12.5)

23. Tespit Edilen Hususlar: Kömürün hava ile temasını önleyecek bir önlem alınmamıştır. İşyerinde yeraltı ocağında taş ve kömürün kesildiği bölgelerde yangına ve kömürün tutuşmasına karşı önlem alınmamıştır. Kendiliğinden tutuşmanın önlenmesi veya erken fark edilmesi için gerekli tedbirler alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Kendiliğinden tutuşmanın önlenmesi veya erken fark edilmesi için gerekli tedbirler alınır. Jeoloji ve damar yapısı müsaade ettiği müddetçe, ana yollar ve havalandırma yollarının kömür içerisinden sürülmemesi esastır. Bunun sağlanamadığı ana yollar ve havalandırma yollarında kömürün hava ile temasını tamamen kesecek gerekli tedbirler alınır.(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13, Ek-3 Madde 13.1)

24. Tespit Edilen Hususlar: Gaz kaçağı, göçük veya su baskını ihtimali olan bölgelerde çalışanların korunması ve güvenli bir çalışma ortamı sağlanması için bir çalışma planı hazırlanmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Ani gaz geliri veya göçük veya su baskını ihtimali olan bölgelerde çalışanların korunması ve güvenli bir çalışma ortamı sağlanması için yürütülecek faaliyetler sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilerek planlanır ve uygulanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-c, Ek-3 Madde:12.1)

Tespit edilme yoğunluğuna göre ilk sırada yer alan; “Havalandırma” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Nefeslik ile ayak haricinde çalışma yapılan diğer kısımlarda sensör bulunmamaktadır. Hava dönüş yolunda sensör bulunmamaktadır. Hidrojensülfür ve sıcaklık

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

ölçen sensörler mevcut değildir.

Mevzuat Dayanağı: Grizulu ocaklarda havalandırma ile ilgili değerler her vardiyada ölçülür, metan gazı ölçümleri bu ölçümlerle beraber yapılır. Havada % 1'den çok metan gazı tespitinde, bu oran % 1'in altına düşünceye kadar ölçümler aralıksız sürdürülür. Üretim ünitelerinden dönüş havası içinde ve üretim yerlerindeki gazların birikebileceği yerlerde metan gazı seviyesi sürekli olarak izlenir. Merkezi izleme sistemine bağlı sensörler; oksijen, metan, karbonmonoksit, hidrojen sülfür, sıcaklık ve hava hızı değerlerini ölçecek şekilde, sayıları ve yerleri sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilerek yerleştirilir. Ancak, bu sensörler, asgari olarak, ocağın ana hava giriş yolunda, üretim bölgelerinin her birinin temiz hava giriş ve hava dönüş yollarında, hazırlık çalışması yapılan bölgelerin hava dönüş yollarında ve ocağın kirli havasının ocak dışına çıktığı nefesliklerde bulunur. Sensör ölçümleri; farklı ölçüm metodlarıyla doğrulanır. Bu ölçümler sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilen sıklıklara göre yapılır ve havalandırma defterine kaydedilir. Merkezi izleme sistemine bağlı sensörler ile bu sisteme bağlı diğer tamamlayıcı unsurların bakım ve onarımı İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği hükümlerine uygun olması sağlanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.c Ek-3 Madde 10.3)

2. Tespit Edilen Hususlar: Yerüstü merkezi gaz izleme sisteminde gaz değerleri sınır değerlere ulaştığında uyarı verecek uygun nitelikte sesli ikaz sistemi yoktur. Merkezi gaz izleme sistemi yoktur. Seyyar ölçüm cihazı yoktur. CO₂ sensörü bulunmamaktadır. 1. İşyerinde yeraltı ocağında CH₄, CO, O₂ sensörleri nefeslikte bulunmaktadır. Fakat bu sensörler ocak içerisinde yerleri itibariyle meydana gelen gaz yükselmelerini belirlemede yetersiz kalmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Ortam havasında sağlığa zararlı ve/veya patlayıcı maddelerin bulunup bulunmadığının tespit edilmesi ve bu maddelerin konsantrasyonunun ölçülmesi için gerekli tedbirler alınır. Sağlık ve güvenlik dokümanında gerekli görülmesi halinde, elektrikli tesisatlar ve içten patlamalı motorların gücünü otomatik olarak kesen aygıtlar, belirlenmiş yerlerdeki gaz birikimlerini otomatik ve devamlı olarak ölçen kontrol aygıtları ve otomatik alarm sistemleri sağlanır. Otomatik ve mekanik ölçüm sonuçları sağlık ve güvenlik dokümanında öngörüldüğü şekilde kayıt altına alınır ve saklanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-a Ek-1 Madde:5.1.1)

3. Tespit Edilen Hususlar: Galeride içinde kör başyukarı bulunmaktadır. Nefeslik bulunmamaktadır. Kör çalışma yapılmaktadır. Topuk 30 metreden azdır.

Mevzuat Dayanağı: Tüm yeraltı çalışmalarında, çalışanların kolayca ulaşabileceği, birbirinden bağımsız ve güvenli yapıda en az iki ayrı yoldan yerüstü bağlantısı bulunur. Bu yollar arasındaki topuk 30 metreden aşağı olmaz, bu yolların ağızları aynı çatı altında bulundurulmaz. Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-c, Ek III Madde: 2

4. Tespit Edilen Hususlar: Vantüplerin yer yer delinmesi ve bükülmesi sonucunda hava kalitesi azalmaktadır. Ana havalandırma sistemlerinin (vantilatör) istenmeyen devre dışı kalmalarını bildirecek otomatik alarm sistemi yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Doğal havalandırma ile sağlanamadığı yerlerde, havalandırma bir veya daha fazla mekanik sistemle sağlanır. Havalandırmanın sürekliliğini ve kararlılığını sağlayacak tedbirler alınır. Mekanik havalandırma sistemi kullanılan ocaklarda hava akımı mümkünse doğal hava akımı doğrultusunda yönlendirilir. Havalandırma sistemlerinin devre dışı kalmaması için bu sistemler devamlı surette izlenir ve istenmeyen devre dışı kalmaları bildirecek otomatik alarm sistemi bulunur. Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13, Ek-3 Madde: 8.2

5. Tespit Edilen Hususlar: Hava hızı ölçümü yapılmamaktadır

Mevzuat Dayanağı: Havalandırma ile ilgili değerler periyodik olarak ölçülür ve ölçüm sonuçları kaydedilir. Havalandırma sisteminin detaylarını kapsayan bir havalandırma planı hazırlanır, periyodik olarak güncellenir ve işyerinde hazır bulundurulur. Ocaktaki hava miktarı; temiz hava giriş yolu ve havanın ayrıldığı bütün kollarda dâhil olacak şekilde, hava ölçüm istasyonları kurularak, gerekli ölçümler yapılmak suretiyle takip edilir. Bu ölçümler sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilen sıklıklara göre yapılır ve havalandırma defterine kaydedilir. Hava hızı her halde 0,5 m/s'den az olamaz.

Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-c, Ek-3 Madde: 8.3

6. Tespit Edilen Hususlar: Hava ölçüm istasyonları oluşturulmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Bütün grizulu ocakların, havalandırma planında tespit edilen istasyonlarında, en geç 10 günde bir gerekli ölçümler yapılır. Hava akımını etkileyecek bir değişikliğin olması durumunda gerekli ölçümler yenilenir. (Ek cümleler: RG-10/3/2015-29291) Ocakta yeterli sayıda kalibre edilmiş seyyar gaz ölçüm cihazları bulundurulur, birbirinden ayrı noktalarda çalışan her ekipte en az bir adet cihaz bulunur. Bu cihazlar metan, karbonmonoksit, oksijen ve hidrojen sülfür gazlarını ölçecek özellikte olur. Bu cihazlarla; sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilen sıklıkta ocağın çalışan bulunan bölgelerinde, baraj önlerinde, hava istasyonlarında ve su ceplerinde ölçümler yapılarak, bu ölçümler havalandırma defterine kaydedilir. Herhangi bir cihazın arızalanması halinde kullanıma hazır yeterli sayıda yedek cihaz bulundurulur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönetmeliği, Madde:13, EK- 3 Madde: 10.4)

7. Tespit Edilen Hususlar: Havalandırma sisteminin bağlı bulunduğu yedek güç kaynağı elektrik kesildiğinde otomatik olarak devreye alınmamaktadır. Yedek enerji kaynağı yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Ana vantilatör ve aspiratörler birbirinden bağımsız iki ayrı enerji kaynağına bağlanır. Bu enerji kaynaklarından birinin durması halinde diğer kaynağın ocak havalandırmasını aksatmayacak en kısa zamanda devreye girmesi sağlanır.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-c Ek-3 Madde: 8.8)

8. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde nem ve sıcaklık ölçümü yapılmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Ocağın çeşitli kısımlarında, sıcaklık ve nem oranı düzenli olarak ölçülür. Nem oranı göz önünde bulundurularak hava sıcaklığının sağlığa zararlı düzeye yükselmemesi için gerekli tedbirler alınır. Bu düzeye yaklaşıldığında ölçme işlemi her gün gerekli görülecek aralıklarla yapılır ve

ölçme sonuçları havalandırma defterine yazılır. Söz konusu şartların sağlık için tehlikeli olması halinde çalışma geçici olarak durdurulur.

(Maden İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2.c Ek-3 8.9)

9. Tespit Edilen Hususlar: Bacağzında yedek havalandırma (üfleyici) yoktur. ocaklarda her biri tek başına ocağın havalandırılmasını sağlayacak güçte, birinin herhangi bir nedenle durması halinde diğeri derhal çalışacak durumda iki havalandırma grubu bulunur.

Mevzuat Dayanağı: Bütün grizulu ocaklarda her biri tek başına ocağın havalandırılmasını sağlayacak güçte, birinin herhangi bir nedenle durması halinde diğeri derhal çalışacak durumda iki havalandırma grubu bulunur.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-c, Ek-3 Madde: 10.13)

10. Tespit Edilen Hususlar: Terk edilen ve çalışma yapılmayan kısımların girişleri, çalışanların girmesini önleyecek biçimde kapatılmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Terk edilen veya yeterince havalandırılmayan yerler çalışanların girmesini önleyecek biçimde kapatılır ve üzerlerine uyarı işareti konulur. Çalışmanın bittiği yerlerle terk edilmiş katlar, çalışılan yerlerden ve hava yollarından topuk veya gaz sızdırmaz barajlarla ayrılır. Buna imkân olmadığı hallerde buralardan gelecek kirlı hava en kısa yoldan nefesliğeye verilerek dışarı atılır. Buralar sorumlu kişilerce her vardiyada denetlenir. (Maden İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2.c Ek-3 8.6)

11. Tespit Edilen Hususlar: Ocakta kullanılan havalandırma sistemi gerektiğinde, hava akımını ters yöne çevirebilecek tipte düzenlenmemiştir. Yeterli temiz hava sağlanmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Çalışma yapılan bütün yeraltı işletmelerinde uygun havalandırma sağlanır. Üretime başlamadan önce, her ocakta, uygun bir havalandırma sistemi kurulur. Ocaklarda;

- Sağlığa uygun solunabilir hava sağlanması,
- Ortamdaki patlama riskinin ve solunabilir toz konsantrasyonunun kontrol altında tutulması,
- Kullanılan çalışma yöntemi ve çalışanların fiziki faaliyetleri dikkate alınarak çalışma şartlarına uygun hava özelliklerinin sağlanması ve bu durumun sürdürülebilmesi için sürekli havalandırma yapılması zorunludur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13/2-c, Ek-3 Madde:8.1)

Tespit edilme yoğunluğuna göre ikinci sırada yer alan “Mekanik Ve Elektrik” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Yeraltında bulunan elektrikli ekipmanların Atex uygunluk belgesi bulunmamaktadır. Merkezi gaz izleme sistemi gaz ölçüm sensörü bağlantı yerleri izolasyonu koruyuculuğu kaybetmiştir. Yeraltı ocağında bulunan sondaj makinası, aydınlatmalar devre

kesiciler, yol vericiler Atex uyumlu değildir.

Mevzuat Dayanağı: Yeraltı kömür ocaklarında kullanılacak ekipman ve tesisatlar ile bu tip madenlerin grizu gazı ve/veya yanıcı tozlar tarafından muhtemel tehlike oluşturabilecek yerüstü tesislerinde kullanılan parçalar 30/12/2006 tarihli ve 26392 4 üncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik (94/9/AT)’te belirtilen I. Grup Teçhizatın uygun kategorisinde olmalıdır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-a, Ek I Madde:2.1.6)

2. Tespit Edilen Hususlar: Vantüp sisteminin hava iletim hattı ile ekipmanlara basınçlı hava sağlayan iletişim (stim) hattı yanıcı malzemedan (branda, muşamba vb.) imal edilmiştir. Gaz sensörlerinin bağlantı yeri sıyrılmıştır.

Mevzuat Dayanağı: Mekanik ve elektrikli ekipmanın seçimi, kurulması, uygun yerlere yerleştirilmesi, hizmete alınması, işletilmesi ve bakımında, çalışanların sağlık ve güvenliği için, bu Yönetmelik hükümleri ile 3/3/2009 tarihli ve 27158 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Makina Emniyeti Yönetmeliği (2006/42/AT) ile 25/4/2013 tarihli ve 28628 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği hükümleri dikkate alınır. Gazların, buharların veya buharlaşabilen sıvıların alev alarak tutuşması sonucu yangın veya patlama riski olan bir ortamda kullanılacak iş ekipmanları, bu tür ortamlarda kullanmaya uygun özellikte olmalıdır. İş ekipmanları, gerektiğinde uyumlaştırılmış ulusal standartlara sahip, uygun koruma tertibatları ve arıza durumunda ekipmanın güvenli kalmasını sağlayacak sistemler ile donatılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13, Ek-1 Madde: 2.1.1)

3. Tespit Edilen Hususlar: Elektrik panosunun kapağı ve gövdesi topraklanmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Mekanik iş ekipmanları ve tesisler, sağlam, kusursuz ve kullanım amacına uygun olmalıdır. Elektrikli ekipmanların ve tesislerin gücü ve boyutları, kullanım amacına uygun olmalıdır. Mekanik ve elektrikli iş ekipmanları ile tesisat tehlike meydana getirmeyecek şekilde kurulur ve korunur.

Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13/2-a, EK- 1 Madde:2.5

4. Tespit Edilen Hususlar: Vincinin halat kopmasına karşı önünde siperlik yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Taşıma araçları sürücülerin, kullanıcıların ve civarda bulunan diğer çalışanların sağlık ve güvenliği için uygun şekilde kurulur, çalıştırılır ve bakımı yapılır. İnsan naklinin yapıldığı eğimli galerilerde; eğitim 18 dereceyi geçemez. Bu durumun sağlanamadığı eğimli ana yollarda insanların taşınması uygun fren sistemi ve koruyucularla donatılmış mekanik vasıtalarla yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13, Ek-3 Madde: 4.1)

5. Tespit Edilen Hususlar: Elektrik şebekesini ve şebekedeki sabit aygıt ve tesislerin yerlerini gösteren ölçekli, ayrıntılı ve güncel bir plan bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: İşyerinde, elektrik şebekesini ve şebekedeki sabit aygıt ve tesislerin yerlerini

gösteren, ölçekli, ayrıntılı ve güncel bir plan bulundurulur. Yetkisiz kimselerin elektrik aygıtlarını almasının ve kullanmasının yasak olduğunu, yangın anında yapılacak işleri, elektrik devresini kesmekle görevli kişilerle haberleşme biçimini ve gerekli diğer bilgileri kapsayan talimatlar hazırlanır ve uygun yerlere asılır.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-a, EK-I Madde: 2.1.2)

Tespit edilme yoğunluğuna göre üçüncü sırada yer alan “Gaz Kaçağı-Göçük-Su Baskını” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içerisinde su ve gaz gelirine karşı 25 metreden kısa kontrol sondajları yapılmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Yeraltı kömür ocaklarında, 12.5.1'e göre gaz degaj riskinin belirlenemediği durumlarda veya yeraltı suyu ile eski çalışma yerlerinde biriken su akışlarının önlenmesi amacıyla; lağım, galeri ve bacalarda ilerleme yönünde 25 metreden az olmayacak şekilde kontrol sondajları yapılır. 25 metrelik kontrol sondajları, 15 metre topuk bırakılacak şekilde 10 metre ilerleme gerçekleştirildikten sonra her seferinde tekrarlanır. Ancak bu şekilde yapılan sondajın kömür damarı veya fayı kesmesi durumunda dört yönlü olacak şekilde ilave sondajlar yapılır. Önceden çalışma yapılmış olan bölgelerde ve/veya bu bölgelere 50 metre yaklaşıldığında, arından dört tarafa aynı ölçülerde kontrol sondajları yapılır.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-c Ek-3 Madde:12.5.3)

2. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde 25 metre uzunluğunda sondaj yapacak kapasitede sondaj makinası bulunmamaktadır. Bacalarda ve başyukarılarda kontrol sondajları ile ilerleme yapılmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Çalışılmakta olan yerler yakınında, basınç altında birikmiş tehlikeli ve zararlı gazların veya yeraltı suyunun tehlikeye neden olabileceği durumlarda veya eski çalışma yerlerinde su veya gaz birikme ihtimalinde kontrol sondajı yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-c, Ek 3 Madde:12.5)

3. Tespit Edilen Hususlar: Gaz kaçağı, göçük veya su baskını ihtimali olan bölgelerde çalışanların korunması ve güvenli bir çalışma ortamı sağlanması için bir çalışma planı hazırlanmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Ani gaz geliri veya göçük veya su baskını ihtimali olan bölgelerde çalışanların korunması ve güvenli bir çalışma ortamı sağlanması için yürütülecek faaliyetler sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilerek planlanır ve uygulanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-c, Ek 3 Madde:12.1)

4. Tespit Edilen Hususlar: Kontrol sondajlarının kayıt defteri görülememiştir. Kontrol sondajları 25 metrenin altında yapılmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Bacalar, ani grizu boşalabilecek yönlerde veya grizu bulunabilecek eski çalışma yerlerinde devam ettirildiği takdirde, yapısal özellikler göz önünde bulundurularak en az 25 metre boyunda kontrol sondajları yapılması sağlanır. Kontrol sondaj deliklerinde, grizu veya tehlikeli gazların varlığı anlaşılırsa, iş durdurulur; çalışanlar söz konusu yeri terk eder; giriş yeri kapatılır, durum yetkililere derhal haber verilerek gerekli çalışmaların yapılması sağlanır.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 Ek 3 Madde 10.2)

5. Tespit Edilen Hususlar: Degaj zonları belirlenmemiştir.

Mevzuat Dayanağı: Yeraltı kömür ocaklarında gaz degajı riskinin değerlendirilerek sağlık ve güvenlik dokümanında yer alması esastır. Degaj riskinin değerlendirilmesinde asgari olarak aşağıdaki hususlar dikkate alınarak sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilir.

- Kömür damarlarının gaz içerikleri
- Kömürün desorbsiyon kapasitesi,
- Gaz yayılımının (a) ve (b) alt bentlerinde belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak bilimsel bir metotla değerlendirilmesi. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13/c, Ek 3 Madde: 12.5.1)

“İletişim-Uyarı ve Alarm Sistemleri” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içerisinde haberleşme sistemi, ocağı tümüyle kapsayacak şekilde değildir, ayrıca yerüstü merkezi gaz izleme sisteminin ocak içiyle haberleşme irtibatı yoktur.

Mevzuat Dayanağı: İşveren, işyerinin bütününde gerekli haberleşme ve iletişim sistemini kurar. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:9.1)

2. Tespit Edilen Hususlar: Yeraltında meydana gelebilecek acil durumlarda, yardım, kaçış ve kurtarma işlemlerinin derhal uygulamaya konulabilmesi için yeraltında çalışanların tamamını derhal uyarabilecek bir sistem yoktur.

Mevzuat Dayanağı: İşveren, ihtiyaç halinde yardım, kaçış ve kurtarma işlemlerinin derhal uygulamaya konulabilmesi için gerekli uyarı ve diğer iletişim sistemlerini hazır bulundurur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 9.2)

“İş Sağlığı ve Güvenliği Organizasyonu - İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Madende çalışma yapılan bütün kısımlar imalat planına işlenmemiştir. İmalat planı güncel değildir.

Mevzuat Dayanağı: Yeraltı çalışmalarını açıkça gösterecek şekilde üç boyutlu bir yeraltı çalışma planı hazırlanır. Yollar, üretim alanları ile çalışmayı ve güvenliği etkileyebileceği beklenen diğer özellikler

bu planın üzerinde gösterilir ve bu planlar kolayca ulaşılabilir şekilde muhafaza edilir. Planlar sağlık ve güvenlik yönünden gerekli olduğu sürece saklanır. Ayrıca bu plan ölçekli olarak elektronik ortamda da üç boyutlu olarak hazırlanır.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-c, Ek 3 Madde:1.1)

2. Tespit Edilen Hususlar: Arama kurtarma ve tahliye eğitimi görmüş çalışan istihdam edilmemektedir.

Mevzuat Dayanağı: İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak, çalışanlar herhangi bir acil durumda nasıl davranmaları gerektiği konusunda eğitilirler. Arama, kurtarma ve tahliye konusunda yeterli sayıda destek elemanı görevlendirilir. İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında görevlendirilen destek elemanı sayısının 10'dan az olduğu ocaklarda en az 10 çalışanın konu ile ilgili eğitim alması sağlanır. Çalışan sayısının 10'dan az olduğu durumlarda bu eğitimi her çalışanın alması sağlanır. Bu eğitimler; yapılan işin niteliğine uygun olarak ve gerekli teorik ve pratik eğitimleri içerecek şekilde verilir, belgelendirilir ve bu eğitimler her altı ayda bir yenilenir. Arama, kurtarma ve tahliye için kullanılacak ekipmanlar, kolayca ulaşılabilir uygun yerlerde kullanıma hazır durumda bulundurulur ve Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliğine uygun olarak işaretlenir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-a, Ek 1-Madde:14.1)

3. Tespit Edilen Hususlar: Sağlık güvenlik dokümanı hazırlanmamıştır.

Mevzuat Dayanağı:

İşveren,

- a) Kanununun 4, 10, 14 ve 16 ncı maddelerinde belirtilen hükümler doğrultusunda sağlık ve güvenlik dokümanı hazırlanmasını ve güncellenmesini sağlar.
- b) Sağlık ve güvenlik dokümanında özellikle aşağıdaki hususların yer almasını sağlar:
 - 1) Çalışanların işyerinde maruz kalabilecekleri psikososyal riskler dahil olmak üzere risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi.
 - 2) Bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirmek için alınacak uygun tedbirler ile bu Yönetmelik kapsamında hazırlanması gereken yönergelerin ve planların hazırlanması.
 - 3) Çalışma yerlerinin ve ekipmanın güvenli şekilde düzenlenmesi, kullanılması ve bakımının yapılması.
- c) Sağlık ve güvenlik dokümanının işyerinde çalışmaya başlanılmadan önce hazırlanmasını ve önemli değişiklikler veya ilave yapıldığında ya da işyerinde meydana gelen iş kazası; çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olaylardan sonra gözden geçirilmesini ve ihtiyaç halinde revize edilmesini sağlar.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 5.2)

4. Tespit Edilen Hususlar: Destek elemanı yoktur.

Mevzuat Dayanağı: İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak, çalışanlar

herhangi bir acil durumda nasıl davranmaları gerektiği konusunda eğitilirler. Arama, kurtarma ve tahliye konusunda yeterli sayıda destek elemanı görevlendirilir. İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında görevlendirilen destek elemanı sayısının 10'dan az olduğu ocaklarda en az 10 çalışanın konu ile ilgili eğitim alması sağlanır. Çalışan sayısının 10'dan az olduğu durumlarda bu eğitimi her çalışanın alması sağlanır. Bu eğitimler; yapılan işin niteliğine uygun olarak ve gerekli teorik ve pratik eğitimleri içerecek şekilde verilir, belgelendirilir ve bu eğitimler her altı ayda bir yenilenir. Arama, kurtarma ve tahliye için kullanılacak ekipmanlar, kolayca ulaşılabilecek uygun yerlerde kullanıma hazır durumda bulundurulur ve Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliğine uygun olarak işaretlenir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-a, EK-I Madde: 14.1)

5. Tespit Edilen Hususlar: Sağlık ve güvenlik dokümanı revize edilmemiştir.

Mevzuat Dayanağı: Sağlık ve güvenlik dokümanının işyerinde çalışmaya başlanılmadan önce hazırlanmasını ve önemli değişiklikler veya ilave yapıldığında ya da işyerinde meydana gelen iş kazası; çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olaylardan sonra gözden geçirilmesini ve ihtiyaç halinde revize edilmesini sağlar. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:5/2-c)

6. Tespit Edilen Hususlar: Ocak için kurtarma planı hazırlanmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Her ocakta arama, kurtarma ve tahliye ile görevli destek elemanlarının yararlanması için belli başlı kapıları, barajları, hava köprülerini, hava akımını ayarlayan düzeni ve telefon istasyonları gibi ihtiyaç duyulacak hususların yerlerini gösteren bir plan bulundurulur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-c, EK-III Madde: 16.1)

“Kişisel Koruyucu Donanımlar” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinin yeraltı ocağında çalışanlara kişisel solunum cihazlarının kullanımı ile ilgili eğitim verilmemiştir.

Mevzuat Dayanağı: Çalışanlara gerektiğinde güvenli bir şekilde dışarı çıkabilmeleri için, her zaman kolay ulaşabilecekleri yerlerde bulunacak kişisel solunum koruma cihazları verilir. Çalışanlar bu cihazların kullanımı ile ilgili olarak eğitilir. Bu cihazların her zaman çalışır durumda bulunmaları için düzenli kontrolleri yapılır ve işyerinde muhafaza edilir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-c, EK-III Madde: 14.1)

2. Tespit Edilen Hususlar: Çalışanlara oksijenli ferdi kurtarıcı maskeleri verilmemektedir.

Mevzuat Dayanağı: Grizulu veya yangına elverişli kömür damarlarının bulunduğu ocaklarda, tüm çalışanlar çalışma süresince, yanlarında Ek-1 inci maddede yer alan tabloda belirtilen kaçış sürelerini ve TS-EN 13794 sayılı standartta belirtilen kriterleri sağlayacak oksijenli ferdi kurtarıcı bulundurulur ve gerektiğinde kullanılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13-2; Ek-III Madde

10.12)

“Nakliyat-Ulaşım Yolları” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Desandrede basamak ve tutamak bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Yayaların kullandığı ve/veya araçlarla malzeme taşımada kullanılan yollar, kullanıcı sayısına ve işyerinde yapılan işin özelliğine uygun boyutlarda olmalıdır. Madenin üretim yöntemi ve teknik özellikleri göz önünde bulundurularak çalışanların çalışma yerlerine ulaşmaları için gerekli teçhizat, donanım ve araç sağlanır. Malzeme taşınan yollarda yayalar için yeterli güvenlik mesafesi bırakılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-a, EK- 1 Madde: 8.3)

2. Tespit Edilen Hususlar: Nakliyat yönergesi hazırlanmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Ocaklarda kullanılacak mekanik taşıt sistemine, sistemin çalışmasına, özel işaretleme kurallarına, arabaların yönetimine ve durdurulmasına, arabalara binmesine izin verilen kancacıların uymak zorunda oldukları kurallara, yoldan çıkan ve devrilen arabaların yola konulmasında uygulanacak esaslara, asılacak uyarı levhalarına ilişkin aşağıdaki ayrıntıları kapsayan ve ilgili mevzuat hükümlerinin de göz önünde tutulduğu bir yönerge hazırlanır. Yönerge ve yönergenin öngördüğü uyarı levhaları uygun yerlere asılır ve tüm ocak personeline öğretilir. Çalışanların görebileceği yerlere asılır.

Bu Yönergede;

- a) İnsan taşınması sırasında alınacak güvenlik tedbirleri,
- b) Taşıma yapılan yerlerde uyulacak kurallar, görevlendirilen kişiler,
- c) Elle veya mekanik vasıtalarla taşımalar sırasında kullanılacak güzergahlar,
- ç) Bakım ve onarım gibi durumlarda görevlendirilecek kişiler,
- d) Zorunlu hallerde taşıma vasıtalarının hareketlerinin düzenlenmesi, kancalama ve kanca kesilmesi ve durdurulması için gerekli araç ve gereçler,
- e) Nakliyat sırasında uygun kesit, ebat ve eğimde yolun bulunması ile ilgili hususlar,
- f) Hız ile ilgili hususlar,
- g) Freno ve vinçlerle taşıma yapılırken çalışanların yürüyerek iniş çıkışı ile ilgili gerekli güvenlik tedbirleri,
- ğ) Her kafeste veya kafesin her katında taşınabilecek çalışan sayısı ile kafesler ve halatlarla ilgili güvenlik tedbirleri gibi hususlar yer alır.)

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13/2.c, Ek3 Madde:4.7)

3. Tespit Edilen Hususlar: Vagonlarda şeytan veya emniyet halatı yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Taşıma yollarında, varageller ve kuyularda malzeme taşınmasında kullanılan araçların ve özellikle katarların yoldan kaçmalarını önlemek, çalışanların bu tehlikeli durumlardan

korunmalarını sağlamak üzere, gerekli sağlık ve güvenlik tedbirleri alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-c, EK-III Madde: 3.6)

4. Tespit Edilen Hususlar: Vagonların kancalandığı yerde aydınlatma bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Arabaların kancalandığı veya kancalarının çözüldüğü yerlerde doldurma ve boşaltma merkezlerinde gerekli aydınlatma yapılır ve galeri kesitleri çalışmalarını tehlikeye sokmayacak şekilde boyutlandırılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 Ek 3 Madde 3.5)

5. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içerisinde taşıma vagonla yapılmakta olup, yaya yolu için yan duvardan en az 60 cm olacak şekilde boşluk bırakılmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Taşıma elle veya bir mekanik araçla yapıldığı takdirde, yaya yolları galeri tabanından en az 180 santimetre yükseklikte ve araçlarla galerinin yan duvarlarından birisi arasında en az 60 santimetre mesafe kalacak şekilde bırakılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13/c, Ek 3 Madde:3.3)

“Patlama Riski, Yangın Tehlikesi Ve Zararlı Ortam Havasına Karşı Korunma” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Galeride kesilen damarın kendiliğinden yanma riskine karşı gerekli tedbirler alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Kendiliğinden yanmaya elverişli madenlerde, bekleme barajları dahil olmak üzere gerekli tedbirler alınır. Yangın veya sızdırmazlık bekleme barajları üretimi biten panoların ya da herhangi bir yangın riskine karşı asgari olarak her üretim panosunun alt taban ve üst taban yollarında kurulur, bunlar dışında kurulacak bölgeler sağlık ve güvenlik dokümanında belirlenir. Ocağın ana hava giriş ve çıkışında bir yangın tehlikesine karşı, ocağın giriş ve çıkışını tamamen kapatabilecek miktarda malzeme bulundurulur. Üretimi biten eski imalat ve panolardaki kalıcı bekleme barajları hava sızdırmaz, basınca dayanıklı ve tahrip olmayacak şekilde kurulur ve ocak gazları yönünden sürekli kontrol altında bulundurulur. Bu barajlar, baraj arkalarında oluşabilecek gaz basıncı ve su baskınına karşı dayanımı hesaplanarak kurularak sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilir. Barajların arkasında bulunan oksijen, metan, karbonmonoksit, hidrojen sülfür vb. ocak gazları ile sıcaklık ölçümleri 10 günde bir, değişiklik tespit edilmesi halinde sürekli yapılır ve kayıt altına alınır. Barajların açılmasında gerekli güvenlik tedbirleri alınır. Bu barajlar hazırlanacak olan yeraltı çalışma planlarında gösterilir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-a, Ek I Madde: 5.4.6)

2. Tespit Edilen Hususlar: Ocaklarda alev yürütmez vantüplere yanmaya elverişli ek vantüp bezleriyle iletme yapılmıştır.

Mevzuat Dayanağı: Tali havalandırma sadece ana havalandırma akışı ile bağlantısı bulunan hazırlık ve kurtarma çalışmalarının yapıldığı yerlerde uygulanır. Tali havalandırmada kısa devreyi önleyecek

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

tedbirler alınır. Tali havalandırmada kullanılan vantüpler antistatik ve alev yürütmez özellikte olur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13-2; Ek 3 Madde 10.7)

3. Tespit Edilen Hususlar: Kömürün hava ile temasını önleyecek bir önlem alınmamıştır. İşyerinde yeraltı ocağında taş ve kömürün kesildiği bölgelerde yangına ve kömürün tutuşmasına karşı önlem alınmamıştır. Kendiliğinden tutuşmanın önlenmesi veya erken fark edilmesi için gerekli tedbirler alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Kendiliğinden tutuşmanın önlenmesi veya erken fark edilmesi için gerekli tedbirler alınır. Jeoloji ve damar yapısı müsaade ettiği müddetçe, ana yollar ve havalandırma yollarının kömür içerisinden sürülmemesi esastır. Bunun sağlanamadığı ana yollar ve havalandırma yollarında kömürün hava ile temasını tamamen kesecek gerekli tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13, Ek-3 Madde 13.1)

4. Tespit Edilen Hususlar: Zincirleme toz patlamalarına neden olabilecek yanıcı toz ve/veya grizu patlamalarının yayılmasına karşı patlama barajları bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Zincirleme toz patlamalarına neden olabilecek yanıcı toz ve/veya grizu patlamalarının yayılması patlama barajları yapılarak önlenir. Patlamayı durdurucu bu barajların yerleri ocaktaki üretim ve faaliyetlerden kaynaklı değişikliklere göre güncellenir ve yerleri imalat haritaları ve havalandırma planında gösterilir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13, Ek-3 Madde: 11.4)

5. Tespit Edilen Hususlar: Ocakta ateşleme yapılmadan önce devre kontrolü yapmak için özel ölçüm aygıtı bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Elektrikli kapsülle ateşleme yapılan yerlerde lağım deliklerine teknik amonyum nitratın doldurulmasında kullanılan pnömatik ve mekanik araçlar uygun biçimde topraklanır. Doldurulacak lağım sayısı, elektrikli ateşleme aracının patlatabileceği kapsül sayısının yarısını geçemez. Ateşlemeden önce, bütün bağlantılar gözden geçirilir ve özel ölçüm aygıtları ile devre kontrolü yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-a, Ek-1 Madde: 6.9)

6. Tespit Edilen Hususlar: Yangından korunma, yangın başlangıcını ve yayılmasını tespit ve yangınla mücadele konusunda alınacak tedbirlerle ilgili detayları kapsayan yangından korunma planı hazırlanmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Yangından korunma, yangın başlangıcını ve yayılmasını tespit ve yangınla mücadele konusunda alınacak tedbirlerle ilgili detayları kapsayan yangından korunma planı çalışılan yerlerde bulundurulur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-a, Ek-1 Madde: 5.4.4)

7. Tespit Edilen Hususlar: Patlatma öncesinde de kömür tozuna karşı önlem alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Ateşleyici, lağımın doldurulmasından sonra ve ateşlemeden önce ölçümü tekrarlar. Metan oranı % 1'in altındaysa lağımın ateşlenir, üstündeyse % 1'in altına düşüncüye kadar

ateşleme yapılmaz. Kömür tozu bulunan veya kömür tozu oluşabilecek kömür damarlarının bulunduğu ocaklarda, ateşlenecek yerlerde lağım delikleri doldurulmadan önce taş tozu serpmek, sulamak gibi koruyucu tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13, Ek-3 Madde 10.18)

8. Tespit Edilen Hususlar: Bant konveyörlerin üstünde yağmurlama sistemi kurulmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: İşveren, patlama ve yangın çıkmasını ve bunların olumsuz etkilerini önlemek üzere, patlayıcı ve sağlığa zararlı ortam havasının oluşmasını önlemek, yapılan işlemlerin doğası gereği patlayıcı ortam oluşmasının önlenmesi mümkün değilse patlayıcı ortamın tutuşmasını önlemek, patlama ve yangın başlangıçlarını tespit etmek, yayılmasını önlemek ve mücadele etmek için yapılan işe uygun tedbirler alır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:7)

“Yeraltı Çalışma Yerleri” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içinde +120 / +155 ile +215 / +155 kotlarında kaçamak olarak da kullanılan nefesliğin eğimi fazladır. Nefeslik, acil durumlarda kaçamak olarak kullanılmak için güvenli yapıda değildir.

Mevzuat Dayanağı: Herhangi bir tehlike durumunda, tüm çalışanların işyerini derhal ve güvenli bir şekilde terk edebilmeleri için gerekli tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-a, Ek-1 Madde: 13.1)

2. Tespit Edilen Hususlar: Uzun ayak sonrası nefesliğe giden dönüş yolunda kesit ayakta harekete imkan vermeyecek şekilde daralmıştır. Ocak genelinde tahkimatta tarama çalışması yapılması gereken yerler mevcuttur, tarama çalışmaları devam etmektedir.

Mevzuat Dayanağı: Yeraltı çalışmalarının yapıldığı yerler, çalışanların en az riskle çalışabilecekleri ve hareket edebilecekleri şekilde yapılır, işletilir, teçhiz edilir ve bakımı sağlanır. (Maden İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2.c Ek-3 3.1)

3. Tespit Edilen Hususlar: Başyukarılarda cevher-pasa yolu ve insan yolu için ayrı yol kesitteki daralmalar nedeniyle sağlanamamakta olup çalışanlar zincirli konveyörlerin üzerinden geçmektedirler.

Mevzuat Dayanağı: Başyukarılarda insan, malzeme, hava yolu ile kazıdan elde edilen cevher ve pasa yolları birbirinden ayrılır, buralarda aynada ilerleme yapılırken kapak uygulanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.c Ek-3 Madde 3.8)

4. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içi yolları çalışanların gidecekleri yerleri kolayca bulabilecekleri şekilde işaretlenmemiştir.

Mevzuat Dayanağı: Yollar, çalışanların gidecekleri yerleri kolayca bulabilecekleri şekilde işaretlenir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-c, EK- 3 Madde:3.2)

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

5. Tespit Edilen Hususlar: Tumba sahasında vb yerlerde çalışanların düşmesine karşı önlem alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Merdivenler ve yüksekte çalışma gerektiren yerlerde çalışanların güvenliğini sağlamak üzere gerekli bütün tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-a, Ek-1 Madde: 11.3)

6. Tespit Edilen Hususlar: Kesit daralması mevcuttur, bahsi geçen alanda taban kabarması, tavan ve yan duvarlarda baskı mevcuttur.

Mevzuat Dayanağı: Çalışma yerinin taban alanı, yüksekliği ve hava hacmi, çalışanların rahat çalışmaları, sağlık ve güvenliklerini riske atmadan işlerini yürütebilmeleri için yeterli olmalıdır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.a Ek-1 Madde 21.3)

“Tahkimat” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Ocak tahkimatında tavanda ve yan duvarlarda yer yer boşluklar mevcuttur. Kilit tahkimat yoktur. Kapaklı çalışılmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Bütün yeraltı işlerinde, taş, toprak, kömür, cevher vb. maddelerin kayma ve düşmelerini önlemek üzere, uygun ve yeterli tahkimat yapılır. Tavanlar, yan duvarlar ve tahkimat düzenli olarak muayene edilir. Çalışılan yerin güvenilir şekilde tahkimini, gereğinde derhal onarımını, değiştirilmesini veya takviyesini sağlayacak tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13, Ek-3 Madde: 7.1)

2. Tespit Edilen Hususlar: Ayak arkasında 5-6 have açıklık olup göçertilmemiştir.

Mevzuat Dayanağı: Ocak grizulu veya damar kendi kendine yanmaya elverişli ise ayak arkası, tavan veya yanlarda meydana gelen boşluklar sıkıca doldurulur ve diğer sağlık ve güvenlik tedbirleri alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13.2.c; Ek-3 Madde 7.6)

3. Tespit Edilen Hususlar: Tahkimatla tavan arasında yer yer boşluklar olup, eksik kama ve fırçalar vardır.

Mevzuat Dayanağı: Tavanlarda ve yanlardaki boşluklar doldurulur ve sıkıştırılır. Bir daha kullanılmayacak olan yollarda dolgu ile ilgili gerekli tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.c EK 3 Madde 7.5)

“Sosyal Tesisler” başlığı altında toplanan mevzuata aykırılıklardan en sık tespit edilen hususlar;

1. Tespit Edilen Hususlar: Soyunma dolabı bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Soyunma odaları yeterince geniş olur ve burada her çalışan için çalışma saatleri içinde elbiselerini koyabilecekleri kilitli dolaplar bulunur. Nemli, tozlu, kirli ve benzeri işlerde veya tehlikeli maddelerle çalışılan yerlerde, iş elbiseleri ile harici elbiselerin ayrı yerlerde saklanabilmesi için, elbise dolapları yan yana iki bölmeli olur veya iki ayrı elbise dolabı verilir. Islak iş elbiselerinin kurutulabilmesi için gerekli imkanlar sağlanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği

Madde: 13-2-a Ek-1 Madde: 20.1.2)

2. Tespit Edilen Hususlar: Duş yeri ve lavabolar yeterli olmayıp, gerekli hijyenik şartlarını sağlamamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Yapılan işin veya sağlıkla ilgili nedenlerin gerektirmesi halinde çalışanlar için uygun duş tesisleri yapılır. Duşlar kadın ve erkek çalışanlar için ayrı ayrı olur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-a Ek-1 Madde: 20.2.1)

3. Tespit Edilen Hususlar: Tuvaletler bakımsızdır.

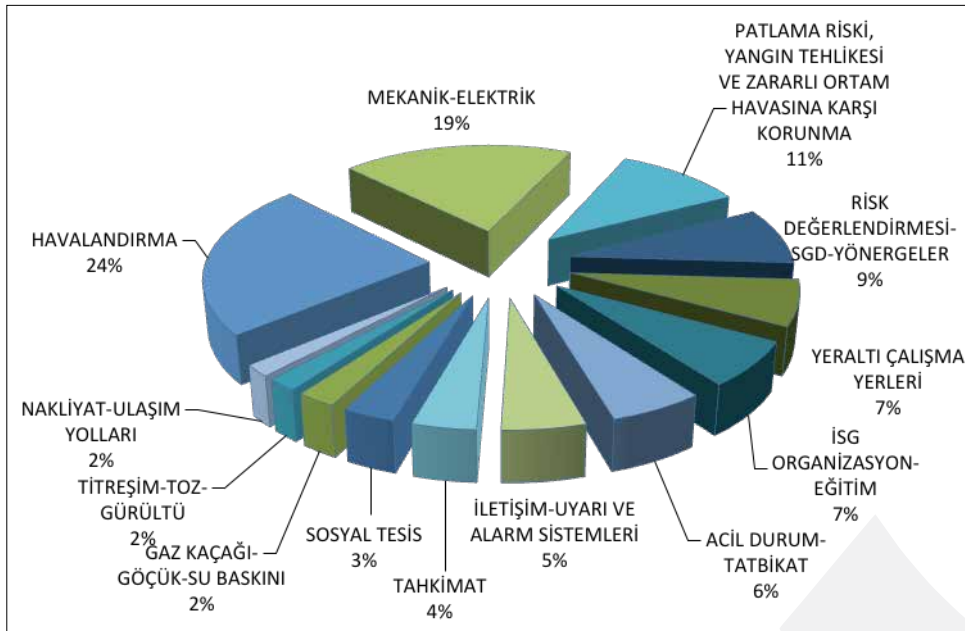
Mevzuat Dayanağı: İşyerlerinde, taban döşeme ve kaplamaları, duvarlar ve tavan, uygun hijyen şartlarını sağlayacak şekilde temizlemeye elverişli malzemeden yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13/2.a, Ek-I Madde 21.2.2)

4. Tespit Edilen Hususlar: Ocak sahasında çalışanların kullanımına uygun duş tesisleri bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Çalışmaları sırasında özel iş elbiseleri giymek durumunda olan çalışanlar için uygun soyunma yerleri sağlanır. Soyunma yerleri kolaylıkla ulaşılabilecek yerlerde ve yeterli büyüklükte kurulur ve buralarda oturma yerleri bulunur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13.2.a; Ek-I Madde 20.1.1)

3.3.3.4. Durdurma Kararlarının Değerlendirilmesi

İşyeri sayıları ve durdurma uygulanan işyeri sayısı "3.3.1 İşyerlerine Uygulanan Yaptırımlar" başlığında değerlendirilmiştir.

Grafik III 9- Yeraltı Maden İşyerlerinde Durdurma KararınaYönelik Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Dağılımı

Programlı ve program dışı teftişlerde iş sağlığı ve güvenliği yönünden yakın hayati tehlike içeren mevzuata aykırılık saptanan işyerlerinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25. Maddesi kapsamına durdurma kararı uygulanmıştır.

Yeraltı maden işyerlerinde durdurma kararına yönelik tespit edilen mevzuata aykırılıklar, aşağıda tespit edilme oranlarına göre sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Merkezi izleme sensörleri yoktur. Sensörlerin kalibrasyonu yoktur. Sesli ikaz sistemi yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Ortam havasında sağlığa zararlı ve/veya patlayıcı maddelerin bulunup bulunmadığının tespit edilmesi ve bu maddelerin konsantrasyonunun ölçülmesi için gerekli tedbirler alınır. Sağlık ve güvenlik dokümanında gerekli görülmesi halinde, elektrikli tesisatlar ve içten patlamalı motorların gücünü otomatik olarak kesen aygıtlar, belirlenmiş yerlerdeki gaz birikimlerini otomatik ve devamlı olarak ölçen kontrol aygıtları ve otomatik alarm sistemleri sağlanır. Otomatik ve mekanik ölçüm sonuçları sağlık ve güvenlik dokümanında öngörüldüğü şekilde kayıt altına alınır ve saklanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 Ek 1 – Madde 5.1.1)

2. Tespit Edilen Hususlar: Ocakta bulunan nefeslik / kaçamak yolları insan kaçışına elverişli eğitim ve kesitte değildir. Kör çalışma yapılmaktadır. Nefeslikte Kesit daralmaları olup acil çıkış için uygun değildir.

Mevzuat Dayanağı: Tüm yeraltı çalışmalarında, çalışanların kolayca ulaşabileceği, birbirinden bağımsız ve güvenli yapıda en az iki ayrı yoldan yerüstü bağlantısı bulunur. Bu yollar arasındaki topuk 30 metreden aşağı olmaz, bu yolların ağızları aynı çatı altında bulundurulmaz. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 Ek-3 – Madde 2)

3. Tespit Edilen Hususlar: Yeraltında bulunan elektrikli ekipmanların Atex uygunluk belgesi bulunmamaktadır

Merkezi gaz izleme sistemi gaz ölçüm sensörü bağlantı yerleri izolasyonu koruyuculuğu kaybetmiştir. Yeraltı ocağında bulunan sondaj makinası, aydınlatmalar devre kesiciler, yol vericiler Atex uyumlu değildir.

Mevzuat Dayanağı: Yeraltı kömür ocaklarında kullanılacak ekipman ve tesisatlar ile bu tip madenlerin grizu gazı ve/veya yanıcı tozlar tarafından muhtemel tehlike oluşturabilecek yerüstü tesislerinde kullanılan parçalar 30/12/2006 tarihli ve 26392 4 üncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik (94/9/AT)’te belirtilen I. Grup (Teçhizatın uygun kategorisinde olmalıdır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 Ek 1 – Madde 2.1.6)

4. Tespit Edilen Hususlar: Hazırlanan doğu ayağının alt ve süt taban yollarında çıkabilecek muhtemel tehlikeli gazları ortamdaki uzaklaştıracak ve çalışanlar için yeterli olacak miktarda hava bulunmamaktadır. Mekanik havalandırma yoktur. Havalandırmanın pervaneleri ters dönebilen

özellikte değildir.

Mevzuat Dayanağı: Çalışma yapılan bütün yeraltı işletmelerinde uygun havalandırma sağlanır. Üretime başlamadan önce, her ocakta, uygun bir havalandırma sistemi kurulur. Ocaklarda;

- Sağlığa uygun solunabilir hava sağlanması,
- Ortamdaki patlama riskinin ve solunabilir toz konsantrasyonunun kontrol altında tutulması,
- Kullanılan çalışma yöntemi ve çalışanların fiziki faaliyetleri dikkate alınarak çalışma şartlarına uygun hava özelliklerinin sağlanması ve bu durumun sürdürülebilmesi için sürekli havalandırma yapılması zorunludur.(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13 Ek-3 Madde:8.1)

5. Tespit Edilen Hususlar: Hidrojensülfür ve sıcaklık ölçen sensörler mevcut değildir. Hava dönüş yolunda sensör bulunmamaktadır. Merkezi izleme sistemine bağlı oksijen, metan, karbonmonoksit, hidrojensülfür, sıcaklık ve hava hızı değerlerini ölçen sensörler bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Grizulu ocaklarda havalandırma ile ilgili değerler her vardiyada ölçülür, metan gazı ölçümleri bu ölçümlerle beraber yapılır. Havada % 1'den çok metan gazı tespitinde, bu oran % 1'in altına düşünceye kadar ölçümler aralıksız sürdürülür. Üretim ünitelerinden dönüş havası içinde ve üretim yerlerindeki gazların birikebileceği yerlerde metan gazı seviyesi sürekli olarak izlenir. Merkezi izleme sistemine bağlı sensörler; oksijen, metan, karbonmonoksit, hidrojensülfür, sıcaklık ve hava hızı değerlerini ölçecek şekilde, sayıları ve yerleri sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilerek yerleştirilir. Ancak, bu sensörler, asgari olarak, ocağın ana hava giriş yolunda, üretim bölgelerinin her birinin temiz hava giriş ve hava dönüş yollarında, hazırlık çalışması yapılan bölgelerin hava dönüş yollarında ve ocağın kirli havasının ocak dışına çıktığı nefesliklerde bulunur. Sensör ölçümleri; farklı ölçüm metotlarıyla doğrulanır. Bu ölçümler sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilen sıklıklara göre yapılır ve havalandırma defterine kaydedilir. Merkezi izleme sistemine bağlı sensörler ile bu sisteme bağlı diğer tamamlayıcı unsurların bakım ve onarımı İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği hükümlerine uygun olması sağlanır.(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-c Ek-3 Madde:10.3)

6. Tespit Edilen Hususlar: Ocağındaki ayakta tavanı tutan kamalar kırılmıştır, kesitler daralmıştır ve ayakta çalışma durdurulduğu için ayak genel olarak bakımsızdır. Doldurulması gereken boşluklar bulunmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Bütün yeraltı işlerinde, taş, toprak, kömür, cevher vb. maddelerin kayma ve düşmelerini önlemek üzere, uygun ve yeterli tahkimat yapılır. Tavanlar, yan duvarlar ve tahkimat düzenli olarak muayene edilir. Çalışılan yerin güvenilir şekilde tahkimini, gereğinde derhal onarımını, değiştirilmesini veya takviyesini sağlayacak tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 Ek-3 – Madde 7.1)

7. Tespit Edilen Hususlar: Barajların arkasında bulunan ocak gazları (oksijen, metan, karbonmonoksit, hidrojensülfür) ile sıcaklık ölçümleri periyodik olarak yapılmamış ve kayıt altına

alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Terk edilen veya yeterince havalandırılmayan yerler çalışanların girmesini önleyecek biçimde kapatılır ve üzerlerine uyarı işareti konulur. Çalışmanın bittiği yerlerle terk edilmiş katlar, çalışılan yerlerden ve hava yollarından topuk veya gaz sızdırmaz barajlarla ayrılır. Buna imkân olmadığı hallerde buralardan gelecek kirli hava en kısa yoldan nefesliğe verilerek dışarı atılır. Buralar sorumlu kişilerce her vardiyada denetlenir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 Ek-3 Madde 8.6)

8. Tespit Edilen Hususlar: Tali havalandırma amacıyla kullanılması gereken alev yürütmez / yanmaz vantüp bulunmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Mekanik ve elektrikli ekipmanın seçimi, kurulması, uygun yerlere yerleştirilmesi, hizmete alınması, işletilmesi ve bakımında, çalışanların sağlık ve güvenliği için, bu Yönetmelik hükümleri ile 3/3/2009 tarihli ve 27158 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Makina Emniyeti Yönetmeliği (2006/42/AT) ile 25/4/2013 tarihli ve 28628 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği hükümleri dikkate alınır. Gazların, buharların veya buharlaşabilen sıvıların alev alarak tutuşması sonucu yangın veya patlama riski olan bir ortamda kullanılacak iş ekipmanları, bu tür ortamlarda kullanmaya uygun özellikte olmalıdır. İş ekipmanları, gerektiğinde uyumlaştırılmış ulusal standartlara sahip, uygun koruma tertibatları ve arıza durumunda ekipmanın güvenli kalmasını sağlayacak sistemler ile donatılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 Ek 1 – Madde 2.1.1)

9. Tespit Edilen Hususlar: Bacaağzında yedek havalandırma (üfleleyici) yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Bütün grizulu ocaklarda her biri tek başına ocağın havalandırılmasını sağlayacak güçte, birinin herhangi bir nedenle durması halinde diğeri derhal çalışacak durumda iki havalandırma grubu bulunur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-c, Ek-3 Madde: 10.13)

10. Tespit Edilen Hususlar: Ana havalandırma sistemlerinin (vantilatör) istenmeyen devre dışı kalmalarını bildirecek otomatik alarm sistemi yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Şartların doğal havalandırma ile sağlanamadığı yerlerde, havalandırma bir veya daha fazla mekanik sistemle sağlanır. Havalandırmanın sürekliliğini ve kararlılığını sağlayacak tedbirler alınır. Mekanik havalandırma sistemi kullanılan ocaklarda hava akımı mümkünse doğal hava akımı doğrultusunda yönlendirilir. Havalandırma sistemlerinin devre dışı kalmaması için bu sistemler devamlı surette izlenir ve istenmeyen devre dışı kalmaları bildirecek otomatik alarm sistemi bulunur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-c Ek-3 8.2)

11. Tespit Edilen Hususlar: Ocaklarda bulunan barajlarda, barajların sızdırmazlığıyla veya baraj arkasındaki gaz değerleriyle ilgili gözetim, denetim ve ölçüm yapılmamakta ve ölçümler kayıt altına alınmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Kendiliğinden yanmaya elverişli madenlerde, bekleme barajları dahil olmak

üzere gerekli tedbirler alınır. Yangın veya sızdırmazlık bekleme barajları üretimi biten panoların ya da herhangi bir yangın riskine karşı asgari olarak her üretim panosunun alt taban ve üst taban yollarında kurulur, bunlar dışında kurulacak bölgeler sağlık ve güvenlik dokümanında belirlenir. Ocağın ana hava giriş ve çıkışında bir yangın tehlikesine karşı, ocağın giriş ve çıkışını tamamen kapatabilecek miktarda malzeme bulundurulur. Üretimi biten eski imalat ve panolardaki kalıcı bekleme barajları hava sızdırmaz, basınca dayanıklı ve tahrip olmayacak şekilde kurulur ve ocak gazları yönünden sürekli kontrol altında bulundurulur. Bu barajlar, baraj arkalarında oluşabilecek gaz basıncı ve su baskınına karşı dayanımı hesaplanarak kurularak sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilir. Barajların arkasında bulunan oksijen, metan, karbonmonoksit, hidrojen sülfür vb. ocak gazları ile sıcaklık ölçümleri 10 günde bir, değişiklik tespit edilmesi halinde sürekli yapılır ve kayıt altına alınır. Barajların açılmasında gerekli güvenlik tedbirleri alınır. Bu barajlar hazırlanacak olan yeraltı çalışma planlarında gösterilir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2, Ek-1 Madde: 5.4.6)

12. Tespit Edilen Hususlar: Başyukarılar ve bacalarda çalışmalar havalandırma yapılmadan yapılmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Tali havalandırma sadece ana havalandırma akışı ile bağlantısı bulunan hazırlık ve kurtarma çalışmalarının yapıldığı yerlerde uygulanır. Tali havalandırmada kısa devreyi önleyecek tedbirler alınır. Tali havalandırmada kullanılan vantüpler antistatik ve alev yürütmez özellikte olur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13-2; Ek-3 Madde 10.7)

13. Tespit Edilen Hususlar: Yedek enerji kaynağı yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Ana vantilatör ve aspiratörler birbirinden bağımsız iki ayrı enerji kaynağına bağlanır. Bu enerji kaynaklarından birinin durması halinde diğer kaynağın ocak havalandırmasını aksatmayacak en kısa zamanda devreye girmesi sağlanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-c, Ek-3 Madde: 8.8)

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

4. BÖLÜM

SONUÇ

4.1. Sonuç

4. BÖLÜM

SONUÇ

4.1. Sonuç

2014 yılında yaşanan Soma ve Ermenek Maden kazalarının ardından ülkemizde madencilik sektörünün içinde bulunduğu durum tartışılır hale gelmiştir. 2015 yılında yürütülen proje kapsamında yaşanan acı kazalar neticesinde yönetmeliklerde yapılan revizelerle teftişler yürütülmüştür. “Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği”nde yapılan önemli değişiklikler ile maden ocaklarında iş sağlığı ve güvenliği konusunda, günümüzde mevcut olan teknolojik gelişmelere uyum sağlanması hususu gündeme gelmiştir. Ülkemizde madencilik, 2015 yılı programlı ve program dışı teftişleri kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılıklar açısından değerlendirildiğinde; modern üretim teknolojilerinin kullanılmaması, gerekli izleme sistemlerinin işyerlerinde bulunmaması ya da devre dışı kalması, çalışanların yeterli eğitime sahip olmaması, acil durum önlemlerinin alınmasına gerektiği kadar önem verilmemesi gibi hususlar iş kazalarının önünü açan nedenler olarak sıralanabilir. Bu noktada modern üretim teknikleriyle birlikte, modern iş güvenliği önlemlerinin ülkemiz madencilik sektöründe uygulanmaya başlanması, iş güvenliğinin ciddi bir kültür meselesi olduğunun altının bir kez daha çizilmesi gerekmektedir.

4.1.1. Yapılan Tespitlere İlişkin Hususlar

“1101 - Maden Kömürü İşletmeciliği” ve “1102 - Linyit Kömürü İşletmeciliği” iş kollarında faaliyet gösteren ve yeraltı madencilik yöntemlerinin kullanıldığı işyerlerinde; 2015 yılı içinde programlı ve program dışı (şikayet, iş kazası, işyerlerinde işin durdurulması kararı sonrası mevzuata aykırılıkların giderildiğine dair işveren taleplerini içeren v.b. teftişler) teftişler gerçekleştirilmiştir.

Yıllık program Amasya, Ankara, Artvin, Bartın, Çorum, Elazığ, Giresun, Gümüşhane, Karaman, Kayseri, Ordu, Rize, Sivas, Tokat, Yozgat, Zonguldak olmak üzere toplam 16 ilde yeraltı madenciliği işyerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili dikkati çeken durumlar ile çikartılan sonuçlar aşağıda sıralanmıştır.

- Teftiş sonuçları, tespit edilen mevzuata aykırılık sayıları yönünden değerlendirildiğinde toplam 1313 mevzuata aykırılık tespit edilmiş bunlardan 378’i teftiş esnasında veya teftişe ara verilmesi neticesinde yapılan teftişler ile gidertilmiştir.
- İşyerlerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar ile teftişe ara verilerek veya teftiş esnasında giderilmiş olan mevzuata aykırılık sayıları birlikte değerlendirildiğinde yeraltı kömür ve yeraltı metal madeni işyerlerinde %28.8’lik bir oran, iyileştirme oranı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu

sayılara, durdurma kararı sonrası, işverenliklerce İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığına intikal eden “durdurmanın kaldırılmasına yönelik talepler sonucu yapılan teftişlerde” giderilmiş olduğu tespit edilen mevzuata aykırı hususlar dahil edilmemiştir.

- Yeraltı maden işyerlerinde gerçekleştirilen 72 programlı ve 65 program dışı toplam 137 teftiştten 23’ü işverenliklerden intikal eden durdurmanın kaldırılmasına yönelik talepleridir. Bu talepler dışında gerçekleştirilen 114 teftiştten aşağıda bulunan grafikte de belirtildiği üzere 29’unda “durdurma/idari para cezası ve durdurma kararı” uygulamış bulardan 16’sında ise işverenlik talepleri üzerine gerçekleştirilen teftişler ile “durdurmanın kaldırılması”na yönelik karar verilmiştir.
- 23.04.2015 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 6645 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 26’ncı maddesindeki değişiklik gereği 26’ncı madde 4’üncü fıkrada belirtildiği üzere 23.04.2015 tarihi sonrası gerçekleştirilen teftişlerde işyerinde durdurma kararına neden olan mevzuata aykırılıklar için idari yaptırım (idari para cezası) uygulanmamıştır. Yeraltı maden işyerlerinde gerçekleştirilen programlı ve program dışı teftişlere ilişkin tespit edilen mevzuata aykırılık sayısı ve uygulanan idari para cezalarına yönelik değerler Tablo IV 1 ve Tablo IV 2’de belirtildiği gibidir.

Yeraltı Maden İşyerleri	Programlı Teftişler					
	İpc Tablosu	Programlı Teftiş Sayısı	Durdurma Uygulanan Noksan Sayısı	İpc Uygulanan Noksan Sayısı	Toplam Noksan Sayısı	İpc Miktarı (TL)
23 Nisan Öncesi		35	86	422	508	661.468,00
23 Nisan Sonrası		37	78	211	289	1.098.187,00
Toplam		72	164	633	797	1.759.655,00

Tablo IV 1- Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlere İlişkin Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve Uygulana İdari Para Cezalarına Yönelik Değer Tablosu

Yeraltı Maden İşyerleri	Program Dışı Teftişler					
	İpc Tablosu	İnceleme Teftiş Sayısı	Durdurma Uygulanan Noksan Sayısı	İpc Uygulanan Noksan Sayısı	Toplam Noksan Sayısı	İpc Miktarı (TL)
23 Nisan Öncesi		27	25	77	102	191.803,00
23 Nisan Sonrası		38	80	66	146	165.524,00
Toplam		65	105	143	248	357.327,00

Tablo IV 2- Yeraltı Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlere İlişkin Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve Uygulana İdari Para Cezalarına Yönelik Değer Tablosu

- Yapılan teftişler sonucu ağırlıklı olarak tespit edilen hususların havalandırma, acil durum-tahlisiye-ilkyardımlar, alevsizdirmaz ekipman, yangın-patlama-su baskını, mekanik ve elektrikli ekipmanlar gibi tespit sınıfları içinde yer aldığı görülmektedir. Bu durum teftiş yapılan illerde madencilik

temel gerekleri olan ve özellikle havalandırma başlığında ciddi aksaklıkların bulunduğunu göstermektedir. Acil durum-tahliye-ilyardım tespit sınıfında toplu ve bireysel kaçış, kurtarma konularında yetersizlikler olduğu görülmektedir. Ayrıca yer altı kömür madenciliğinde en çok kazaya neden olan yangın-patlama-su baskını tespit sınıfında işyerlerinde gerekli ölçüm ve kontrollerin yapılmadığı gözlemlenmiştir.

- 10 Mart 2015 tarihinde Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelikte Madde:6; Bant konveyörler antistatik ve alev yürütmez özellikte olmalı; ısınmayı veya tutuşmayı tespit etmek üzere sensörler ve ortaya çıkabilecek herhangi bir yangının ilerlemesini durduracak sıklıkta soğutma/söndürme sistemi ile donatılmalıdır ve Madde:21; Havalandırma sistemi acil hallerde ve ihtiyaç halinde kullanılabilmesi için hava yönünü ters çevirebilecek özellikte olur.' maddeleri 01.09.2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 1, 2, 19 ve 25'inci maddeleri 01/01/2016 tarihinde, diğer maddeleri ise yayım tarihinde yürürlüğe girerek teftişlerde uygulanmaya başlamıştır.
- 13/07/2015 Tarihli ve 2015/7966 Sayılı Kararnamenin Eki'nde yer alan 'Grizu gazı ve/veya yanıcı gazlar veya tozlar nedeniyle muhtemel patlayıcı ortama sahip yeraltı kömür ocakları ile bu tip madenlerin yerüstü tesislerinde bulunana teçhizat ve koruyucu sistemlerden 'Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler İle İlgili Yönetmelik (94/9/AT)'te belirtilen I. Grup Teçhizat kategorisine uygun olarak sertifikalandırılmamış olanlar en geç 31/12/2019 tarihine kadar anılan yönetmelik hükümlerine uygun teçhizat ve koruyucu sistemlerle değiştirilir.' hükmü ile bu husus ile ilgili tespit edilen hususlar ertelenmiş, bu hususa istinaden uygulanan durdurma kararları, yayım tarihinden sonra İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığına intikal eden, durdurmanın kaldırılmasına yönelik işveren talepleri, gerçekleştirilen teftişlerle tekrar incelenmiştir.
- Yapılan teftişlerde ilkel üretim tekniklerinin kullanıldığı sektörde modern imalat, havalandırma, patlamayı önleme ve sürekli iyileştirme yöntemlerinin kullanılmamasının iş güvenliği açısından ciddi riskler barındırdığı gözlemlenmiştir.
- İş sağlığı ve güvenliği açısından ciddi tehlikeler barındıran ilkel kör çalışma, küldesak, kara tumba gibi yöntemlerin sıklıkla kullanıldığı gözlemlenmiştir.
- Çalışanların kullandığı sosyal tesislerde uygun olmayan yapılarda ve uygun olmayan hijyen şartlarında duş ve lavabolar bulunmaktadır. Bu durum çalışanların sağlığının bozulmasına neden olmaktadır.
- Yapılan teftişlerde iş kazası ve ramak kala olay kayıtlarının düzgün tutulmadığı, işyeri hekimlerinin meslek hastalıkları üzerinde sağlık gözetimi yapmadığı görülmüştür.
- İşyerlerinde hazırlanması zorunlu olan "Risk Değerlendirmesi"nin işyerlerine özgü olmadığı, güncellenmediği sadece bulundurulması gereken bir belge olarak değerlendirildiği görülmüştür.

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

4.1.2. Öneriler

- Teftişlerde tespit edilen ve giderildiği düşünülen hususların gelecekte tekrar ortaya çıkmasını önleyebilmek ancak bütün taraflarda bir sağlık ve güvenlik kültürünün oluşturulması için bir madencilik politikasının geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Ülkemizde uygulanan ilkel üretim yöntemlerinin yerine teknolojik, mühendislik hesaplarına dayalı işletmeler kurulması teşvik edilmelidir. Bu durum iş sağlığı ve güvenliği kültür ve bilincinin artmasını sağlayacaktır.
- Madencilik konusunda mesleki eğitim veren kurumların niteliğinin artırılması sağlanmalıdır.
- İşyerlerinin işletme faaliyetlerine başlamadan önce imalat planlarının yanı sıra iş güvenliği planlarını da hazırlayıp onaya sunmaları sağlanmalıdır.
- İş sağlığı ve güvenliği açısından acil durum önlemlerine ilişkin tedbirler artırılmalı, tahlisiye, ilk yardım gibi konulara yönelik eğitim ve tatbikatların artırılması sağlanmalıdır.
- İşyerlerinin iş kazası ve meslek hastalığı istatistiklerini, gerçekleşmiş olan kazalardan ders almak ve tedbirlerini gözden geçirmek üzere değerlendirmesi gerekmektedir. Bunun için sistematik bir biçimde gerçekleşmiş veya ucuz atlatılmış olay kayıtlarının ehil kişilerce düzenli olarak tutulması ve çıkarılan derslerin çalışanlara iletilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- http://www.ilo.org/ilostat/faces/help_home/data_by_country/country-details/indicator-details?country=TUR, Erişim tarihi 28.01.2016
- Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği 2014 Programlı Teftişleri Genel Değerlendirme Raporu
- http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/kurumsal/istatistikler/sgk_istatistik_yilliklari, Erişim tarihi 28.01.2016

KISIM II.

YERÜSTÜ MADEN İŞYERLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROGRAMLI VE PROGRAM DIŞI TEFTİŞLERİ

1. BÖLÜM

TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI

- 1.1. Teftişin Adı
- 1.2. Teftişin Amacı
- 1.3. Çalışma Takvimi
- 1.4. Görev Yapılan İller
- 1.5. Teftişe Alınan İŞyerleri Hakkında Genel Bilgiler

KISIM II.

YERÜSTÜ MADEN İŞYERLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROGRAMLI VE PROGRAM DIŞI TEFTİŞLERİ

1. BÖLÜM

TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI

1.1. Teftişin Adı

Yerüstü Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı ve Program Dışı Teftişleri

1.2. Teftişin Amacı

Programlı ve program dışı teftişler ile maden işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği risklerine yönelik önleyici ve koruyucu teftişlerin yapılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda;

- Tarafların iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının yeni yaklaşımı ve uygulamaları konusunda bilgilendirilmesi,
- Uygulanacak “programlı teftişler” ile maden işyerlerinde, hedeflenen iyileştirmelerin sağlanması,
- Maden işyerlerinde çalışma ortamı risklerine karşı önleyici ve koruyucu önlemlerin alınmasını sağlayarak iş kazaları ve meslek hastalıklarında azalma sağlanması,
- İş kazalarına ait istatistikler hakkında veri toplayıp değerlendirerek sonraki teftiş programlarının hazırlanmasında ve şekillendirilmesinde kaynak oluşturulması,
- Bakanlıkça bu alanda yapılan denetimlerde uygulama birliğinin sağlanması, amaçlanmıştır.

1.3. Çalışma Takvimi

Teftiş programı için uygulama süresi programlı teftişler için 3 ay program dışı teftişler için ise yıl boyunca olmak üzere belirlenmiştir. Programlı Teftiş 01.06.2015 ve 01.09.2015 tarihleri arasında uygulanmıştır.

1.4. Görev Yapılan İller

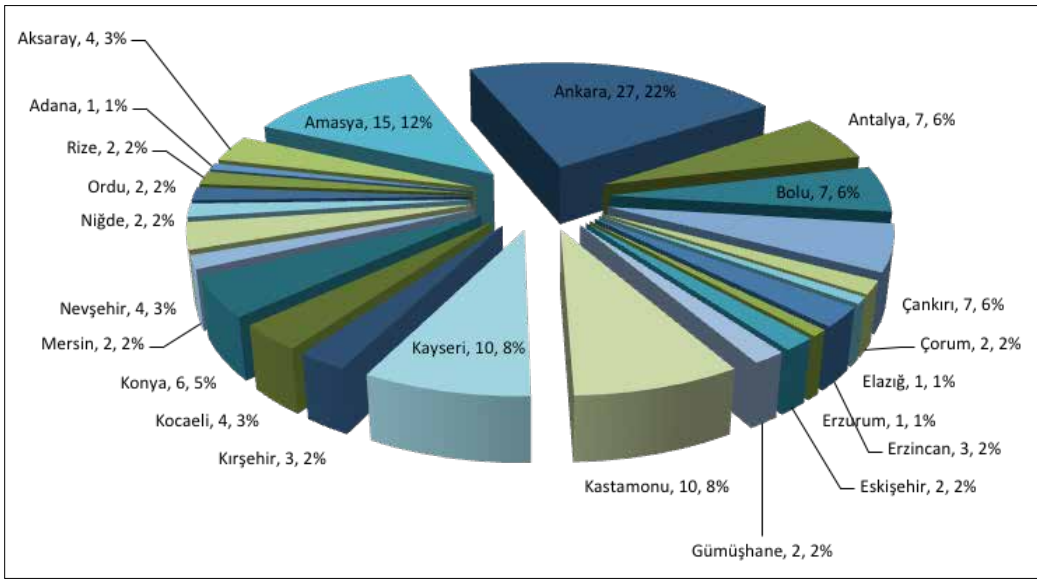
Programlı teftişler kapsamında Adana, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Bolu, Çankırı, Çorum, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gümüşhane, Kastamonu, Kayseri, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Mersin, Nevşehir, Niğde, Ordu, Rize, Sinop, Samsun, Sivas, Tokat olmak üzere toplam 27 ilde,

Program dışı teftişler kapsamında ise Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Bartın, Bolu, Çankırı, Çorum, Erzincan, Eskişehir, Gümüşhane, Kahramanmaraş, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Konya, Ordu, Sakarya, Samsun, Sivas, Zonguldak olmak üzere toplam 22 ilde teftişler gerçekleştirilmiştir.

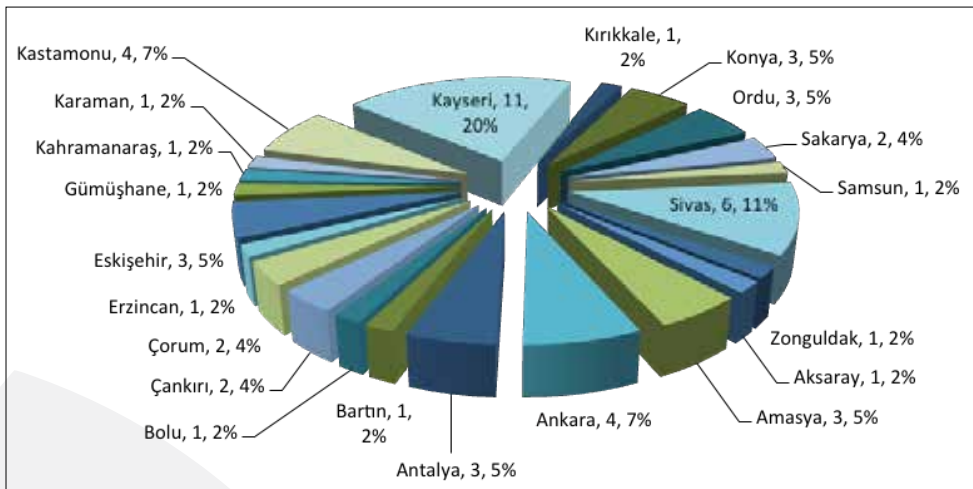
1.5. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

Programlı teftişler, madencilik iş kolundaki yerüstü maden işletmelerini kapsayacak şekilde, kamu ve özel sektörde, daimi veya geçici olarak faaliyet gösteren işyerlerinde uygulanmıştır.

Yerüstü maden işyerleri için 2015 yılında uygulanan programlı teftişler sonucunda toplam 147 işyerinin, program dışı teftişler sonucunda ise toplam 56 işyerinin teftişi yapılmıştır. Faal olan işyerlerinde teftiş yapılabilirdiğinden 2015 yılı içerisinde toplam 203 teftiş gerçekleştirilmiştir.

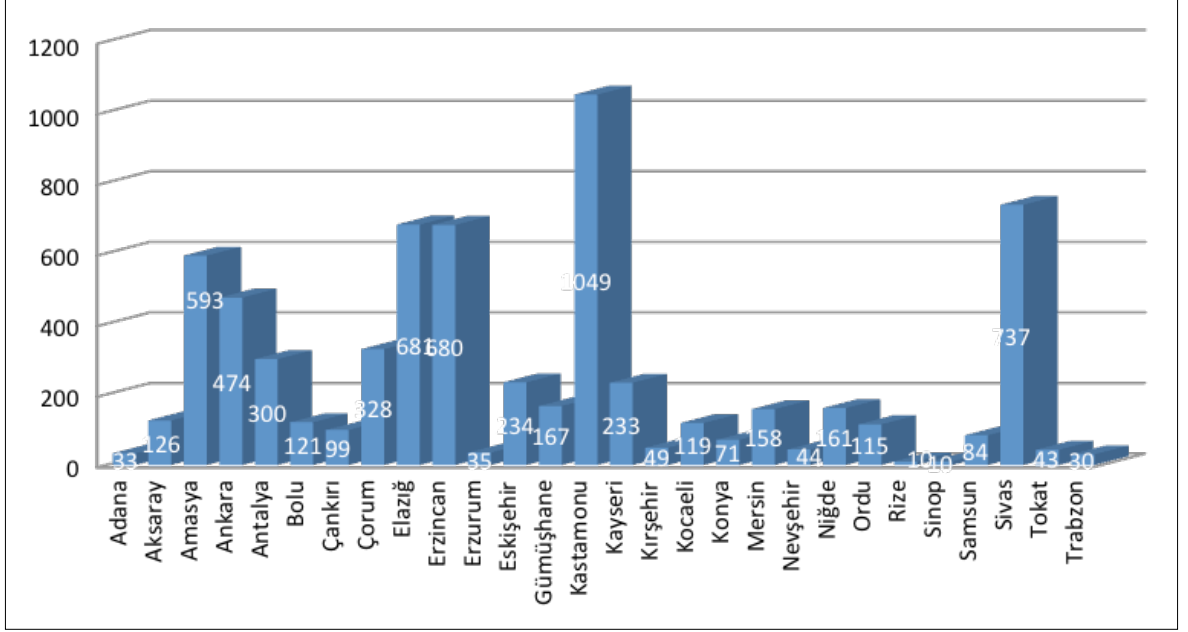

Grafik I 1- Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlerin İllere Göre Dağılımı

Grafik I 2- Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlerin İllere Göre Dağılımı

İşyerleri çalışan sayısına göre değerlendirildiğinde, yerüstü maden işyerlerinde programlı teftişlerde toplam 6.784 çalışana ulaşılmış olup gerçekleştirilen teftişlerde illere göre ulaşılan çalışan sayısı aşağıda bulunan grafikte belirtildiği şekildedir.

Grafik I 3- Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlerde İllere Göre Ulaşılan Çalışan Sayısı

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

2. BÖLÜM

TEFTİŞİN TANIMI

- 2.1. Gerekçe
- 2.2. Yöntem
- 2.3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri
- 2.4. Teftiše Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları
- 2.5. Faaliyet Alanı Bilgileri

2. BÖLÜM

TEFTİŞİN TANIMI

2.1. Gerekçe

Açık ocak işletmeciliği, çalışma ortamı ve koşulları nedeniyle iş sağlığı ve güvenliği risklerinin yoğun olduğu iş kollarından birisidir. Bu yoğunluğun sonucunda oluşan meslek hastalığı ve iş kazaları, hastalanan ve kaza geçiren çalışanlarla birlikte yakınlarının yaşadığı acı ve kayıplar yanında, işletme ve ülke ekonomisine getirdiği maddi kayıplar açısından da ayrı bir önem taşımaktadır. Bu olumsuzluklar işyerindeki çalışma ortam ve koşullarında var olan sağlık ve güvenliğe ilişkin sorunların belirlenip ortadan kaldırılması ile giderilebilecektir.

İş kazası riski taşıyan yerüstü madenciliği iş kolunda iş güvenliğinin ana yaklaşımı olan çalışanın vücut bütünlüğünün korunması önceliği, işyerlerindeki sağlık ve güvenliğe ilişkin sorunların belirlenip bu sorunların giderilmesine katkıda bulunulması amacıyla teftiş programı üç aylık olarak düzenlenmiştir.

2.2. Yöntem

2015 yılında yerüstü maden işyerlerinde yürütülen teftişler, programlı ve program dışı teftişler şeklinde gerçekleştirilmiş, uygulamada işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuat bütünüyle teftiş edilmiştir. İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının gerektirdiği yükümlülüklerin varlığı, uygunluğu ve yeterliliği değerlendirilerek, uygun olmayan durumlardan çalışanların yaşamı için yakın tehlike oluşturanlar var ise 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25'inci maddesi uyarınca idari tedbir (işyerinde işin durdurulması) uygulanmış, oluşturmayanlar için teftiş süresi içerisinde giderilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Teftiş sonunda mevzuata uygun olmayan tespitlerin yapılması durumunda, tespit edilen husus ya da hususlar için idari yaptırım (idari para cezası) uygulanmıştır. 23.04.2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6645 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 26'ncı maddesindeki değişiklik gereği 26'ncı madde 4'üncü fıkrada belirtildiği üzere 23.04.2015 tarihi sonrası gerçekleştirilen teftişlerde işyerinde durdurma kararına neden olan mevzuata aykırılıklar için idari yaptırım (idari para cezası) uygulanmamıştır.

2.3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri

Teftişi yapılacak işyerlerinin seçiminde İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığına bağlı illerde faaliyet gösteren yerüstü maden işletmelerinin teftişlerinin yapılması esas alınmıştır. Ancak gereklilik durumlarında farklı grup başkanlıklarına bağlı illerde bulunan maden işletmelerinde de teftiş yapılmıştır.

2.4. TeftiŖe Alınan İŖyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları

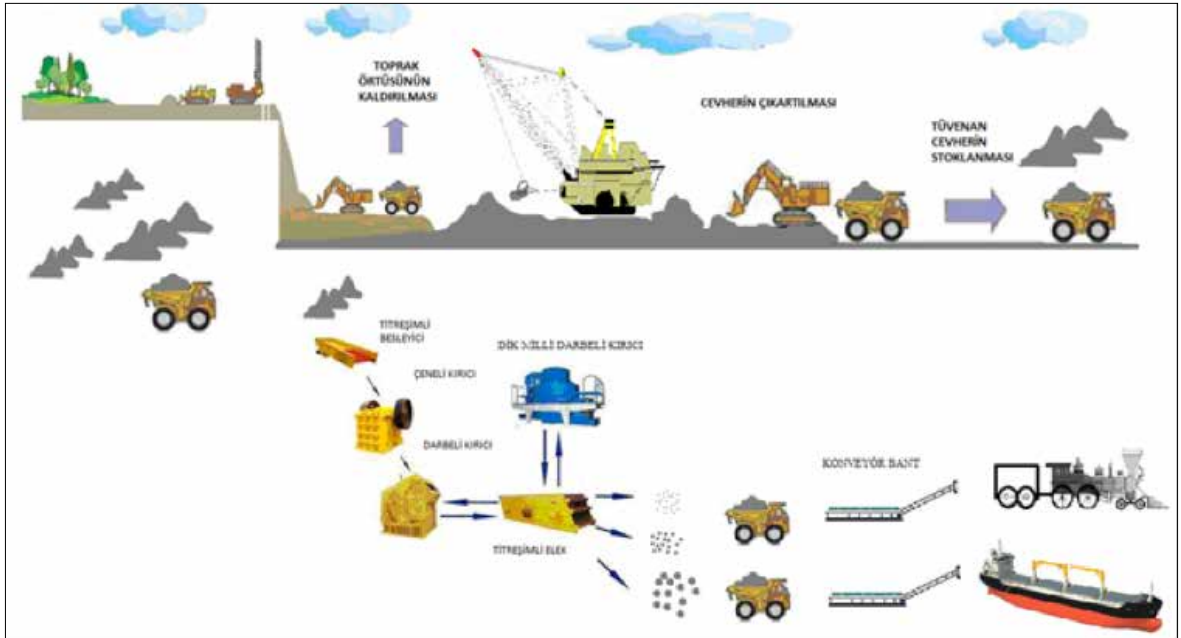
TeftiŖe alınacak iŖyerlerinin belirlenmesinde, İŖ TeftiŖ Ankara Grup Başkanlığı tarafından önceki yıllarda uygulanan teftiŖler sonucu oluşturulan iŖyerleri listeleri esas kaynak olarak kullanılmıŖtır. Sosyal Güvenlik Kurumuna ait elektronik veri tabanından yararlanılarak iŖyeri listeleri kontrol edilmiŖtir. Aynı zamanda yerüstü maden iŖyerleri faaliyetlerine yönelik tarama teftiŖleri yapılmıŖtır.

2.5. Faaliyet Alanı Bilgileri

İŖ TeftiŖ Ankara Grup Başkanlığı tarafından İŖ TeftiŖ Kurulu Başkanlığına önerilen 2015 yılı teftiŖ programları gereği, Grup Başkanlığına bağlı illerde kamu ve özel sektörde daimi veya geçici olarak faaliyet gösteren "02 -Madencilik" iŖ kolundaki yerüstü maden iŖletmelerinin teftiŖleri yapılmıŖtır.

2.5.1. Yerüstü Madencilik İŖletmeleri

Bu iŖletmelere iliŖkin proses bilgileri Ŗekil III 1'de belirtilmiŖtir.

Ŗekil III 1- Yerüstü Madenleri Üretimi

Açık iŖletme ile maden üretimi için planlama, hazırlık ve üretim iŖleri ile üretimi tamamlayıcı iŖler (tamir ve bakım iŖleri, ikmal, vb. iŖler) sayılabilir. Üretimde yapılan iŖler ve kullanılan ekipmanlar, üretim yöntemine ve madene göre deđiŖmektedir. Buna göre farklı türde ocaklar için yapılan iŖler aŖađıda kısaca özetlenmiŖtir.

Kömür ocakları için;

Delme patlatma, iŖ makinaları ile kazı ve yükleme, kamyonla nakliyat, lavvarda kırma - eleme - yıkama, torbalama, stoklama ve satıŖ.

Metal ocakları için;

Delme patlatma, iŖ makinaları ile kazı ve yükleme, kamyonla nakliyat, cevher zenginleŖtirme ile

nihai ürün, stoklama ve satış.

Taş ocakları için;

Delme patlatma, iş makinaları ile kazı ve yükleme, kamyonla nakliyat, kırma eleme ile boyutlandırma, stoklama ve satış.

Dragline (kovalı kepçe) ile kazı taşıma, yükleme, kamyonla nakliyat, kırma eleme ile boyutlandırma, stoklama ve satış.

2.2.5. Kullanılan İş Ekipmanları

- Dragline (Kovalı Kepçe)
- Döner Kepçeli Ekskavatör
- Paletli Kazıcı Yükleyci
- Lastik Tekerlekli Yükleyci
- Dozer
- Greyder
- Delici Makinalar
- Sıvı Patlayıcı Taşıyıcıları
- Kamyon
- Su Kamyonu (Arazöz)
- Kırma Eleme Öğütme Tesisi (Konkasör)
- Zenginleştirme Tesisi (Flotasyon, Sallantılı Masa Jig vb.)
- Bantlı Taşıma Tesisleri
- Kompresör
- Jeneratör
- Kaldırma Araçları (Vinç, Caraskal, Forklift vb.)
- Atölyelerde Kullanılan İş Ekipmanları (Torna, Tesviye, Dikey Matkap, Daire Testere, Planya, Zımpara Taşı Tezgâhları, Sınaî Gaz Tüpleri vb.)

2.2.6. Kullanılan Kimyasallar

- Katı ve Sıvı Patlayıcı Maddeler
- Ateşleme Üniteleri
- Akaryakıt (Benzin, Mazot)
- Katı ve Sıvı İş Makinası Yağları
- Depolan Sınai Gazlar (LPG, Asetilen, Oksijen, Doğalgaz, Azot vb.)

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

3. BÖLÜM

TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- 3.1. Hazırlık Aşaması
- 3.2. Teftiş Aşaması
- 3.3. İstatistikler

3. BÖLÜM

TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

3.1. Hazırlık Aşaması

Programlı ve program dışı teftişlerde görev alan ekipler, İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığı'nda görev yapan maden mühendisi, jeoloji mühendisi iş başmüfettişleri, iş müfettişleri ve yetkili iş müfettişi yardımcıları ile refakatte görevlendirilmiş iş müfettişi yardımcılarında oluşturulmuştur.

3.2. Teftiş Aşaması

Teftiş ekipleri, Grup Başkanlığı tarafından aylık olarak hazırlanan teftiş programlarını uygulamaya 2015 yılı Haziran ayında başlamışlardır. Programlı teftişlerde, teftişe başlamadan önce işyerinin, bağlı olduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ndeki dosyası incelenerek mevzuatın öngördüğü ve müfettişin gerekli gördüğü diğer bilgiler alınmıştır. İşyerlerinin teftişi;

- Tespit edilen mevzuata aykırı hususlardan çalışanların yaşamı için yakın tehlike oluşturanlar var ise hususun niteliğine göre işyerinde işin kısmen ya da tamamen durdurulması,
- Tespit edilen mevzuata aykırı hususların çalışanların yaşamı için yakın tehlike oluşturmaması durumunda, işverenin müfettiş tarafından tespit edilen mevzuata aykırı hususlardan kısa sürede giderebileceğini belirttiği hususlar için müfettiş tarafından uygun görülen bir süre verilerek teftişe ara verilmesi, söz konusu sürenin bitiminde teftişin tamamlanarak tespit edilen mevzuata aykırılıkların, giderilen mevzuata aykırılıkların ve gerekli görülen diğer hususların hazırlanan tutanakla kayıt altına alınması,

şekillerinde yürütülmüştür.

Teftişi yapılan her işyeri için ilgili ayda iş müfettişleri tarafından rapor düzenlenerek görev tamamlanmıştır.

Program kapsamında teftişi yapılan işyerlerinde iş kazası ve meslek hastalıkları istatistiklerine ilişkin veriler sorgulanmıştır. Ayrıca teftişler sırasında işverenler iş kazası istatistiği tutmanının önemi hakkında bilgilendirilmişlerdir.

Teftişler sırasında işveren, mühendisler ve teknik elemanlar ile çalışanlar aşağıda belirtilen konularda bilgilendirilmişlerdir;

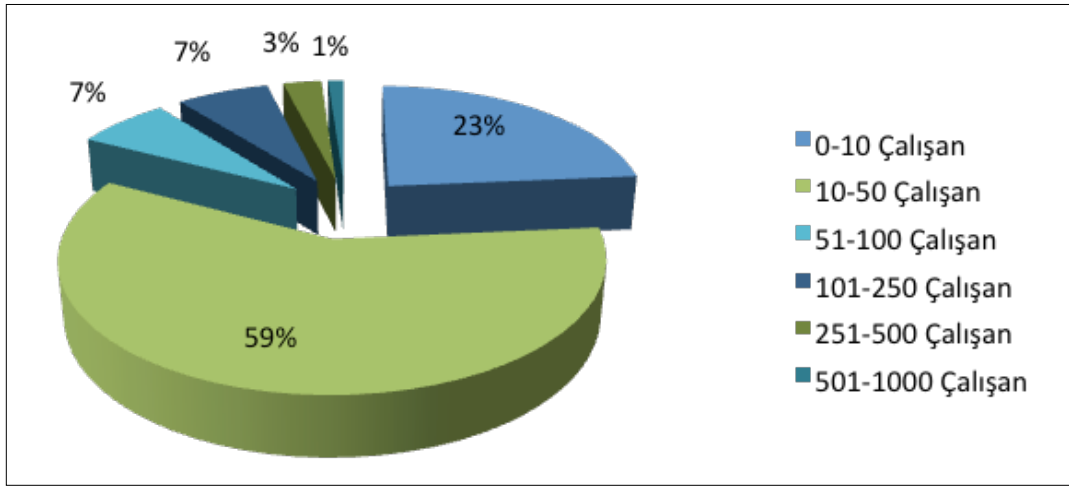
- İş Teftiş Kurulu Başkanlığı ve faaliyetleri,
- İş sağlığı ve güvenliğinin gerek işyeri gerekse ülke açısından anlamı ve önemi,
- Teftişin amacı, hedefleri, uygulama esasları.

Ayrıca işveren, mühendis ve diğer çalışanların teftişler ile ilgili görüşlerinin alınmasına özen gösterilmiş, çalışanların ifadelerine başvurulmuştur.

Program kapsamında teftiş için gidilen mahallin mülki amirliği ile gerekli görüldüğü durumlarda görüşülerek teftişlerin konusu, kapsamı, amacı ve uygulaması anlatılmış, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25'inci ve 30'uncu maddelerine dayanılarak çıkarılan İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik kapsamında olası acil durdurma uygulanması gereken işyerlerinde mülki amirlikçe yapılacak işler konusunda bilgi verilmiştir.

3.3. İstatistikler

Yerüstü maden işyerlerinde gerçekleştirilen programlı ve program dışı teftişlerde çalışan sayısı aralıklarına göre gerçekleşen teftiş sayısı oranları, aşağıdaki tablolarda belirtildiği gibidir;

Grafik III 1- Yerüstü Maden İşyerlerinde Çalışan Sayısına Göre Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftiş Sayısı Dağılımı

3.3.1. İş Kazası ve Meslek Hastalıkları

2014 Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine göre "Diğer Madencilik ve Taş Ocakçılığı" iş kollarında ne yazık ki 38 çalışan geçirmiş olduğu iş kazası sonucu hayatını kaybetmiştir.²

3.3.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri

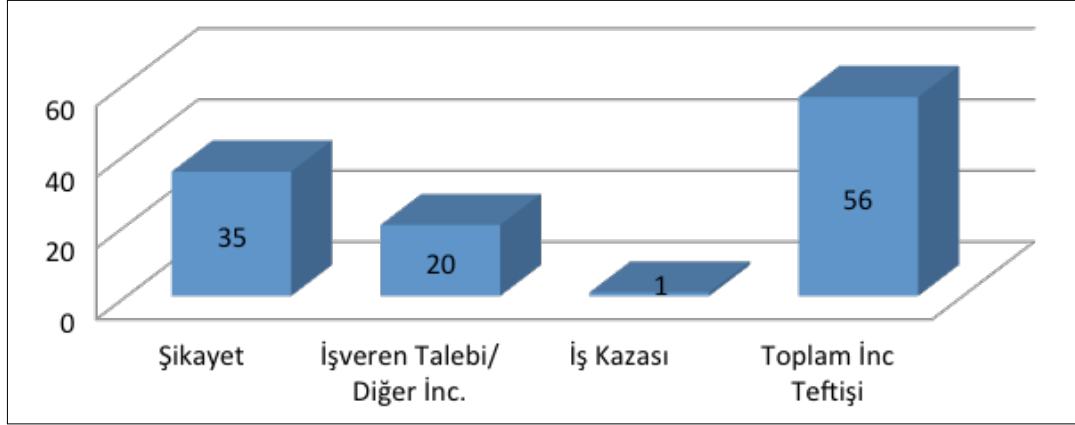
2015 yılı yerüstü maden işyerleri programlı ve program dışı teftişlerinde teftiş gerçekleştirilen 203 işyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri başlığında sınıflandırılabilir olan iş sağlığı ve güvenliği kurulu, iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve sağlık güvenlik birimlerinin işyerlerinin çoğunluğunda kurulmuş olduğu, ancak yapılan teftişlerde bu birimlerin çoğunun yasal zorunluluklar yüzünden varlığını sürdürmediği, işyerinde meydana gelebilecek iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı ciddi önleme planları geliştirmede gözlemlenmiştir.

2- http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/kurumsal/istatistikler/sgk_istatistik_yilliklari, Erişim tarihi 28.01.2015

3.3.3. Teftiş Sonuçları

3.3.3.1. İşyerlerine Uygulanan Yaptırımlar

Yerüstü Maden İşyerlerinde; gerçekleştirilen teftiş sayısı (gayr-i faal olan işyerleri dahil edilmediğinde) 203 olup, gerçekleştirilen programlı teftiş sayısı 147, program dışı teftiş sayısı ise 56'dır. Program dışı teftişlerin; teftiş türleri arasındaki dağılımı Grafik III 2'de belirtildiği şekildedir. Gerçekleştirilen 56 program dışı teftişin 35'i çalışanlardan veya üçüncü kişilerden Başbakanlık İletişim Merkezi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi - "Alo 170" ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri vasıtasıyla İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığına ulaştırılan şikayet dilekçelerine istinaden gerçekleştirilen teftişler olup, 20'si işyerlerinde yapılan denetimler sonucu 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 25'inci maddesi uyarınca durdurma kararı uygulanan işyerlerinden, mevzuata aykırılıkların giderildiği ve işyerindeki durdurma kararının kaldırılmasına yönelik işverenliklere ait taleplerdir.

Grafik III 2- Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlerin Teftiş Konularına Göre Dağılımı

Teftiş sonuçları, tespit edilen mevzuata aykırılık sayıları yönünden değerlendirdiğimizde tabloda belirtildiği üzere toplam 1911 mevzuata aykırılık tespit edilmiş bunlardan 1077'si teftiş esnasında veya teftişe ara verilmesi neticesinde yapılan teftişler ile gidertilmiştir.

Yerüstü Maden İşyerleri Mevzuata Aykırılık Tablosu	23.04.2015 Öncesi		23.04.2015 Sonrası	
	Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	İdari Para Cezası ve Durdurma Kararı Uygulanan Toplam Mevzuata Aykırılık Sayısı	Durdurma Kararı Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayısı	İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayısı
1077	24	168	43	

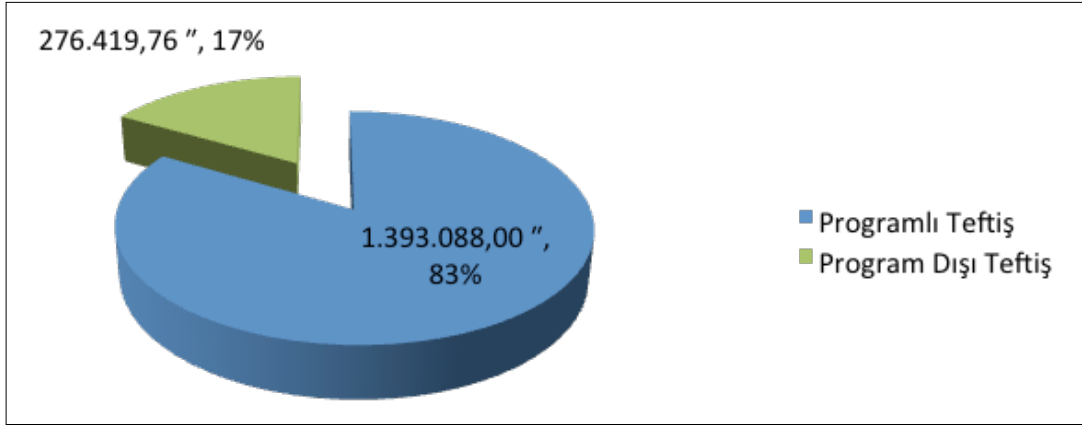
Tablo III 1- Yerüstü Maden İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayılarına İlişkin Tablo

23.04.2015 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 6645 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6331 Sayılı İş Sağlığı

ve Güvenliği Kanununun 26'ncı maddesindeki değişiklik gereği 26'ncı madde 4'üncü fıkrada belirtildiği üzere 23.04.2015 tarihi sonrası gerçekleştirilen teftişlerde işyerinde durdurma kararına neden olan mevzuata aykırılıklar için idari yaptırım (idari para cezası) önerilmemiştir. 23.04.2015 tarihi öncesinde gerçekleştirilen teftişlerde toplam 24 mevzuata aykırılık için idari yaptırım uygulanırken, 23.04.2015 tarihi sonrası gerçekleştirilen teftişlerde 43 mevzuata aykırılık için idari para cezası uygulanmıştır.

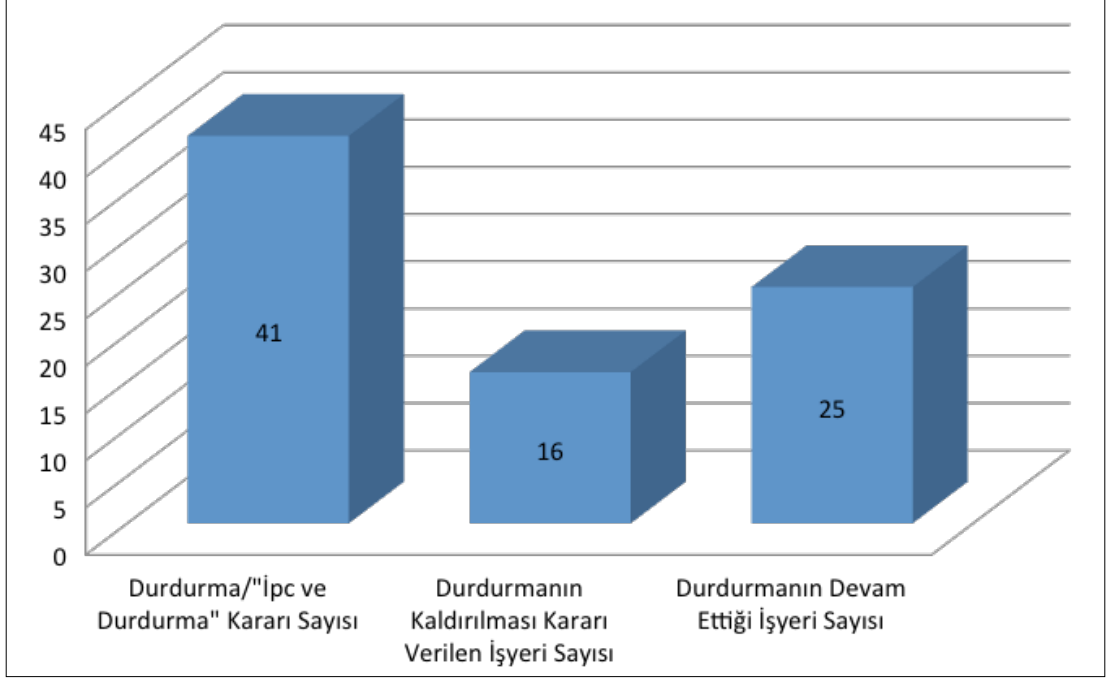
Yukarıdaki tabloda belirtilen, işyerlerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar ile teftişe ara verilerek veya teftiş esnasında giderilmiş olan mevzuata aykırılık sayıları birlikte değerlendirildiğinde yeraltı kömür ve yeraltı metal madeni işyerlerinde %56,4'lük bir oran, iyileştirme oranı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sayılara, durdurma kararı sonrası, işverenliklerce İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığına intikal eden "durdurmanın kaldırılmasına yönelik talepler sonucu yapılan teftişlerde" giderilmiş olduğu tespit edilen mevzuata aykırı hususlar dahil edilmemiştir.

Teftiş sonuçları; uygulanan idari para cezaları yönünden değerlendirildiğinde ise Grafik III 3'te belirtildiği gibi %83'lük bir kısım programlı teftişler sonucunda öngörülmüş olup, %17'lik bir kısım ise program dışı teftişler sonucunda öngörülmüştür.

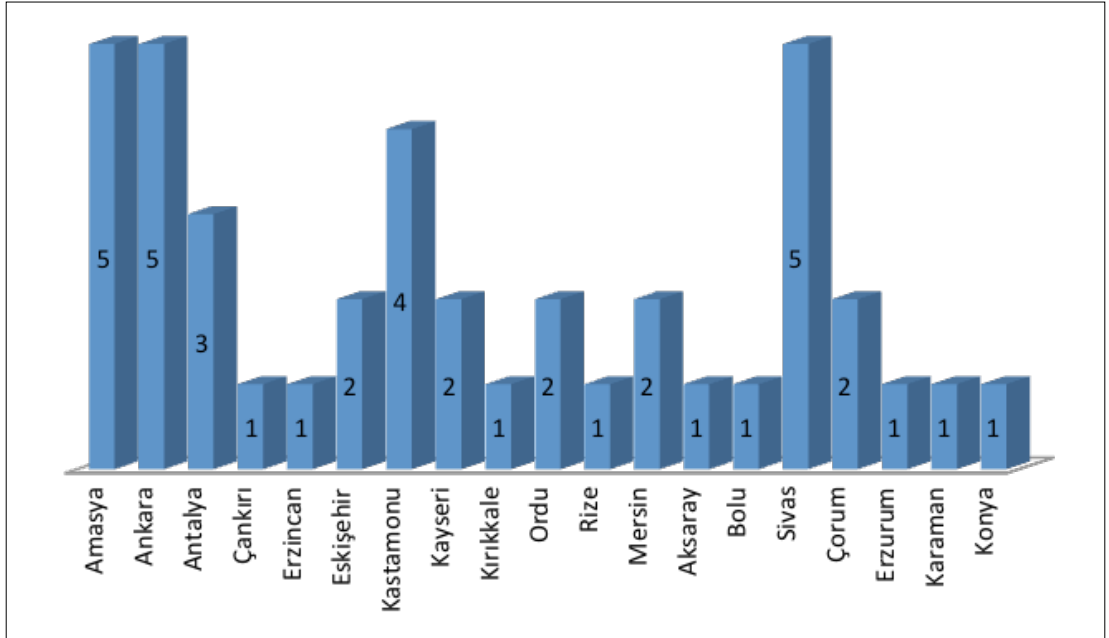

Grafik III 3- Yerüstü Maden İşyerlerinde Uygulanan İdari Para Cezalarının Teftiş Türlerine Göre Dağılımı

Yerüstü maden işyerlerinde gerçekleştirilen 137 programlı ve 56 program dışı toplam 203 teftiştten 20'si işverenliklerden intikal eden durdurmanın kaldırılmasına yönelik talepleridir. Bu talepler dışında gerçekleştirilen 183 teftiştten aşağıda bulunan Grafik III 4'te belirtildiği üzere 41'inde "durdurma / idari para cezası ve durdurma kararı" uygulamış bunlardan 16'sında ise işverenlik talepleri üzerine gerçekleştirilen teftişler ile "durdurmanın kaldırılması"na yönelik karar verilmiştir.

Grafik III 4- Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftişlerde Uygulanan Durdurma Kararı Sayısı - Durdurmanın Kaldırılması Kararı Verilen İşyeri Sayısı - Durdurmanın Devam Ettiği İşyeri Sayısı

Grafik III 5- Yerüstü Maden İşyerlerinde Uygulanan Programlı ve Program Dışı Teftişlerde İllere Göre Uygulanan Durdurma Kararı Sayısı

Denetimleri yapılan 41 yerüstü maden işyerinde, çalışanlar için hayati tehlike oluşturan hususlar tespit edildiğinden, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 25'inci maddesi ile aynı kanunun

25'inci maddesine dayanılarak yayınlanan "İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde, tespit edilen hususlar giderilinceye kadar işin durdurulmasına karar verilmiştir. Grafik III 5'te teftiş yapılan ve durdurulan işyeri sayısı belirtilmiştir. En çok durdurma kararı Amasya, Ankara ve Sivas illerinde uygulanmıştır.

3.3.3.2. Mevzuata Aykırılıklar

Teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıkların sistematik olarak değerlendirebilmesi için 10 ana başlık belirlenmiş, teftiş sonrası yazılan raporlar tek tek değerlendirilerek tespit edilen hususlar bu 10 ana başlık altında sınıflanmış, tespitlerin durdurmaya esas olup olmadığı da bu süreçte incelenmiştir. Aşağıdaki tabloda bu mevzuata aykırılıklara ait ana başlık yer almaktadır.

ELEKTRİK-MEKANİK
ACİL DURUM-TATBİKAT
ŞEV/KADEME
SGD-YÖNERGE-RİSK DEĞERLENDİRMESİ
ÇALIŞAN/MALZEME DÜŞMESİ
İSG ORGANİZASYON-EĞİTİM
YANGIN-PATLAMA
TRAFİK
TOZ-TİTREŞİM-GÜRÜLTÜ-AYDINLATMA
SOSYAL TESİS

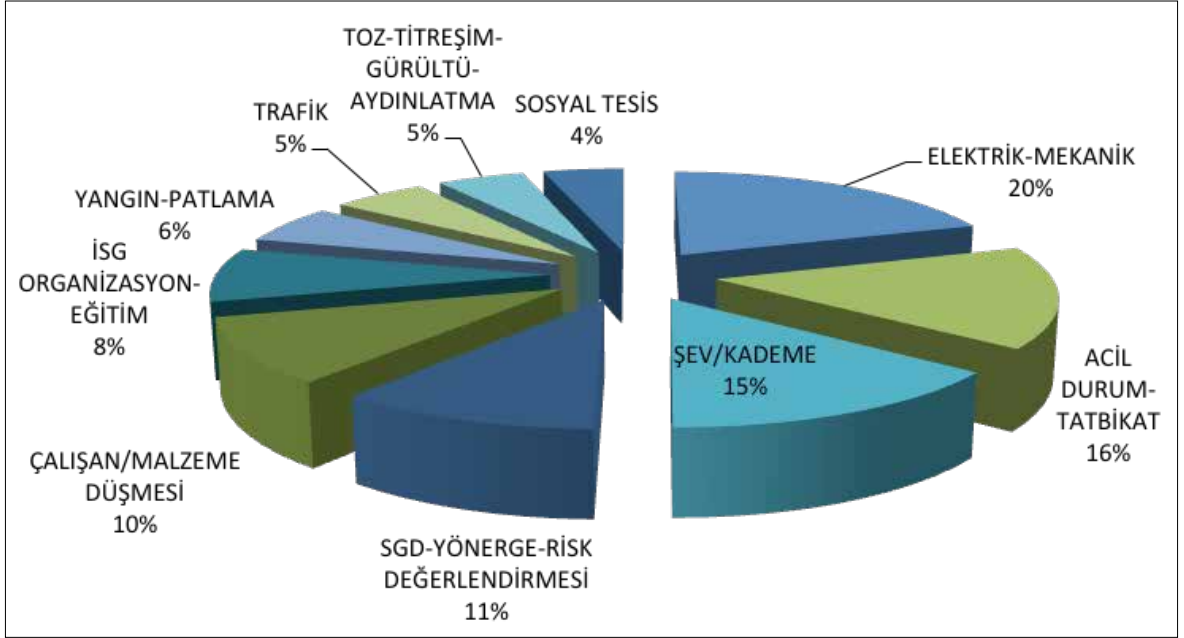
Tablo III 2- Yeraltı Maden İşyerlerinde Mevzuata Aykırı Hususların Sınıflandırılması

Bu sınıflandırmalardan yola çıkılarak işyerlerinde tespit edilen durdurma kararını gerektiren hususlar, giderilen hususlar, idari para cezası uygulanan hususlar ve bu hususlara ilişkin sayılar belirlenebilmiştir.

Yerüstü maden işyerlerinde gerçekleştirilen 147 programlı teftiş sonucu 678 mevzuata aykırı husus tespit edilmiş ve bu hususlardan dolayı 1.393.088,00 ₺ idari para cezası uygulanmış olup gerçekleştirilen 56 program dışı teftişte ise 158 adet mevzuata aykırı husus tespit edilmiş, 276.419,76 ₺ idari para cezası uygulanmıştır.

3.3.3.3. Mevzuata Aykırılıkların Değerlendirilmesi

Programlı ve program dışı teftişler kapsamında toplam 147 programlı teftiş ve 56 program dışı teftiş yapılmıştır. Bu işyerlerinde gerçekleştirilen teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırı hususların tespit yoğunluğuna göre dağılımı Grafik III 6'daki gibidir.

Grafik III 6- Yerüstü Maden İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırı Hususların Sınıflandırılması

Grafik III 6 ile gösterilen mevzuata aykırılık sınıflarına ait tespitler ve bu tespitlerin mevzuat dayanakları, tespit edilme sıklıklarına göre aşağıda belirtilmektedir;

1. Tespit Edilen Hususlar: Malzeme akmaları sonucu kademe stabiliteleri bozulmuştur. Toprak Kayması meydana gelmiştir. Kademe yüksekliği zeminin yapısı ve özelliklerine uygun eğim, yükseklik ve genişlikte kademe düzeni sağlanmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: İşyerinde yapılacak çalışmalar sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilen toprak kayması veya çökmesi riski ile ilgili hususlar dikkate alınarak planlanır. Kazı yüzeyleri ve şevlerin eğimi ve yüksekliği zeminin yapısına ve sağlamlığına ve uygulanan çalışma yöntemlerine uygun olur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13.2.b; Ek-2 Madde 1.1)

2. Tespit Edilen Hususlar: Kademelerde yeterli yükseklikte güvenlik bariyeri set yoktur. İşçilerin kademelerin kenarlarından aşağıya düşmemeleri için gerekli önlemler (dayanıklı korkuluk sistemi, emniyet kemeri, zeminin ve çevredeki malzemelerin toplanması) alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Döküm sahası, kademe gibi iş makinelerinin düşme tehlikesi olan yerlerde yeterli yükseklikte güvenlik bariyerleri yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.b, Ek-2 Madde: 1.6)

3. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde Açık Ocak İşletme Yönergesi hazırlanmamıştır. İşyerinde Açık Ocak İşletme Yönergesi güncel değildir. İşyerinde Açık Ocak İşletme Yönergesi işyerine özgü değildir.

Mevzuat Dayanağı: Açık işletmelere ilişkin yönerge: Kazıcı ve doldurucu makinaların çalıştırıldığı veya derin lağım deliklerinin uygulandığı işyerlerinde ilgili mevzuat hükümlerinin de göz önünde

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

tutulduğu ve aşağıdaki ayrıntıları kapsayan yönerge hazırlanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.b, Ek-2 Madde:1.12)

4. Tespit Edilen Hususlar: Kademe düzlükleri bozulmuştur. Kademe üzerlerinde düşmeye hazır askıda gevşek malzeme bulunmaktadır. Bu alanlarda kaya ve toprak hareketlenmesini tespit etmek üzere ölçüleme işlemleri yapılmamaktadır. Üzerlerinde düşmeye hazır malzeme bulunan kademelerin altından nakliyat yolu geçmektedir. Toprak ve kaya düşmelerine karşı gerekli kontroller yapılmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Her çalışma öncesinde, çalışma mahallinden ve nakliyat yollarından daha üst seviyelerdeki şevlerde ve kazı yüzeylerinde toprak ve kaya düşmelerine karşı gerekli kontroller yapılır. Gerekli yerlerde ölçüleme işleri de yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.b, Ek-2 Madde 1.2)

5. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde kurtarma istasyonu kurulmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Mevzuat Dayanağı: Yer altı ve yerüstü maden işyerlerinde arama, kurtarma ve tahliye ekiplerinin hızlı ve etkili bir şekilde müdahale edebilmesi için uygun bir kurtarma istasyonu kurulur. Bu istasyonda bulunacak malzeme ve ekipmanların özellikleri ve sayısı ile bu ekipmanların periyodik kontrolleri ve kalibrasyon sıklıkları sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilir. Ancak, yarıçapı en çok 50 kilometre olan alan içinde bulunan maden işyerleri, merkezi bir yerde, ortaklaşa bir kurtarma istasyonu kurabilirler. Bu hüküm, aynı işyerinin çeşitli ocakları için de geçerlidir. İşyerleri, bu istasyonun kuruluş ve yönetim giderlerini, çalıştırdıkları çalışanların sayısına göre aralarında paylaşırlar. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13 Ek-1 Madde: 14.3)

6. Tespit Edilen Hususlar: Elektrik tesisatının kontrol belgesi yoktur. Topraklama tesisatının periyodik kontrol belgesi yoktur. Paratonerin kontrol belgesi yoktur. Kullanılan ekipmanların periyodik kontrollerinin yapıldığını gösterir kayıtlar bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: İşyerinde kullanılan iş ekipmanının kontrolü ile ilgili aşağıdaki hususlara uyulur.

a) İş ekipmanının güvenliğinin kurulma ve montaj şartlarına bağlı olduğu durumlarda, ekipmanın kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce ve her yer değişikliğinde ekipmanın, periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler tarafından kontrolü yapılır, doğru kurulduğu ve güvenli şekilde çalıştığını gösteren belge düzenlenir. (İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde: 7.1.a)

7. Tespit Edilen Hususlar: Tespit Edilen Hususlar: İş yerinde bulunan ekipmanların kayış kasnakların koruyucuları eksiktir. Makinelerin hareketli kısımları açıktadır.

Mevzuat Dayanağı: İş ekipmanının hareketli parçalarıyla mekanik temas riskinin kazaya yol açabileceği hallerde; iş ekipmanı, tehlikeli bölgeye ulaşmayı önleyecek veya bu bölgeye ulaşılmadan önce hareketli parçaların durdurulmasını sağlayacak uygun koruyucular veya koruma donanımı ile donatılır. (İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde: 6.a Ek-1 2.8)

8. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde güvenlik tatbikatı yapılmamıştır. Güvenlik tatbikatı yapıldığına dair tatbikat raporu bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: İşyerlerinde altı ayda bir acil durum planları yenilenir, tatbikatlar en geç altı ayda bir yapılır ve bu Yönetmeliğin Ek-1'inin 2.1.6 ncı bendinde belirtilen uygun ekipmanlar vasıtasıyla tatbikatların görüntüsü kaydedilerek gerekli tutanaklar düzenlenir. Bu tatbikatların amacı, acil durum ekipmanının kullanılması veya işletilmesi dahil acil durumlarda özel görevi bulunan çalışanların eğitim ve becerilerinin kontrol edilmesidir. Görevli çalışanlara, uygun yerlerde, bu ekipmanların doğru bir şekilde kullanılması veya işletilmesi hususunda da tatbikat yaptırılır. Tatbikatta kullanılan bütün acil durum ekipmanı test edilir, temizlenir ve yeniden dolumu yapılır veya yenilenir. Kullanılan bütün taşınabilir ekipmanlar muhafaza edildikleri yerlerine geri konulur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-a, Ek-1 Madde:15)

9. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde yüksekte düşmeye karşı önlem alınmamıştır. Bant yürüme yollarında korkuluk yoktur. İşyerinde bulunan geçiş yolunun yan korkuluğu eksik ve basamakları ve açısı iniş ve çıkış için düşme riski bulunmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Merdivenler ve yüksekte çalışma gerektiren yerlerde çalışanların güvenliğini sağlamak üzere gerekli bütün tedbirler alınır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.a Ek-1 11.3)

10. Tespit Edilen Hususlar: Ocakta ateşlemelerden sonra yer yer kademe yüzleri ve çevresinde oluşan çatlakların sökülme işlemi yapılmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Ateşlemelerden ve donmaları izleyen arazi gevşemesi kar, yağmur vb. doğal olaylardan sonra, yeniden işe başlamalarda, kademe yüzleri ve çevresi bu işe ayrılmış deneyimli çalışanlar tarafından yukarıdan başlanıp aşağıya doğru sürdürülmek suretiyle çatlak sökülme yapılarak temizlenir. Bu çalışmalar gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınarak yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13-2, Ek-2 Madde 1.9)

“Acil Durum” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde acil durum tatbikatları yapılmamıştır.

Mevzuat Dayanağı:

İşveren;

d) Acil durumlara mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda uygun donanıma sahip ve bu konularda eğitimli yeterli sayıda kişiyi görevlendirir, araç ve gereçleri sağlayarak eğitim ve tatbikatları yaptırır ve ekiplerin her zaman hazır bulunmalarını sağlar. (6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Madde: 11.1.c)

2. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde kurtarma istasyonu kurulmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Yer altı ve yerüstü maden işyerlerinde arama, kurtarma ve tahliye ekiplerinin hızlı ve etkili bir şekilde müdahale edebilmesi için uygun bir kurtarma istasyonu kurulur. Bu istasyonda bulunacak malzeme ve ekipmanların özellikleri ve sayısı ile bu ekipmanların periyodik kontrolleri ve kalibrasyon sıklıkları sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilir. Ancak, yarıçapı en çok 50 kilometre olan alan içinde bulunan maden işyerleri, merkezi bir yerde, ortaklaşa bir kurtarma istasyonu kurabilirler. Bu hüküm, aynı işyerinin çeşitli ocakları için de geçerlidir. İşyerleri, bu istasyonun kuruluş ve yönetim giderlerini, çalıştırdıkları çalışanların sayısına göre aralarında paylaşırlar. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13 Ek-1 Madde:14.3)

3. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde tahlisiye istasyonu yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Yer altı ve yerüstü maden işyerlerinde arama, kurtarma ve tahliye ekiplerinin hızlı ve etkili bir şekilde müdahale edebilmesi için uygun bir kurtarma istasyonu kurulur. Bu istasyonda bulunacak malzeme ve ekipmanların özellikleri ve sayısı ile bu ekipmanların periyodik kontrolleri ve kalibrasyon sıklıkları sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilir. Ancak, yarıçapı en çok 50 kilometre olan alan içinde bulunan maden işyerleri, merkezi bir yerde, ortaklaşa bir kurtarma istasyonu kurabilirler. Bu hüküm, aynı işyerinin çeşitli ocakları için de geçerlidir. İşyerleri, bu istasyonun kuruluş ve yönetim giderlerini, çalıştırdıkları çalışanların sayısına göre aralarında paylaşırlar. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13/2-a, EK-I, Madde: 14.3)

4. Tespit Edilen Hususlar: İşyerine ait acil durum eylem planı bulunmamaktadır.**Mevzuat Dayanağı:** İşveren;

b) Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar, acil durum planlarını hazırlar.

(6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:11.b)

“Çalışan/Malzeme Düşmesi “ başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Döküm sahası ve şantiye ile ocak arasında bulunan yollarda düşme ve devrilmelere karşı koruma sağlayacak güvenlik setleri (bariyerleri) oluşturulmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Döküm sahası, kademe gibi iş makinelerinin düşme tehlikesi olan yerlerde yeterli yükseklikte güvenlik bariyerleri yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-b, Ek-2, Madde: 1.6)

2. Tespit Edilen Hususlar: Basamak kenarlarında, çalışanlar tarafından fark edilecek ve düşmeleri önleyici nitelikte herhangi bir bariyer vb. önlem bulunmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Tehlikeli alanlar açıkça görülebilir şekilde işaretlenir ve gerekli olduğu durumlarda etrafı engellerle çevrilir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13.2.a, Ek-1 Madde:11.1)

3. Tespit Edilen Hususlar: Ocak sahasındaki bazı kademelerin genişliği araçların rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmemiştir.

Mevzuat Dayanağı: Kademe ve nakliyat yolları kullanılan araçlara uygun sağlamlıkta olur. Buralar araçların güvenli hareket edebileceği özellikte yapılıp ve bakımları sağlanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-2-b, Ek-2 Madde:1.5)

4. Tespit Edilen Hususlar: Malzeme veya çalışanların düşmesi dahil risk bulunan tehlikeli alanlara görevli olmayanların girişini engelleyecek önlemler alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Yapılan işin özelliği nedeniyle malzeme veya çalışanların düşmesi dahil risk bulunan tehlikeli alanlara, görevli olmayan kişilerin girmesi uygun araç ve gereçlerle engellenir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13.2.a, Ek-I Madde:11.2)

5. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içi yolların bir kısmı yaya ve araçlar için uygun ve güvenli geçişi sağlayacak, uygun eğitimde ve yakındaki çalışanları tehlikeye düşürmeyecek nitelikte değildir.

Mevzuat Dayanağı: Merdivenler, yükleme platform ve rampaları dahil bütün ulaşım yolları, yayalar veya araçlar için kolay, güvenli ve uygun geçişi sağlayacak, uygun eğitimde ve yakınındaki çalışanları tehlikeye düşürmeyecek şekilde hesaplanır, boyutlandırılır ve yapılıp. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13.2.a, Ek-I Madde:8.2)

“Elektrik –Mekanik “ başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde bulunan ekipmanlarının topraklama sistemi mevcut değildir.

Mevzuat Dayanağı: Bütün iş ekipmanları, ekipmanda üretilen, kullanılan veya depolanan maddelerin veya ekipmanın patlama riskini önleyecek özellikte olur. (İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde:6.1.a, Ek-I, Madde:2.18)

2. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içerisinde kullanılan elektrikli ekipmanların elektrik panoları çalışmalar esnasında açık konumdadır.

Mevzuat Dayanağı: Mekanik iş ekipmanları ve tesisler, sağlam, kusursuz ve kullanım amacına uygun olmalıdır. Elektrikli ekipmanların ve tesislerin gücü ve boyutları, kullanım amacına uygun olmalıdır. Mekanik ve elektrikli iş ekipmanları ile tesisat tehlike meydana getirmeyecek şekilde kurulum ve korunur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13.2.a, Ek-I Madde:2.5)

3. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içi elektrik tesisatı ile topraklama tesisatının uygun olduğunu gösterir belge görülememiştir.

Mevzuat Dayanağı: Tesisatların periyodik kontrol kriterleri ve periyotları İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde:7 Ek-III Madde:2.3'te yer alan Tablo: 3'te belirtilmiştir.(İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde:7.3, Ek-3, Madde:2.3.4)

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

4. Tespit Edilen Hususlar: Paratoner tesisi kurulmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: İşveren aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

a. Çalışanların sağlık ve güvenliklerini sağlamak amacıyla;

İşyerleri, çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye atmayacak şekilde tasarlanır, inşa edilir, teçhiz edilir, hizmete alınır, işletilir ve bakımı yapılır.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:5.a.1)

5. Tespit Edilen Hususlar: Elektrik ve kumanda panoları önünde yalıtkan malzeme yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Bütün iş ekipmanları, çalışanların doğrudan veya dolaylı olarak elektrikle temas riskinden korunmasına uygun olur. (İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde: 6, Ek- I Madde: 2.19)

“Şev /Kademe Yüksekliği” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Şev-basamak stabilizesi bozulmuş olup, toprakta kayma meydana gelmiştir.

Mevzuat Dayanağı: İşyerinde yapılacak çalışmalar sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilen toprak kayması veya çökmesi riski ile ilgili hususlar dikkate alınarak planlanır. Kazı yüzeyleri ve şevlerin eğimi ve yüksekliği zeminin yapısına ve sağlamlığına ve uygulanan çalışma yöntemlerine uygun olur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde : 13-2-b, Ek-2 Madde 1.1)

2. Tespit Edilen Hususlar: Heyelan ve şev kaymasına elverişli olan bölgeler için kaya ve toprak hareketlenmesini tespit etmek üzere ölçümleme işlemleri yapılmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Her çalışma öncesinde, çalışma mahallinden ve nakliyat yollarından daha üst seviyelerdeki şevlerde ve kazı yüzeylerinde toprak ve kaya düşmelerine karşı gerekli kontroller yapılır. Gerekli yerlerde ölçümleme işleri de yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-b, Ek-2, Madde: 1.2)

3. Tespit Edilen Hususlar: Ocak aynasında yeni patlatma yapılmış olup yeterli çatlak sökümü yapılmamıştır. Aynada her an düşmeye hazır kavlaklar bulunmaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Ateşlemelerden ve donmaları izleyen arazi gevşemesi kar, yağmur vb. doğal olaylardan sonra, yeniden işe başlamalarda, kademe yüzleri ve çevresi bu işe ayrılmış deneyimli çalışanlar tarafından yukarıdan başlanıp aşağıya doğru sürdürülmek suretiyle çatlak sökümü yapılarak temizlenir. Bu çalışmalar gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınarak yapılır.(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-b, Ek-2, Madde: 1.9)

4. Tespit Edilen Hususlar: Çalışma yapılan her kademeye ait çalışma yolu yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Çalışma yapılan her kademeye ait en az bir adet çalışma yolu olur.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-b, Ek-2, Madde: 1.4)

“Trafik” başlığı altında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar tespit edilme oranlarına göre aşağıda sıralanmaktadır.

1. Tespit Edilen Hususlar: Yol kenarlarında tehlikeyi belirten uyarıcı işaretler yoktur. Kamyonların geri manevra esnasında bunkere düşmesine karşı set oluşturulmamıştır. Basamak kenarlarında, çalışanlar tarafından fark edilecek ve düşmeleri önleyici nitelikte herhangi bir bariyer vb. önlem bulunmamaktadır. Silonun besleme ağzında çalışanların düşmesini engelleyecek şekilde ızgara yoktur.

Mevzuat Dayanağı: Tehlikeli alanlar açıkça görülebilir şekilde işaretlenir ve gerekli olduğu durumlarda etrafı engellerle çevrilir.(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13; Ek-1 Madde 11.1)

2. Tespit Edilen Hususlar: Geri vites sesli uyarı donanım, ekipmanların ikaz sirenleri çalışmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Operatör, ana kumanda yerinden tehlike bölgesinde herhangi bir kimsenin bulunmadığından emin olması gerekir. Bu mümkün değilse makine çalışmaya başlamadan önce otomatik olarak devreye girecek sesli ve ışıklı ikaz sistemi bulunur.

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde:6 Ek-1 Madde 2.1.3 Madde 2.1.2

3. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içi trafik düzenlemesi yapılmamıştır.

(Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13.2.a Ek-1 8.6.)

4. Tespit Edilen Hususlar: Ocak içi yollar yaya ve araçlar için uygun ve güvenli geçişi sağlayacak, uygun eğimde ve yakındaki çalışanları tehlikeye düşürmeyecek nitelikte değildir.

Mevzuat Dayanağı: Çalışma sahasında motorlu taşıtlar ve araç trafiğinin bulunması durumunda, trafik kurallarına uygun düzenleme yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13.2.a, Ek-1 Madde:8.2)

5. Tespit Edilen Hususlar: İşyerindeki açık çalışma yerleri, yollar ve çalışanların kullandığı diğer açık alanlar yaya ve araç trafiğinin güvenli bir şekilde yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenir

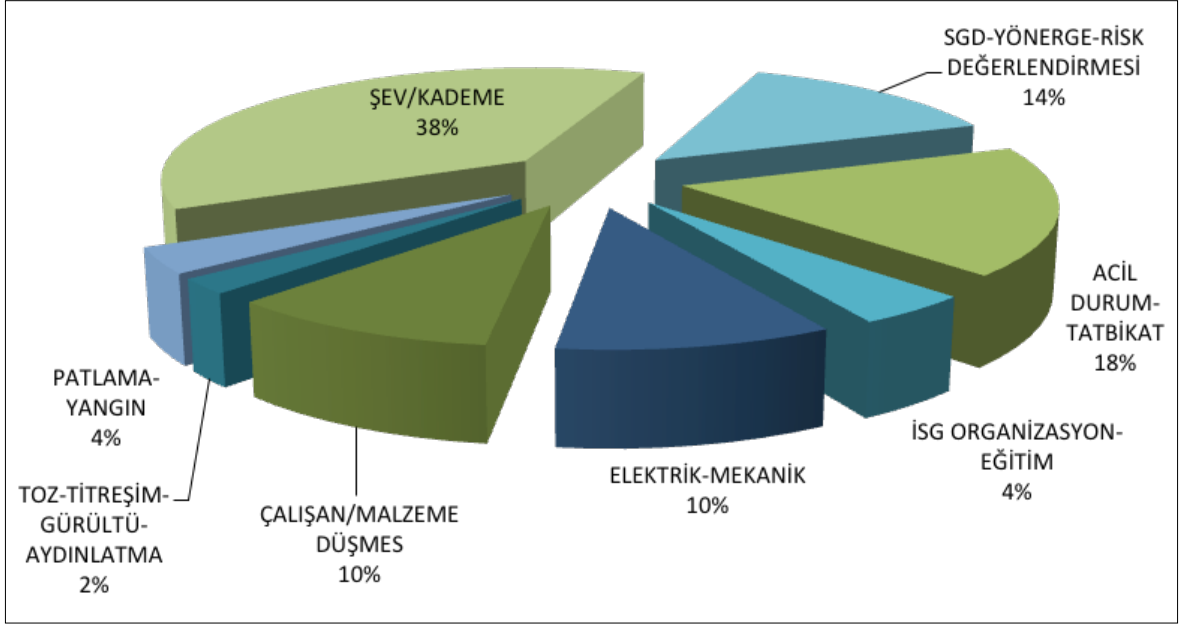
Mevzuat Dayanağı: İşyerindeki açık çalışma yerleri, yollar ve çalışanların kullandığı diğer açık alanlar yaya ve araç trafiğinin güvenli bir şekilde yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenir. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13, 2-a Ek -1 10.1)

6. Tespit Edilen Hususlar: Yol genişliği kamyon trafiği için uygun olmayıp, araç geçişleri için dardır.

Mevzuat Dayanağı: Kademe ve nakliyat yolları kullanılan araçlara uygun sağlamlıkta olur. Buralar araçların güvenli hareket edebileceği özellikte yapılır ve bakımları sağlanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13/2-b, Ek-2 Madde: 1.5)

3.3.3.4. Durdurma Kararlarının Değerlendirilmesi

İşyeri sayıları ve durdurma uygulanan işyeri sayısı “3.3.1 İşyerlerine Uygulanan Yaptırımlar” başlığında değerlendirilmiştir.

Grafik III 7- Yerüstü Maden İşyerlerinde Durdurmaya Neden Olan Mevzuata Aykırı Hususların Sınıflandırılması

Programlı ve program dışı teftişlerde iş sağlığı ve güvenliği yönünden yakın hayati tehlike içeren mevzuata aykırılık saptanan işyerlerinde 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 25'inci maddesi kapsamında durdurma kararı uygulanmıştır.

Yerüstü madenlerinde uygulanan durdurma kararlarının;

- % 38'lik bir oranı şev/kademe yüksekliklerinin ve eğimlerinin uygun olmaması karşı önlem alınmamış olmasıdır.
- % 18'lik bir oranı acil durum tatbikatları, kurtarma istasyonu vb. mevzuata aykırı hususları içermektedir.
- % 14'lük bir oranı ise sağlık güvenlik dokümanı, risk değerlendirmesi ve açık ocak yönergesi ve hazırlanması gereken diğer yönergelerle ilgili mevzuata aykırılıklar yer almaktadır.

Yerüstü maden işyerlerinde durdurma kararına yönelik tespit edilen mevzuata aykırılıklar, aşağıda tespit edilme oranlarına göre sıralanmaktadır.

- 1. Tespit Edilen Hususlar:** Kademe düzlükleri bozulmuştur. Kademe üzerlerinde düşmeye hazır askıda gevşek malzeme bulunmaktadır. Bu alanlarda kaya ve toprak hareketlenmesini tespit etmek üzere ölçümlene işlemleri yapılmamaktadır. Üzerlerinde düşmeye hazır malzeme bulunan kademelerin altından nakliyat yolu geçmektedir. Toprak ve kaya düşmelerine karşı gerekli kontroller yapılmamaktadır.

Mevzuat Dayanağı: Her çalışma öncesinde, çalışma mahallinden ve nakliyat yollarından daha üst seviyelerdeki şevlerde ve kazı yüzeylerinde toprak ve kaya düşmelerine karşı gerekli kontroller yapılır. Gerekli yerlerde ölçümleme işleri de yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13.2.b; Ek II Madde 1.2)

2. Tespit Edilen Hususlar: Malzeme akmaları sonucu kademe stabiliteleri bozulmuştur. Toprak Kayması meydana gelmiştir. Kademe yüksekliği zeminin yapısı ve özelliklerine uygun eğim, yükseklik ve genişlikte kademe düzeni sağlanmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: İşyerinde yapılacak çalışmalar sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilen toprak kayması veya çökmesi riski ile ilgili hususlar dikkate alınarak planlanır. Kazı yüzeyleri ve şevlerin eğimi ve yüksekliği zeminin yapısına ve sağlamlığına ve uygulanan çalışma yöntemlerine uygun olur. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13.2.b; Ek II Madde 1.1)

3. Tespit Edilen Hususlar: Kademelerde yeterli yükseklikte güvenlik bariyeri set yoktur. İşçilerin kademelerin kenarlarından aşağıya düşmemeleri için gerekli önlemler (dayanıklı korkuluk sistemi, emniyet kemeri, zeminin ve çevredeki malzemelerin toplanması) alınmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Döküm sahası, kademe gibi iş makinelerinin düşme tehlikesi olan yerlerde yeterli yükseklikte güvenlik bariyerleri yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde: 13-2-b, Ek II Madde:1.6)

4. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde Açık Ocak İşletme Yönergesi hazırlanmamıştır. İşyerinde Açık Ocak İşletme Yönergesi güncel değildir. İşyerinde Açık Ocak İşletme Yönergesi işyerine özgü değildir.

Mevzuat Dayanağı: Açık işletmelere ilişkin yönerge: Kazıcı ve doldurucu makinaların çalıştırıldığı veya derin lağım deliklerinin uygulandığı işyerlerinde ilgili mevzuat hükümlerinin de göz önünde tutulduğu ve aşağıdaki ayrıntıları kapsayan yönerge hazırlanır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13.2.b; Ek II Madde 1.12)

5. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde kurtarma istasyonu kurulmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Yer altı ve yerüstü maden işyerlerinde arama, kurtarma ve tahliye ekiplerinin hızlı ve etkili bir şekilde müdahale edebilmesi için uygun bir kurtarma istasyonu kurulur. Bu istasyonda bulunacak malzeme ve ekipmanların özellikleri ve sayısı ile bu ekipmanların periyodik kontrolleri ve kalibrasyon sıklıkları sağlık ve güvenlik dokümanında belirtilir. Ancak, yarıçapı en çok 50 kilometre olan alan içinde bulunan maden işyerleri, merkezi bir yerde, ortaklaşa bir kurtarma istasyonu kurabilirler. Bu hüküm, aynı işyerinin çeşitli ocakları için de geçerlidir. İşyerleri, bu istasyonun kuruluş ve yönetim giderlerini, çalıştırdıkları çalışanların sayısına göre aralarında paylaşırlar. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13 Ek-1 Madde:14.3)

6. Tespit Edilen Hususlar: Kademelerdeki çalışmalar, zeminin sağlamlığını ve dengesini bozmuştur. İşyerinin açık ocak işletmesi ve pasa döküm sahalarında kademe sistemi oluşturulmamış. Kademelerdeki ayna boyu boom yüksekliğini aşmaktadır. İşyerinde kademelerin dik açıda olduğu bölgeler mevcuttur, kademelerin şev açıları zeminin yapısına uygun olarak belirlenmemiştir.

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

Mevzuat Dayanağı: Düz ve meyilli yüzeylerdeki çalışmalar, zeminin sağlamlığını ve dengesini bozmayacak şekilde yapılır. (Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde:13-b, Ek II Madde:1.3)

7. Tespit Edilen Hususlar: İşyerinde acil durumlarla ilgili tatbikat yapılmamıştır.

Mevzuat Dayanağı: Acil durumlarla mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda uygun donanıma sahip ve bu konularda eğitilmiş yeterli sayıda kişiyi görevlendirir, araç ve gereçleri sağlayarak eğitim ve tatbikatları yaptırır ve ekiplerin her zaman hazır bulunmalarını sağlar. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde 11-c)

4. BÖLÜM

SONUÇ

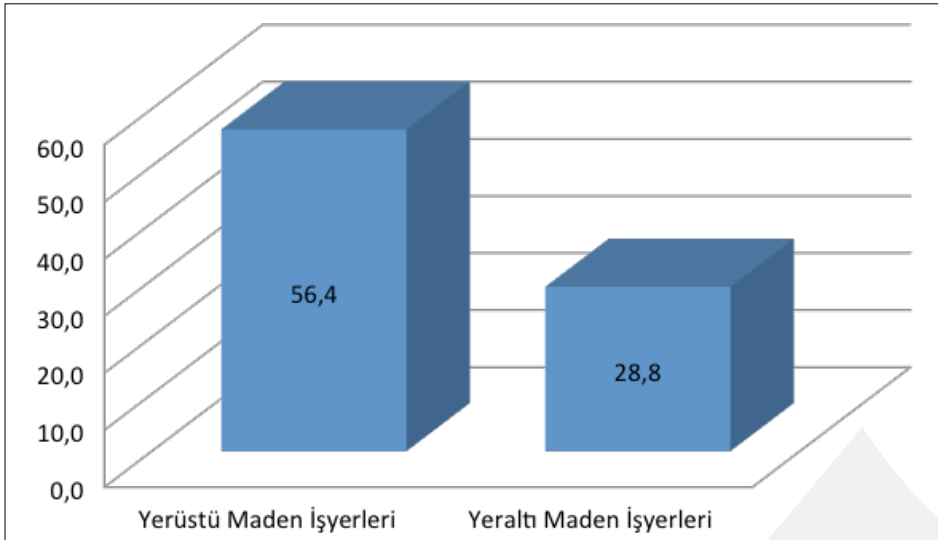
4.1. Sonuç

4. BÖLÜM

SONUÇ

4.1. Sonuç

- Yerüstü maden işyerleri için 2015 yılında uygulanan programlı teftişler sonucunda toplam 147 işyerinin, program dışı teftişler sonucunda ise toplam 56 işyerinin teftişi yapılmıştır. Faal olan işyerlerinde teftiş yapılabildiğinden 2015 yılı içerisinde toplam 203 teftiş gerçekleştirilmiştir.
- Gerçekleştirilen 56 program dışı teftişin 35'i çalışanlardan veya üçüncü kişilerden Başbakanlık İletişim Merkezi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi - "Alo 170" ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri vasıtasıyla İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığına ulaştırılan şikayet dilekçelerine istinaden gerçekleştirilen teftişler olup, 20'si işyerlerinde yapılan denetimler sonucu 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 25'inci maddesi uyarınca durdurma kararı uygulanan işyerlerinden, mevzuata aykırılıkların giderildiği ve işyerindeki durdurma kararının kaldırılmasına yönelik işverenliklere ait taleplerdir.
- Teftiş sonuçları, tespit edilen mevzuata aykırılık sayıları yönünden değerlendirdiğimizde tabloda belirtildiği üzere toplam 1911 mevzuata aykırılık tespit edilmiş bunlardan 1077'si teftiş esnasında veya teftişe ara verilmesi neticesinde yapılan teftişler ile gidertilmiştir.
- Giderilen hususlar değerlendirildiğinde %56,4'lük bir iyileşme sağlanmıştır.

Grafik IV 1- Yeraltı ve Yerüstü Maden İşyerleri Yüzdesel İyileştirme Oranları

- 41 yerüstü maden işyeri için ağırlıklı olarak, şev yüksekliği ve şev eğimi, sağlık güvenlik dokümanı, açık ocak yönergesi, risk analizi ve acil durum tatbikatları gibi hususlar tespiti neticesinde durdurma kararı uygulanmıştır.
- 23.04.2015 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 6645 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 26’ncı maddesindeki değişiklik gereği 26’ncı madde 4’üncü fıkrada belirtildiği üzere 23.04.2015 tarihi sonrası gerçekleştirilen teftişlerde işyerinde durdurma kararına neden olan mevzuata aykırılıklar için idari yaptırım (idari para cezası) uygulanmamıştır. Yeraltı maden işyerleride gerçekleştirilen programlı ve program dışı teftişlere ilişkin tespit edilen mevzuata aykırılık sayısı ve uygulanan idari para cezalarına yönelik değerler Tablo IV 1 ve Tablo IV 2’ belirtildiği gibidir.

Yerüstü Maden İşyerleri	Programlı Teftiş					
	İpc Tablosu	Programlı Teftiş Sayısı	Durdurma Uygulanan Noksan Sayısı	İpc Uygulanan Noksan Sayısı	Toplam Noksan Sayısı	İpc Miktarı (TL)
23 Nisan Öncesi		4	1	12	13	14.796,00
23 Nisan Sonrası		143	129	536	665	1.378.292,00
Toplam		147	130	548	678	1.393.088,00

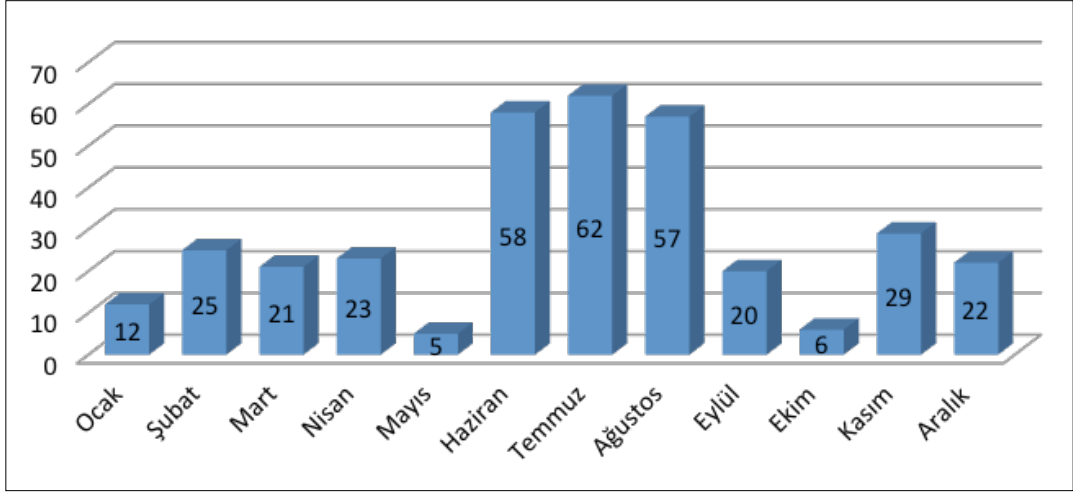
Tablo IV 1- Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Programlı Teftişlere İlişkin Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve Uygulana İdari Para Cezalarına Yönelik Değer Tablosu

Yerüstü Maden İşyerleri	Program Dışı Teftiş					
	İpc Tablosu	Program Dışı Teftiş Sayısı	Durdurma Uygulanan Noksan Sayısı	İpc Uygulanan Noksan Sayısı	Toplam Noksan Sayısı	İpc Miktarı (TL)
23 Nisan Öncesi		2		11	11	16.029,00
23 Nisan Sonrası		54	39	108	147	260.390,76
Toplam		56	39	119	158	276.419,76

Tablo IV 2- Yerüstü Maden İşyerlerinde Gerçekleştirilen Program Dışı Teftişlere İlişkin Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve Uygulanan İdari Para Cezalarına Yönelik Değer Tablosu

Gerçekleştirilen teftişlerden elde edilen veriler değerlendirildiğinde;

- Yeraltı ve yerüstü maden işyerlerinde gerçekleştirilen programlı ve program dışı teftişlerin aylara göre dağılımı Grafik IV 2’de belirtilmektedir.

Grafik IV 2- Aylara Göre Gerçekleştirilen Programlı ve Program Dışı Teftiş Sayıları

- Madencilik sektöründe açık işletmelerin küçük ve orta ölçekli işyerlerinin yoğun olarak karşılaştığı bir faaliyet grubu olduğu görülmüştür. Çoğunlukla taş üretimi yapılan bu işletmelerde yol, bina vb. inşaat sektörlerine malzeme üretilmektedir.
- Bu işletmeler genellikle mühendislik hesapları yapılmadan tasarlanmış açık ocaklar şeklindedir. Şev eğimleri, basamak yükseklikleri gelişigüzel şekilde belirlenmektedir. Ayrıca malzemeler patlama yapılarak gevşetilmekte, üretim kapasitelerini artırmak için kontrolsüz şekilde patlatma yapılmaktadır.
- Madencilik sektöründe istihdam edilen işçilere yeterli mesleki eğitimin verilmediği, bu doğrultuda gerekli altyapının oluşturulmadığı gözlenmektedir. İş sağlığı ve güvenliği bakımından en riskli sektörler arasında yer alan maden işbaşı eğitimi ve hizmet içi eğitim şartının mevzuatta öngörüldüğü ölçüde yerine getirilmediği, işverenlerce eğitimin zaman kaybı ve gereksiz yere katlanılan bir maliyet olarak algılandığı gözlenmektedir.
- Teftişler sırasında işyerlerinden iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin istatistiki veriler alınmak istenmiş fakat bazı işyerlerinde gelişmiş sayısal veriler tutulurken bazı işyerlerinde hiç tutulmaması nedeniyle sağlıklı verilere ulaşılamamıştır.
- Maden işletmelerinde karşılaşılabilecek muhtemel bütün riskleri değerlendirerek sistematik tedbirler alınmasını sağlamaya yönelik iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi kurulmasında ve dolayısıyla risklerin önceden değerlendirilerek önlenmesinde ciddi eksiklikler bulunmaktadır.

Kaynakça

- Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği 2012 Programlı Teftişleri Genel Değerlendirme Raporu
- http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/kurumsal/istatistikler/sgk_istatistik_yilliklari, Erişim tarihi 28.01.2016

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

İnönü Bulvarı No:42 B Blok Kat:5 Emek / ANKARA
Tel: 0312 296 62 31 e-posta: isteftis@csgb.gov.tr web: www.itkb.gov.tr